

Kansaneläkelaitos
Toimintakertomus ja tilinpäätös
2018

Toimintakertomus 2018	3
Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma ja tase vuosilta 2018 ja 2017, 1 000 euroa.....	66
Tuloslaskelmat ja taseet rahastoittain vuosilta 2018 ja 2017, 1 000 euroa.....	71
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot.....	80
1. Tilinpäätöksen rakenne, perusteet ja arvostuseriaatteet.....	80
2. Kansaneläkelaitoksen tuotot, 1 000 euroa.....	81
3. Etuuskulut, 1 000 euroa	82
4. Etuuskate, 1 000 euroa.....	84
5. Sijoitusten tuotot ja kulut sekä rahoitustuotot ja kulut, 1 000 euroa.....	84
6. Henkilöstökulut, 1 000 euroa	85
7. Kansaneläkelain 98§:n ja 103§:n mukainen valtion osuus, 1 000 euroa	86
8. Sairausvakuutusrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa.....	87
9. Sosiaaliturvan yleisrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa.....	88
10. Eläkevastuurahaston kannatusmaksulaskelma, 1 000 euroa	88
11. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, 1 000 euroa	89
12. Muut sijoitukset, 1 000 euroa.....	91
13. Osakkeet ja osuudet.....	93
14. Muut saamiset, 1 000 euroa	96
15. Ennakkomaksut, 1 000 euroa	97
16. Oma pääoma, 1 000 euroa.....	97
17. Kuntoutusvaraus 31.12.2018, 1 000 euroa.....	98
18. Pitkäaikainen vieras pääoma, 1 000 euroa	99
19. Saadut ennakot, 1 000 euroa	99
20. Siirtovelat ja lyhytaikaiset velat, 1 000 euroa.....	100
Vakuudet, vastuusitoumukset ja taseen ulkopuoliset järjestelyt	101
21. Eläkevastuurahasto, 1 000 euroa	101
22. Leasingvastuut, 1 000 euroa	101
23. Perustoimeentulotuen maksusitoumukset, 1 000 euroa.....	101
24. Takaisinperinnässä olevien etuuksien määrä, 1 000 euroa.....	101
25. Perittävän elatusavun määrä, 1 000 euroa.....	102
26. Opintotuen tulovalvonnan perusteella syntyneet perinnät, 1 000 euroa	102
27. Opintolainojen valtiontakaukset ja takaussaatavat, 1000 euroa.....	102
28. Vakuutusjäämät, 1 000 euroa.....	102
Tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	103
Tilinpäätösmerkintä	104
Kelan kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat vuonna 2018.....	105

Toimintakertomus 2018

SISÄLLYSLUETTELO

[Pääjohtajan katsaus](#)

[Kela lyhyesti](#)

[Kela vuonna 2018](#)

[Toimintaympäristön muutokset heijastuvat Kelan tulevaisuuteen](#)

[Erinomainen asiakaskokemus on palvelua asiakkaan ehdoilla](#)

[Oikea-aikainen yhteistyö auttaa asiakkaiden elämäntilanteissa](#)

[Hankinnoilta edellytetään laatua ja kustannusten ennustettavuutta](#)

[Kelan maksamat etuudet](#)

[Kansainvälisyys](#)

[Henkilöstö](#)

[Tilastointi, laskelmat ja tutkimus](#)

[Riskienhallinta](#)

[Turvallisuus](#)

[Vastuullisuus](#)

[Kanta-palvelut](#)

[Hallituksen toiminta](#)

[Rahoitus](#)

[Toimielimet](#)

Työmme lähtee strategiasta

Kelan nykyinen strategiakausi kestää vuoden 2019 puoliväliin. Tämän kauden aikana on entisestään vahvistunut käsitys siitä, että strategian toimeenpano onnistuu vain yhteistyössä kelalaisten, kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Tavoitteemme toteuttaminen edellyttää myös yhteistyötä asiakkaidemme kanssa.

Annan muutaman esimerkin:

- Hyvinkäällä on kehitetty paikallinen verkosto tukemaan toimeentulotuen ratkaisutyötä. Verkosto toimii pääsääntöisesti Skype-ryhmän ja puhelinringin avulla. Työ on tehostunut sekä Kelassa että kaupungin organisaatiossa.
- Pirkanmaalla Kelan palvelut on viety ikäihmisten Lähtöreille etäpalvelulaitteiston avulla. Myönteistä palautetta on tullut niin paljon, että toimintaa laajennetaan jo muihin asiakasryhmiin.
- Helsingissä Kalasataman sosiaali- ja terveystasemalle on tuotu Kelan palvelut.
- Työeläkelaitosten kanssa puretaan kuntoutukseen liittyviä raja-aitoja järjestämällä mikrolaboratorioita. Tarvitaan entistä enemmän työeläkelaitosten ja Kelan välistä yhteistyötä vahvistamaan asiakkaan työkyvyn palauttamista.

Kelan vuosi 2018 oli jälleen työtä täynnä. Kela antoi ison panoksen sosiaaliturvauudistuksen valmisteluun osallistumalla pääministerin asettamaan eriarvoisuustyöryhmään ja valtioneuvoston Toimihankkeeseen. Osana Toimi-hanketta on käynnistetty Kelan byrokratian purku -talkoot. Yksi byrokratialoukku on asiakasta koskevan tiedon heikko kulku Kelan ja muiden organisaatioiden välillä.

Vuonna 2018 toteutettiin hankintalain mukaisia kilpailutuksia. Heinäkuussa voimaan tullut uusi liikennepalvelulaki vaikutti siihen, että taksien päivystys- ja asemapaikat poistuivat ja Kela joutui kilpailuttamaan sairausvakuutuslain perusteella korvattavat taksimatkat. Muutamilla alueilla Kela on joutunut turvautumaan sanktioihin, jotta sovittu palvelutaso saavutettiin. Pääkaupunkiseudulla sopimus jouduttiin päättämään.

Toinen iso hankinta oli kuntoutuksessa. Vuodenvaihteessa 2018–2019 osalla vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen asiakkaista vaihtui palveluntuottaja. Valtaosa (29 567 henkilöä eli 89,6%) jatkaa entisen palveluntuottajan kanssa. Asiakkaista noin 800 on saanut suorahankintapäätöksen, mikä tarkoittaa sitä, että palveluntuottaja ei vaihtunut.

Jotta hankinnat perustuvat jatkossa entistä enemmän asiakkaan omaan valintaan ja jotta hankinnat edistävät vuoropuhelua palveluntuottajien kanssa, olemme käynnistäneet rekisteröitymishankkeen suunnittelun ja selvityksen hankintojen uudistamisesta. Kelan valtuutetut tilasivat kuntoutuksen hankinnoista ulkopuolisen selvityksen, joka valmistui maaliskuussa 2019. Selvitys osoitti, että hankinnat toteutettiin lain ja Kelan prosessien mukaan, mutta suurissa muutoksissa tarvitaan enemmän aikaa niistä viestimiseen ja toteutukseen käytännössä.

Vuonna 2018 Kela toteutti aktiivimallin käyttöönoton. Perustoimeentulotuen asiakasmäärät kasvoivat edelleen, ja puhelinpalvelua on kehitetty ja resursoitu lisää.

Vuoden 2018 aikana on valmisteltu myös rakenteellisia muutoksia. Kelan hallitus teki toukokuussa 2018 päätöksen IT-palvelukeskuksen perustamisesta. Tavoitteena ovat entistä paremmat IT-palvelut Kelalle ja kumppaneille. Siirrymme askel askeleelta tilaaja-tuottajamalliin. Työ organisoidaan ketterien menetelmien mukaisesti.

Strategiaa on viety käytäntöön kolmella kehittämisohjelmalla, jotka ovat Erinomainen asiakaskokemus, Vaikuttavuutta yhteiskuntaa ja työhömmä sekä Tiedosta palvelua. Toimintaamme on kehitetty erityisesti vaikuttavuuden, digitalisaation, maakunta- ja sote-uudistuksen, työkuulttuurin sekä toimintamallien osalta. Muutosjohtajat ovat olleet työstämässä näitä toimintaympäristön ja toisaalta Kelan tulevaisuuden kannalta keskeisiä teemoja.

Kelan esikunta uudistettiin tukiyksiköksi, joka tuottaa tukipalveluja koko johdolle. Uudistuksessa vähennettiin johtajien määrää, muodostettiin yksikköön tiimit ja siirrettiin operatiivista päätöksentekoa tulosyksiköille. Tulosohjausta on uudistettu ja prosessia vahvistettu sisäisellä, tulosyksiköiden välillä ja ministeriöiden kanssa käytävällä vuoropuhelulla.

Strategisten tavoitteiden seuranta varten asetettiin uudet vaikuttavuusmittarit. Niiden avulla ohjataan toiminnan onnistumista asiakkaan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Vuosi 2018 oli taloudellisesti tiukka. Tämä johtui pääasiassa ennakoimattomista tehtävistä kuten aktiivimallista ja oikaisuvaatimuskeskukseen tulleesta ruuhkasta ja näistä johtuvista työntekijätarpeista. Näistä aiheutuva kasvu toimintamenoihin kyettiin hoitamaan pääosin valtion lisätalousarviomenettelyn kautta.

Tiedosta palvelua -ohjelman lopputuloksena päätettiin tarkastella uudelleen myös Kelan tietotoimintojen järjestämistä. Lokakuussa hallitus hyväksyi niiden uudelleen organisoimisen käynnistämisen. Tavoitteena on nostaa tietopalvelut Kelan etuus- ja asiakkuuspalveluiden rinnalle Kelan kolmanneksi ydinpalveluksi. Muutos tulee voimaan 1.4.2019.

Viestinnän merkitys Kelan työn onnistumiselle kasvaa koko ajan. Asiakkaat, yhteistyökumppanit ja sidosryhmät odottavat Kelalta selkeää, kohderyhmäkohtaista viestintää Tämän tavoitteen tukemiseksi Kelan viestinnän toiminnot keskitettiin yhteen yksikköön 1.9.2018.

Yhteistyö valtuutettujen, hallituksen, neuvottelukuntien ja tilintarkastajien kanssa on sujunut hyvässä hengessä. Toimielimissä on kattava edustus yhteiskunnallista osaamista ja monipuolista ammattitaitoa, jota saamme hyödyntää Kelan hyväksi.

Haluan kiittää Kelan henkilökuntaa, yhteistyökumppaneita ja asiakkaita vuodesta 2018. Jatketaan yhdessä eteenpäin.

Elli Aaltonen
pääjohtaja

Kela lyhyesti

Elämässä mukana – muutoksissa tukena

Kansaneläkelaitos (Kela) huolehtii Suomessa asuvien ja monien ulkomailla asuvien suomalaisten sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat esimerkiksi lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, perustoimeentulotuki, opintotuki, vammaisetuudet ja vähimmäiseläkkeet.

Kela haluaa palvella. Vuosittain asiakkaamme palvelullaan palvelupisteissämme 2,6 milj. kertaa ja puhelinpalvelussa 2 milj. kertaa. Neuvomme asiakkaitamme myös sosiaalisessa mediassa. Etuushakemusten ratkaiseminen on hajautettu vakuutuspiireissä toimiviin ratkaisukeskuksiin.

Kela toimii eduskunnan valvonnassa. Sen hallintoa ja toimintaa valvovat eduskunnan valitsemat 12 valtuutettua ja heidän valitsemansa 8 tilintarkastajaa. Laitoksen toimintaa johtaa ja kehittää 10-jäseninen hallitus.

Kelan toiminta-ajatus on se, että Kela turvaa väestön toimeentuloa, edistää terveyttä ja tukee itsestä selviytymistä.

Kelan arvot ovat ihmistä arvostava, osaava, yhteistyökykyinen ja uudistuva.

Kelan organisaatio 2018

2018 oli vaikuttamisen ja nuorten vuosi

Kelan asiantuntemusta tarvittiin vuoden 2018 aikana niin isoissa kehittämishankkeissa kuin erityistä tukea tarvitsevien asiakasryhmien palvelujen kehittämisessä.

Kela toteutti vuoden aikana asiantuntijatehtävänsä sosiaaliturvan lainsäädännön kehittämisessä. Kela ilmaisi vuoden aikana tukensa hallituksen eriarvoisuustyöryhmän ehdotukselle uudesta perusturvalaista. Työryhmä ehdotti tiettyjen perusturvaetuuksien yhdistämistä yhdeksi etuudeksi, jossa olisi yksi tuloraja.

Kelan pääjohtaja **Elli Aaltonen** ja tutkimusprofessori **Olli Kangas** olivat **Juho Saaren** vetämän työryhmän jäseniä. Kelan muutosjohtaja **Tomi Ståhl** oli yksi työryhmän käyttämistä asiantuntijoista.

Kela vahvisti vuoden aikana IT-palvelujaan perustamalla IT-palvelukeskuksen. Keskukseen johtoon nimitettiin Valtiokonttorin digijohtajan tehtävästä Nina Nissilä. Kelan valtuutetut esittivät Nissilää vuoden lopussa Kelan johtajistoon Mikael Forssin jäädessä eläkkeelle. Nissilä aloittaa Kelan kolmantena johtajana helmikuussa 2019.

Kela osallistui sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun muun muassa tuottamalla tiedonhallintapalvelun valtakunnallisten valinnanvapauspilottien käyttöön.

Kelan valtuutetut perustivat vuoden aikana asiantuntijaryhmän selvittämään Kelaa koskeva lainsäädännön ajantasaisuutta.

Tulorekisteriä ja perustulokokeilua

Yksi vuoden 2018 merkittävimmistä etuushankkeista oli kansallisen tulorekisterin käyttöönoton valmistelu. Kela on osallistunut alusta lähtien tulorekisterin tuottamiseen. Tulorekisterin käyttöönotto edistää palvelujen automatisointia ja helpottaa merkittävästi etuuksien hakemista.

Tulorekisterin ansiosta monia etuuksia voidaan vuoden 2019 alusta lähtien myöntää ajantasaisten tietojen pohjalta ja aiempaa nopeammin. Tulorekisteri tulee vuoden 2019 aikana etuuksissa käyttöön vaiheittain.

Tulorekisterin käyttöönotto vähentää myös tarvetta liitteiden lähettämiseen. Liitteistä valtaosa toimitettiin jo vuoden 2018 aikana verkossa.

Vuosi 2018 oli edellisvuonna käynnistyneen perustulokokeilun viimeinen vuosi. Kelan tutkimus valmistautui käynnistämään perustulokokeilun analyysin vuodenvaihteessa.

Nuorten asioita hoidetaan yhdessä

Yksi vuoden 2018 keskeisistä hankkeista oli NEET-nuorten mahdollisuuksien ja elämänhallinnan parantaminen. NEET-nuorella tarkoitetaan nuorta, joka on vaille työtä tai opiskelu- tai harjoittelupaikkaa (NEET, Not in Employment, Education or Training).

Hanke perustuu monipuoliseen yhteistyöhön kumppanien kanssa ja jatkuu vuoden 2019 loppuun. Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat muun muassa muun muassa kunnat, nuorten neuvontakeskus Ohjaamo ja etsivä nuorisotyö.

Nuorten mahdollisuuksia kartoitetaan muun muassa tutkimuksen avulla. Käytännön toimenpiteitä ovat kuntoutukseen pääsyn helpottaminen ja opinnoissa tarvittavien taitojen kehittäminen NUOTTI-

valmennuksessa. Kuntoutukseen pääsy on mahdollista myös ilman diagnoosia. Palveluja tarjotaan alle 30-vuotiaille nuorille, jotka täyttävät NEET-kriteerit ja joiden toimintakyky on heikentynyt.

Palveluja tarvitsevia nuoria etsittiin aktiivisesti yhdessä yhteistyötahojen kanssa. Kela käynnisti oppilaitosten kanssa yhteistyön, jonka puitteissa oppilaitokset lähettävät Kelaan valvontailmoituksen, jos nuoren opinnot keskeytyvät.

Kelasta otetaan henkilökohtaisesti yhteyttä opintonsa keskeyttäneeseen opiskelijaan. Tarkoituksena on varmistaa, että opiskelijan toimeentulosta ja etuuksista huolehditaan. Nuoren kanssa pohditaan toimeentulon vaihtoehtoja ja tulevaisuutta ja varmistetaan tarvittaessa kuntoutuspalvelujen saaminen myös ilman diagnoosia.

Toimintatapaa oli tarkoitus kokeilla noin 10 kuukauden ajan. Palaute ja tulokset olivat kuitenkin niin myönteisiä, että toimintatapa on jo vakiintunut käytännöksi.

Kela oli vuonna 2018 mukana nuorille tarkoitettussa kansallisessa Ohjaamo-toiminnassa. Ohjaamoissa eri toimijat tuovat yhdessä palvelut ja neuvonnan nuorten ulottuville. Tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä ja tarjota apua ja tukea yhdeltä luukulta.

Kela tarjosi kesätyöpaikan yli 300 nuorelle ja osallistui jälleen Vastuullinen kesäduuni -kampanjaan. Kumppanuustyö on yksi Kelan keskeisistä toimista syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja osa Kelan vastuullisuustyötä.

Menemme asiakkaan luo

Vuoden aikana huomioitiin myös muita asiakasryhmiä yhä henkilökohtaisemmalla palvelulla. Maahanmuuttaja-asiakkaille käynnistettiin ammatillinen Mahku-kuntoutus, johon on yhdistetty myös suomen kielen opetus. Kela avasi lisäksi arabiankielisen puhelinpalvelun.

Kela avasi vuoden aikana myös uusia Virtu-palvelupisteitä, joissa saa palvelua ja opastusta asiointipalvelun käyttöön saamen kielellä. Kela käynnisti saamenkielisen esitetuotannon ja saamen kielellä toimivan asiointipalvelun kehittämisen.

Kela otti myös käyttöön EU:n Vammaiskortin, jonka avulla vammaiset henkilöt voivat todentaa vammaisuutensa ja saada tarvitsemansa palvelun ja erityisen tuen.

Vuonna 2018 toteutettuihin etuusmuutoksiin kuuluivat muun muassa äitiysavustuksen korotus sekä lasten eurooppalaisen sairaanhoitokortin tuominen haettavaksi verkossa.

Kela näkyi vuoden aikana muun muassa asiantuntijana yhteiskunnallisessa SuomiAreena -kesätahtumassa. Kela toi asiakaspalvelun lähelle asiakkaita lisäksi muun muassa Asunnottomien yössä sekä Pirkanmaan Lähitorilla ja yli 450 pop up -pisteessä ympäri maan.

Kela osallistui Asunnottomien yön tapahtumiin Espoossa, Forssassa, Helsingissä, Riihimäellä ja Varkaudessa. Kelan etuuskäsittelijät ja palveluneuvojat auttoivat etuuksien hakemisessa ja kertoivat Kelan palveluista.

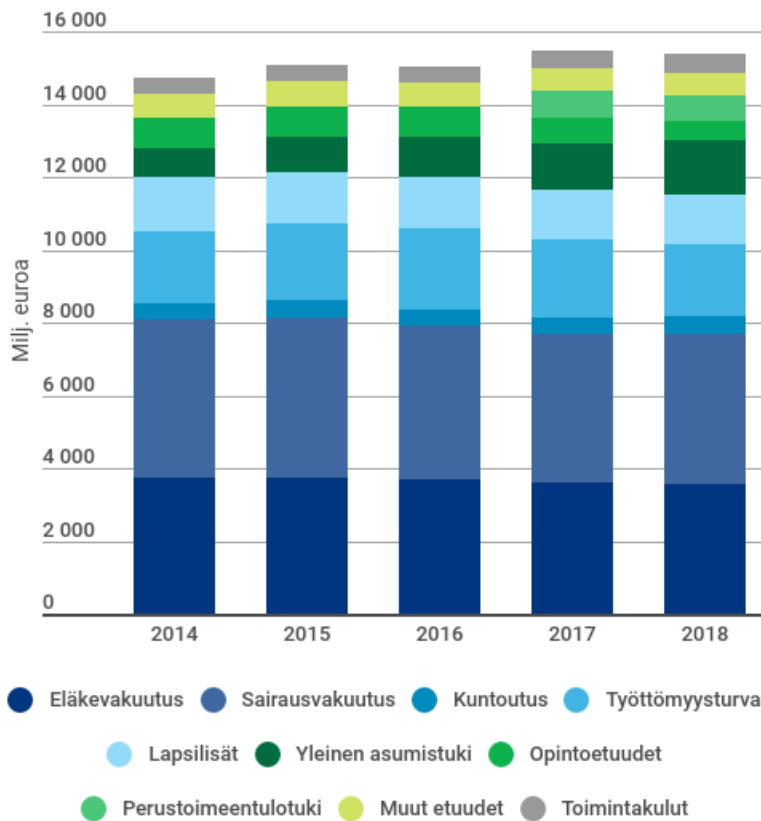
Äitiyspakkauksen kunniaksi julkaistiin alkuvuodesta aihetta käsittelevä postimerkki.

Kotimaisten kielten keskus Kotus huomioi Kelan viestinnän Vuoden selväsana -palkinnolla. Palkinto myönnettiin Kela-tärpeille, joissa kerrotaan selkeällä kielellä ja tiivistetysti Kelan etuuksista. Tärpit julkaistaan Elämässä.fi-verkkomediassa.

Kela osallistui elinkeinoelämän Tehdään työtä -hankkeeseen tarjoamalla korkeakoulutetuille nuorille harjoittelupaikkoja ja mahdollisuuden kehittää osaamista työuran alussa. Kela osallistui vuoden aikana edelleen myös Väestöliiton Perheystävällinen työpaikka -hankkeeseen edistämällä työntekijöiden työn ja perhe-elämän yhdistämistä hankkeen tavoitteiden mukaisesti ja tarvittavin työelämän joustoin.

Kuvio: Kelan etuudet ja toimintakulut 2014–2018, milj. euroa (vuoden 2018 rahana)

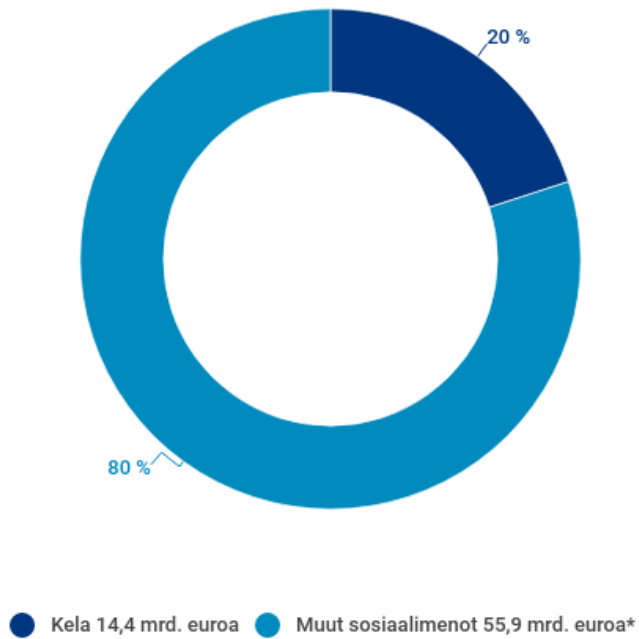
Kelan etuudet ja toimintakulut 2014–2018, milj.euroa (vuoden 2018 rahana)

Kuvio: Kelan etuuksien osuus sosiaalimenoista vuonna 2018

Kelan etuuksien osuus sosiaalimenoista vuonna 2018

Sosiaalimenot yhteensä 70,3 mrd. euroa.*

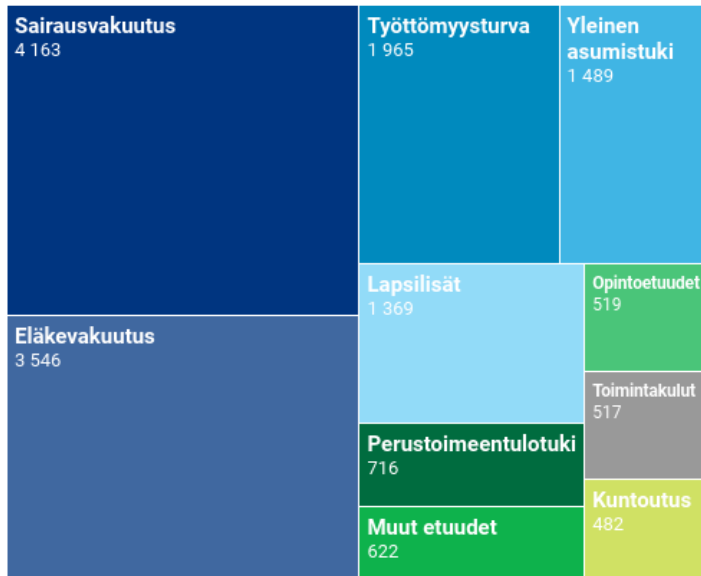

Lisäksi Kela maksoi opintoetuuksia 0,5 mrd. euroa.

* Arvio

Kuvio: Kelan kulujen jakautuminen 2018

Kelan kulujen jakautuminen 2018, milj. euroa

Kelan kulut yhteensä 15 388,5 milj. euroa.

Kelan toimintakulut ovat kokonaismenoista noin **3 %**.

Taulukko: Toimintatietoja Kelasta

Toimintatietoja Kelasta	2018	2017	2016	2015	2014
Kokonaiskulut, mrd. €	15,4	15,3	14,8	14,7	14,5
Etuuskulut, mrd. €	14,9	14,8	14,3	14,3	14,0
Toimintakulut/ kokonaiskulut, %	3,4	3,1	2,9	2,9	3,0
Etuuskulut/BKT, %	6,4*	6,6*	6,6*	6,8	6,8
Etuuskulut/sosiaalimenot, %	21,2*	21,2*	20,8*	21,3	21,4
Etuuskulut/asukas, €/v	2 693*	2 693	2 606	2 607	2 561
Henkilöstö 31.12.	7 732	7 226	6 686	5 968	6 008

*ennakko

Toimintaympäristö vaikuttaa Kelan tulevaisuuteen

Kela vastaa nyt kaikkien merkittävien perusturvaetuuksien hoidosta. Suomalaisen yhteiskunnan muutokset ja haasteet vaikuttavat myös Kelan etuuksiin ja toimintaan.

Keskipitkällä aikavälillä sosiaaliturvan suurimmat haasteet liittyvät talous- ja työllisyyskehitykseen sekä siitä johtuvaan paineeseen pienentää julkisia menoja. Väestörakenteen kehitys vaikuttaa sosiaaliturvan menoihin ja rakenteeseen. Lyhyellä aikavälillä alhainen syntyvyys pienentää vanhempainpäivärahakuluja ja sitä kautta sairausvakuutusmaksujen tasoa. Syntyvien ikäluokkien koko vaikuttaa myös muiden lapsiperhe-etuuksien tarpeeseen ja kuluihin tulevina vuosina. Pidemmän aikavälin tarkastelemissa syntyvyys heijastuu etuuksien rahoituspohjaan.

Suomen valtiontalous on ollut alijäämäinen vuodesta 2009. Kuntataloudessa alijäämä on jatkunut jo vuodesta 2001. Vuonna 2018 talous kasvoi nopeasti. Kasvun on ennustettu jatkuvan lähivuosina, tosin heikompana kuin 2018. Työttömyyden kasvu taittui jo vuonna 2016. Myös pitkäaikaistyöttömyys kääntyi laskuun vuonna 2018, vaikkakin sitä on edelleen paljon. Vuoden 2018 alussa tuli voimaan aktiivimalli, johon sisältyy aiempaa enemmän velvoitteita työttömyysturvan saajille.

Pääministeri Juha Sipilän hallitus aloitti perustulokokeilun, joka ajoittui vuosille 2017 ja 2018. Kela koordinoi kokeilua ja sen arviointia. Ensimmäiset arviot perustulokokeilusta julkaistiin alkuvuodesta 2019.

Perustoimentulotuki Kelassa kolmatta vuotta

Vuoden 2017 alusta perustoimeentulotuki siirtyi Kelan hoidettavaksi. Uudistus lisää ihmisten yhdenvertaisuutta ja mahdollistaa erilaisten perusturvaetuuksien yhdenmukaistamisen. Perustoimeentulotuen siirron myötä Kela hoitaa nyt kaikki merkittävät perusturvaetuudet. Lähivuosien suuri sosiaalipoliittinen kysymys on se, missä määrin eri järjestelmiä on mahdollista yhdistää vähemmän byrokraattiseksi ja tiiviimmäksi perusturvaverkoksi, joka samalla myös kannustaisi työn vastaanottamiseen enemmän kuin nykyinen järjestelmä.

Toimeentulotukijärjestelmään liittyy merkittäviä haasteita sekä Kelalle että kunnille. Kunnan sosiaalitoimisto voi harkintansa mukaan myöntää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Kelan ja kuntien sosiaalityön välistä yhteistyötä on pyritty kehittämään. Myös lainsäädäntö vaatii jatkuvaa kehittämistä.

Vuonna 2018 Kela maksoi perustoimeentulotukea 716 milj. euroa, teki 1,9 milj. ratkaisua ja maksoi 0,5 milj. yksittäistä laskua toimeentulotukena. Perustoimeentulotuen vuoksi myös Kelan asiakaspalvelutyö on lisääntynyt. Kokonaisuudessaan perustoimeentulotukeen tarvittavan henkilöstön määrä on noin 1 500. Toimeentulotukimenot sekä ratkaisujen ja asiakaspalvelusuoritteiden määrät vakiintunevat lähivuosina. Talouskehityksen muutokset kuitenkin saattavat vaikuttaa toimeentulotuen tarpeeseen.

Säästötoimet jatkuvat

Julkisen talouden sopeuttamistoimiin kuuluvassa työmarkkinajärjestöjen kilpailukykysojimuksessa (kiky) sovittiin työnantajien ja työntekijöiden maksujen muutoksista. Työnantajien keskimääräisen

TyEL-maksun, työttömyysvakuutusmaksun ja sairausvakuutusmaksun määrää pienennettiin ja työntekijöiden vastaavia maksuja suurennettiin.

Työnantajamaksua pienennettiin sairausvakuutuksessa vuosina 2017–2019 prosentilla vuosittain. Palkansaajien päivärahamaksua korotettiin vastaavasti ja korotus kompensoitiin pienentämällä sairaanhoitomaksua. Valtion osuutta sairaanhoitovakuutuksesta suurennettiin saman verran.

Hallitus on esittänyt (HE 296/2018), että vuodesta 2020 alkaen valtion rahoitusosuus työtulovakuutuksessa pysyy ennallaan eli on noin 9 % työtulovakuutuksen kuluista. Sen jälkeen vakuutusmaksujen kautta rahoitettavien kulujen rahoitusosuudet ovat työnantajille 52 % ja vakuutetuille 48 %. Sairaanhoitovakuutuksessa kulujen rahoitusosuudet ovat valtiolle 67 % ja vakuutetuille 33 %.

Valtion osuus Kelan rahoituksesta on kasvanut voimakkaasti 1990-luvulta lähtien. Kiky-sopimus on voimistanut tätä suuntausta edelleen ja heikentänyt vakuutusperiaatetta. Valtio rahoittaa Kelan etuus- ja toimintakuluista 78 % vuonna 2019.

Viime vuosien valtiontalouden säästötoimista osa kohdistui Kelan etuuksiin, erityisesti lääkkeiden, lääkärinpalkkioiden, hammashoidon, tutkimuksen, hoidon ja matkojen korvauksiin sekä opintotukeen vuosina 2016 ja 2017. Lisäksi säästöjä kohdistettiin muun muassa sairauspäivärahoihin ja vanhempainpäivärahoihin. Rakenteellisia muutoksia ja leikkauksia on tehty myös kuntoutusetuuksiin ja työttömyysturvaan.

Kelan toimintakulut ovat kasvaneet vuodesta 2017, jolloin toimeentulotuki siirtyi Kelan hoidettavaksi. Vuonna 2019 toimintakuluista säästetään. Haasteena on tulla toimeen nykyisillä resursseilla.

Etuusjärjestelmissä on kuitenkin tehty joitakin uudistuksia, vaikka painopiste on ollut säästö- ja sopeuttamistoimissa. Yleisen asumistuen menot ovat kasvaneet vuodesta 2014 vuoteen 2018 yli 700 milj. eurolla. Menoja ovat lisänneet erityisesti vuoden 2015 uusi asumistukilaki, 300 euron ansiotulovähennys, työttömän perusturva saavien määrän kasvu vuoteen 2016 saakka, asumiskustannusten kasvu sekä viimeksi opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen saajiksi syksyllä 2017. Asumistukimenojen kasvua on kuitenkin pyritty myös hillitsemään muuttamalla indeksisidonnaisuutta.

Huhtikuussa 2017 työnantajille alettiin maksaa kertakorvausta vanhemmuudesta johtuvista perhepaakustannuksista. Kulut olivat 15,7 milj. euroa uudistuksen alkamisvuonna 2017 ja 43,8 milj. euroa vuonna 2018. Menojen arvioidaan vakiintuvan vuoden 2018 tasolle.

Vuonna 2018 takuueläkkeeseen tuli tasokorotus, opintotukeen huoltajakorotus ja sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahoihin korotus. Vuosi 2019 tuo muutoksia muun muassa nuoren ammatilliseen kuntoutukseen ja perhe-etuuksiin. Kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien euromääriin ei tule indeksikorotusta, mutta esimerkiksi takuueläkkeeseen ja sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahoihin tehdään tasokorotus.

Vuonna 2019 Kelan etuuskulut ovat arviolta 15,2 mrd. euroa. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 Kelan kokonaismenot kasvavat arviolta 260 milj. euroa. Kasvua on muun muassa sairausvakuutuksessa (päivärahat, lääkkeet), yleisessä asumistuessa ja opintoetuuksissa. Sen sijaan työttömyysturvan menot pienenevät, kun työttömien määrä vähenee, ja lapsiperhe-etuuksien menot vähenevät, kun syntyvyys pienenee.

Sosiaaliturvan uudistamiseksi on vireillä useita hankkeita. Pääministeri Sipilän asettama eriarvoisuus-työryhmä esitti useita toimia eriarvoisuuden torjumiseksi ja vähentämiseksi. Työryhmä etsi uusia toimintatapoja ja keinoja, joilla luodaan edellytykset kaikkien Suomessa asuvien henkilöiden pärjäämiselle ja osallistumiselle yhteiskunnassa.

Perusturvan ja toimeliaisuuden uudistushanke Toimi kartoittaa sosiaali- ja perusturvan uudistustarpeita ja vaihtoehtoja sekä valmistelee sosiaaliturvan kokonaisuudistusta. Tavoitteena on tarjota vaihtoehtoja seuraavilla hallituskausilla tehtävien päätösten tueksi. Keskustelu perhevapaaudistuksesta jatkunee myös seuraavan hallituskauden aikana. Kaikista uudistushankkeista todennäköisesti maa-kunta- ja sote-uudistus tulee vaikuttamaan eniten Kelaa koskeviin muutoksiin.

Jos sote toteutuu

Jos sote-uudistus tulee voimaan, Kela kykenee valtakunnallisena toimijana osallistumaan sote-uudistuksen toimeenpanoon ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseen. Kelalla on edellytykset vastata valtakunnallisen maksuliikenteen hallinnoinnista ja teknisestä toteutuksesta. Kelan valtakunnallisia tietojärjestelmiä tulisi hyödyntää, jotta päästään kustannustehokkaaseen lopputulokseen. Kelan vahvuutena on Kanta-palveluiden toimivuuden lisäksi valtakunnallinen ja kansainvälinen tiedonhallinta terveysperusteisissa etuuksissa ja palveluissa. Kustannus- ja toimintatiedot ovat saatavissa kaikista etuuksista lähes reaaliaikaisina. Myös tulorekisteri tulee auttamaan tässä.

Sote-uudistus ja pyrkimys yksikanavaisen rahoitusjärjestelmään saattavat vaikuttaa Kelan hoitamiin sairausperusteisiin korvausjärjestelmiin. Myös kuntoutusetuudet ja matkakorvausjärjestelmä saattavat muuttua. Matkakorvauksissa ensihoidon matkojen osuus on siirtymässä maakuntien rahoitettavaksi vuoden 2021 alusta. Opiskelijaterveydenhuolto laajenee kattamaan ammattikorkeakoululaiset, ja vastuu opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä tulee Kelalle vuonna 2021. Viimeisimpien linjausten mukaan yksityisen terveydenhuollon sairaanhoitokorvaukset lakkautetaan vuoden 2023 alusta ja korvataan suoran valinnan palvelukokonaisuuksilla sekä asiakas- ja maksuseteleillä.

Työelämä vaatii kuntoutuksen kehittämistä

Työelämän vaatimusten koventuminen ja varhaisten eläkereittien sulkeminen asettavat vaatimuksia kuntoutusjärjestelmälle. Kela on merkittävä kuntoutuksen järjestäjä sekä kuntoutuksen kehittäjä ja tutkija.

Kuntoutusjärjestelmän monimuotoisuus ja palvelujärjestelmien hajanaisuus vaikeuttavat oikean kuntoutustahon ja toimenpiteen löytymistä. Kuntoutuksen onnistumisessa tarvitaan julkisen terveydenhuollon, työterveyshuollon, Kelan, työeläkejärjestelmän sekä sosiaali- ja työvoimahallinnon parempaa yhteistyötä.

Sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutokset sekä kuntarakenteiden muutokset vaikuttavat kuntoutuspalvelujen kehittämiseen ja muuttavat palvelujen toteuttamista. Tässäkin tarvitaan laaja-alaista arviointia ja tutkimusta.

Syrjäytymisen torjumiseen tarvitaan uusia keinoja

Huono-osaisuuden on todettu kasautuvan: terveyteen, talouteen ja työhön liittyvät ongelmat pakkautuvat yhä useammin samoille henkilöille. Esimerkiksi työmarkkinatuen saajista valtaosa kokee taloudellisen tilanteensa vaikeaksi, ja melkein joka toisella heistä on pysyvä vamma tai sairaus.

Kelan maksamat etuudet ovat työmarkkinatuen saajien keskeinen toimeentulon lähde. Lähivuosien haaste on säilyttää perusturvaetuuksien riittävä taso sekä kannustaa yrittämiseen ja työntekoon.

Asumisen tukeminen on haasteista suurimpia. Asumistukien lisäksi vajaa puolet toimeentulotukimenoista liittyy asumiseen. Pääkaupunkiseudulla pula pienistä huokeista asunnoista on krooninen. Sosiaaliturvaa uudistettaessa ymmärrys kotitalouksien ja toisaalta vuokra-asuntojen rakentamisen tukien merkityksestä on olennainen.

Meneillään on useita tutkimus- ja toimenpideohjelmiä, joilla syrjäytymisen mekanismeja selvitetään ja joissa tarjotaan malleja syrjäytymis- ja terveysongelmien vähentämiseksi. Tutkittuun tietoon ja näyttöön perustuvat toimenpiteet otetaan entistä vahvemmin osaksi yhteiskunnallista päätöksentekoa.

Kela on mukana useimmissa näistä ohjelmista ja hankkeista. Kelalla on edustus syrjäytymisen ehkäisemisen työryhmässä sekä perusturvan ja toimeliaisuuden työryhmässä. Lisäksi Kelan tutkimuksella on vahva panos Suomen Akatemian strategisessa tutkimuksessa, joka tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi.

Digitalisaation ja kokeilujen kautta uusia palveluita

Digitalisaation vaikutus tulee näkymään yhä nopeammin Kelan etuuksien kehittämisessä. Kansallinen tulorekisteri helpottaa jatkossa asiakkaan asiointia: Kela luopuu palkkatositteiden pyytämisestä, kunhan tulorekisterin tiedot saadaan riittäviksi.

Robottiikan ja tekoälyn mahdollisuuksia on myös alettu tutkia. Vuonna 2018 käynnistyi kokeilu, jossa tekoälyä opetetaan tekemään yleisen asumistuen etuuspäätöksiä.

Kela kokeilee myös uusia palveluja erityisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Uusina palvelutapoina kokeillaan moniammatillista palvelumallia ja asiakkuusvastaavapalvelumallia. Niiden kehittämisen tueksi on käynnistetty Tiedolla ohjaamisen tutkimushanke, jossa tuotetaan tietoa tehostetun asiakasohjauksen vaikuttavuudesta ja myös siitä, miten datan louhinnan ja koneoppimisen avulla voidaan tunnistaa erityisen tuen ja ohjauksen tarpeessa olevia asiakasryhmiä, kuten syrjäytymisvaarassa olevia nuoria.

Erinomainen asiakaskokemus on palvelua asiakkaan ehdoilla

Yksi Kelan strategisista tavoitteista on erinomainen asiakaskokemus. Asiakaskokemus muodostuu muun muassa etuuspäätöksistä, neuvonnasta ja asiakaspalvelusta.

Asiakaspalvelua kehitettiin vuoden 2018 aikana vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Asiakkaiden ääntä kuultiin muun muassa asiakasraadeissa, joihin oli kutsuttu eri aihepiirien kokemusasiantuntijoita.

Kela on tuonut asiakkaiden ulottuville useita uusia palvelukanavia. Digitaalisten palvelukanavien lisääminen on antanut mahdollisuuksia henkilökohtaisen asiakaspalvelun vahvistamiseen.

Avuksi otettiin palvelumuotoilu

Kelan palvelupisteissä kokeiltiin vuoden 2018 aikana uudenlaista palvelutapaa, jota on kehitetty asiakkaiden toiveiden pohjalta. Uuden palvelutavan ansiosta vältyttiin muun muassa jonottamiselta ja asiakkaat saivat asiansa hoidettua nopeammin ja paremmin.

Uuteen palvelutapaan kuului se, että asiakas otettiin henkilökohtaisesti vastaan heti ovella. Vuoronumeroita ei tarvittu, vaan asiakkaan kanssa keskusteltiin heti. Häntä autettiin hakemaan etuutta itse verkossa tai varattiin tarvittaessa aika tarkempaa selvittelyä varten.

Uusi palvelutapa on käytössä Helsingin Itäkeskuksessa sekä Joensuussa, Tampereella ja Kemissä. Palvelutapa otetaan vuonna 2019 käyttöön kaikissa pääkaupunkiseudun palvelupisteissä.

Itäkeskuksen palvelupisteessä 80–97 % palautetta antaneista oli tyytyväisiä palveluun. Pisteessä pystyttiin uuden palvelutavan ansiosta hoitamaan 100–130 sovittua asiakastapaamista päivässä.

Palveluneuvojilla oli lupa kokeilla erilaisia toimintatapoja ja etsiä uusia ratkaisuja, joissa he voisivat käyttää oman työn tuntemustaan ja kuunnella asiakkaiden toiveita.

Palveluhenkilökunta seuraa palvelupisteissä palautetta ja asiakasmääriä päivittäin ja tekee tarvittaessa muutoksia. Uusi palvelutapa on auttanut myös henkilökuntaa jaksamaan työssä aiempaa paremmin.

Organisaation uudistaminen vuonna 2016 on edistänyt Kelan palvelukulttuurin kehittymistä. Asiakkuuspalveluista muodostettiin uudistuksessa oma yksikkönsä. Se on rohkaissut paikallisiin kokeiluihin, joista on hyötynyt koko Kela.

Palvelumuotoilusta on myös tullut osa Kelan toiminnan suunnittelua. Henkilöstölle on järjestetty palvelumuotoilun koulutusta, ja Kelaan on myös palkattu palvelumuotoilijoita.

Asiakaspalvelua aiotaan tulevaisuudessakin kehittää yhä yksilöllisemmäksi ja henkilökohtaisemmaksi.

Palveluneuvojan ja asiakkaan kohtaamisesta halutaan tehdä vuorovaikutustilanne, jossa myös asiakaspalvelija uskaltaa tuoda esille omaa persoonaansa.

Verkkopalvelut kehittyvät edelleen

Kela korvasi viime vuonna 16 palvelupistettä uudenlaisilla palveluilla ja avasi Kalasatamaan uuden asiointipisteen. Muutoksen tarkoituksena oli resurssien kohdentaminen uusiin palvelukanaviin ja henkilökohtaisen neuvontapalveluun lisääminen sitä tarvitseville asiakkaille.

Puhelinpalvelun ja palvelupisteiden asiointimäärät pienenivät hieman edellisvuodesta. Asiointeja oli palvelupisteissä vuoden aikana yhteensä 2,35 milj. (2,57 milj. asiointia vuonna 2017). Puhelinpalvelu ruuhkaantui ajoittain erityisesti alkuvuodesta. Puhelujen määrää lisäsi erityisesti työttömyysturvan aktiivimallin käyttöönotto, joka herätti asiakkaissa kysymyksiä ja lisäsi tuen tarvetta.

Verkkoasioinnin määrä lisääntyi edelleen. Toimeentulotuen hakemuksista tehtiin verkossa vuoden loppuun mennessä jo 69 %. Kela.fi-verkkosivuilla oli vuoden aikana kävijöitä 44,1 milj.

Asiakaspalvelussa jatkettiin ja laajennettiin chattipalvelujen käyttöä. Yhteistyökumppaneiden chatti-neuvontapalvelu ulotettiin koskemaan kaikkia kumppaneita. Chattirobotteja kokeiltiin vanhempainpäivärahan hakemisen apuna.

Omakanta-palvelujen suosio kasvoi edelleen vuonna 2018. Omakanta oli yksi Suomen suosituimmista verkkopalveluista. Omakantaan kirjaututtiin vuoden aikana lähes 17 milj. kertaa.

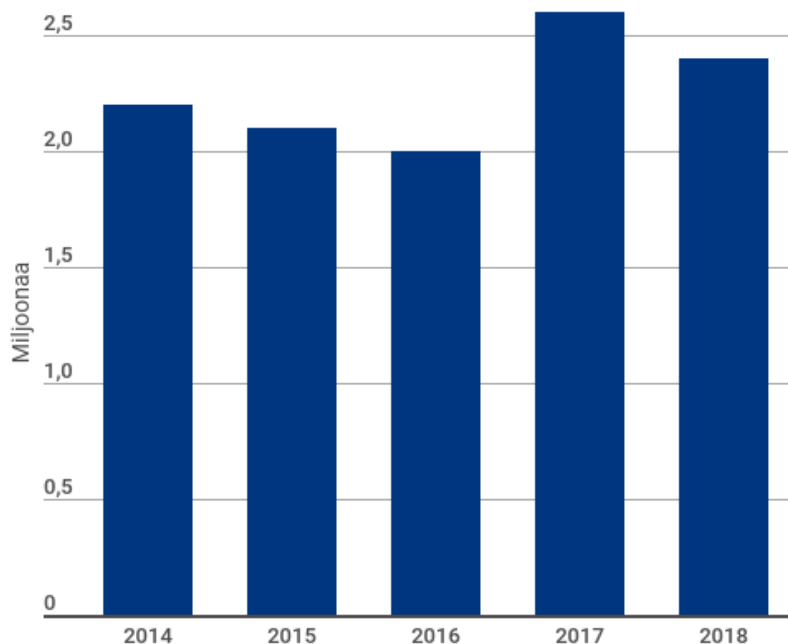
Omakantaan tuli vuoden aikana uusia ominaisuuksia. Asiakkaat voivat nyt kerätä omatietovarantoon tietoja, joita heillä on omissa hyvinvointisovelluksissaan. Palvelun käyttäjät näkevät Omakannassa myös heille kirjoitetut terveystodistukset.

Kanta.fi-palvelu nousi Taloustutkimuksen verkkobrändikyselyssä kolmanneksi arvostetuimmaksi suomalaiseksi verkkobrändiksi. Kanta.fi on yltänyt kärkikolmikkoon jo usean vuoden ajan.

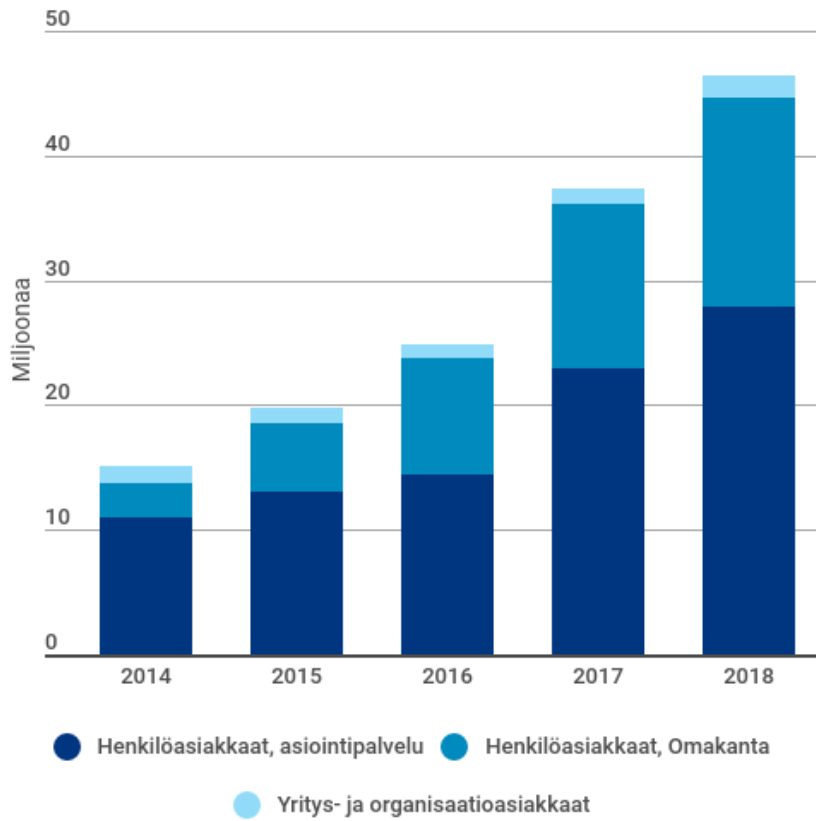
Kelan asiakkaiden tyytyväisyys palveluihin pysyi vuonna 2018 samalla tasolla kuin edellisvuonna. Asiakastyytyväisyysindeksikyselyyn vastasi vuoden aikana tuhat asiakasta. Asiakkaiden tyytyväisyysindeksi oli koko vuoden osalta 7,5 (asteikolla 0–10).

Kuvio: Toimistoasioinnit

Toimistoasioinnit

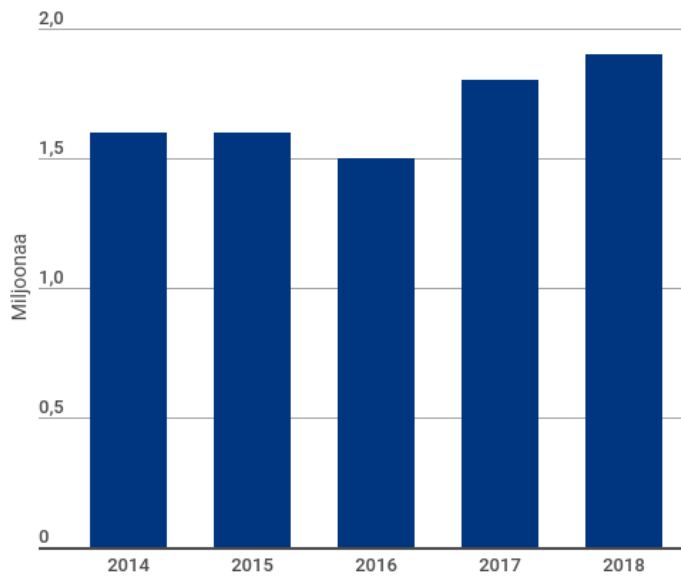
Kuvio: Verkkokoasiointit

Verkkokoasiointit*

* Verkkopalveluihin tehtyjen tunnistettujen kirjautumisten lukumäärä.

Kuvio: Vastatut puhelut

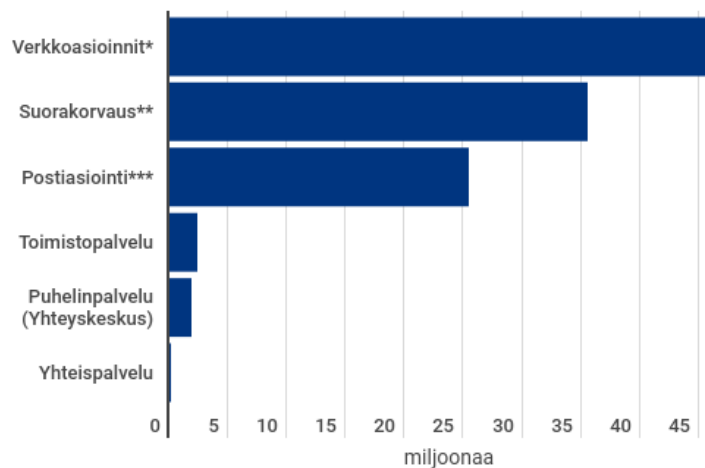
Vastatut puhelut*

* Yhteyskeskukseen tulleet puhelut. Lisäksi puheluja tulee muihin Kelan yksiköihin.

Kuvio: Palvelukanavat

Eri palvelukanavien käyttö vuonna 2018

*Tunnistautumiset: henkilöasiakkaat, asiointipalvelu (27,9 milj.), henkilöasiakkaat, Omakanta (16,8 milj.) ja yritys- ja organisaatioasiakkaat (1,7 milj.).

**Asiakkaan saama korvaus suoraan palveluntuottajalla asioidessaan. Työpaikkakassat ja Kelan toimistot.

***Postiasiointi: Kelan lähettämät kirjeet (15,7 milj.) ja Kelaan saapuneet skannatut hakemukset ja muut asiakirjat (9,8 milj.).

Oikea-aikainen yhteistyö auttaa parantamaan asiakaspalvelua

Kelassa on vuoden 2018 aikana vahvistettu yhteistyösuhteita asiakkaiden palvelun ja elämäntilanteiden sekä etuuskäsittelyn parantamiseksi. Yksi merkittävistä yhteistyömuodoista on ollut Kelan ja kuntien vuorovaikutus toimeentulotuen käsittelyssä.

Kaiken kokoisten kuntien kanssa tehdään yhteistyötä, mutta toimeentulokiasioissa kuntien ja Kelan yhteistyölle on ollut kipeimmin tarvetta kasvukeskuksissa. Yhteistyötä on tehty aiemminkin useissa suurissa kunnissa, kuten Helsingissä, Vantaalla ja Turussa. Oulussa kohdistettiin erityishuomio alle 25-vuotiaisiin tulottomiin ja työttömiin nuoriin.

Oulussa toimeentulotuen siirto Kelaan paljasti nuorten tilanteen karuuden, kun toimeentulotuen käytöstä saatiin ensimmäistä kertaa kootusti ajantasaista tietoa.

Kuntien ja Kelan yhteistyö käynnistyy asiakkaan asioissa viimeistään silloin, kun Kelasta lähtee kuntaan ilmoitus sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä. Ilmoitusvelvollisuus tuli sosiaalihuoltolaikiin vuonna 2015. Ilmoitus lähetetään, kun toimeentulotuen hakijan kokonaistilanteesta tunnistetaan asioita, joita olisi syytä selvittää sosiaalityössä tarkemmin. Asiakkaista Kelassa oleva tieto auttaa myös kunnan sosiaalityöntekijöitä. Kriteerit ilmoituksen lähettämiseksi ovat toki tiukat, jotta asiakkaan yksityisyyden suoja toteutuu.

Yhteistyötä Kelan sisällä ja ulkona

Kelassa lisättiin yhteistyötä myös muiden ulkoisten ja sisäisten yhteistyökumppanien kanssa. Asiakkaan tilanne pyritään mahdollisuuksien mukaan käsittelemään yhtenä kokonaisuutena myös moniammatillisen palvelun avulla.

Kela kehitti vuoden aikana myös muun muassa työkykyprosessia mikrolaboratorioissa sisäisesti sekä yhdessä työeläkevakuuttajien kanssa. Asiantuntijalääkärit ja etuuskäsittelijät käsitelivät erilaisia tapauksia ja jalostivat uusia toimintatapoja, joita otettiin käyttöön arjessa. Uusia toimintamalleja etsittiin myös esimerkiksi osatyökykyisten työllistymisen tueksi.

Kuntoutuksen mahdollisuudet otettiin käyttöön mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Asiakkaat pääsivät myös itse vaikuttamaan ja punnitsemaan eri vaihtoehtoja.

Kelan ja vakuutusyhtiöiden yhteistyö on auttanut näkemään, miten asiakkaan työtulot ja eläke karttuvat, miten asiakas selviytyy työssään sekä miten asiakkaan taloudelliset ja sosiaaliset olosuhteet kehittyvät eri tilanteissa.

Kela jatkoi vuonna 2018 myös menestyksellistä asiakasraatitoimintaa. Asiakasraadeissa on etsitty ratkaisuja etuuskäsittelyn ja asiakaspalvelun haasteisiin.

Asiakasraatien tavoitteena on asiakkaiden näkemysten ja tarpeiden kartoittaminen Kelan toiminnan kehittämiseksi. Asiakasraatien tapaamiset ovat vapaamuotoisia tilaisuuksia, joissa keskustellaan sovitusta aiheista.

Kela järjesti yhteistyötilaisuuksia asiakkaiden kanssa myös muun muassa vammaisten tulkkauspalvelun kehittämiseksi.

Kela toi asiakaspalvelun lähelle asiakkaita muun muassa Asunnottomien yössä, Pirkanmaan Lähitorilla ja useissa pop up -pisteissä ympäri maan. Kela osallistui Asunnottomien yön tapahtumiin Espoossa,

Forssassa, Helsingissä, Riihimäellä ja Varkaudessa. Näissä tapahtumissa Kelan etuuskäsittelijät ja palveluneuvojat auttoivat etuuksien hakemisessa ja kertoivat Kelan palveluista.

Yhdessä järjestötoimijoiden ja kuntien kanssa osallistuttiin Leipäjonoista toimijoiksi -pilottiin. Kelan palvelut tuotiin lähelle asiakkaita osallistumiseen kannustavassa Me-talossa Espoossa.

Kela oli vuonna 2018 mukana myös nuorille tarkoitettussa kansallisessa Ohjaamo-toiminnassa. Ohjaamoissa eri toimijat tuovat yhdessä palvelut ja neuvonnan nuorten ulottuville. Tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä sekä tarjota apua ja tukea yhdeltä luukulta.

Kela tarjosi lisäksi kesätyöpaikan yli 300 nuorelle ja osallistui jälleen Vastuullinen kesäduuni -kampanjaan. Kumppanuustyö on yksi Kelan keskeisistä toimista syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Se on myös osa Kelan vastuullisuustyötä.

Hankinnoilta edellytetään laatua ja ennustettavuutta

Kela käynnisti vuoden 2018 lopussa laajan selvityksen hankintojen haasteista. Kelassa on määrätietoisesti kehitetty hankintakilpailutuksia viime vuosina.

Kela lisäsi vuoden aikana vuoropuhelua asiakkaiden ja palveluntarjoajien kanssa hankinnoissa ja niiden valmistelussa. Vuoropuhelun tarve tuli esille monissa vuonna 2018 tehdyissä merkittävässä kilpailutuksissa.

Hankintoja kilpailutettiin vuoden aikana useissa suurissa asiakasryhmiä koskevissa Kelan palveluissa. Yksi laajimmista hankinnoista oli taksipalvelujen kilpailutus.

Taksipalvelu jouduttiin kilpailuttamaan, koska liikennepalvelulaki muuttui. Kilpailutuksella haluttiin varmistaa, että asiakkaille välttämätön palvelu olisi edelleen käytettävissä kautta maan.

Kilpailutuksessa pyrittiin myös varmistamaan kustannusten ennustettavuus. Sairausvakuutuslain mukaiset menot korvataan valtion menokehyksen mukaisesti.

Liikennepalvelulain, sairausvakuutuslain ja hankintalain sovittaminen Kela-kyytien hinnoitteluun ja hankintaan osoittautui haastavaksi yhtälöksi. Kilpailutus jouduttiin tekemään nopealla aikataululla, kun kävi ilmi, ettei hallituksen asetusta taksiliikenteen kuluttajahinnoista enää vahvistettaisi ja että taksien asemapaikat ja päivystysveloitteet poistuisivat tulevasta liikennepalvelulaista.

Hankinnassa valittiin palveluntuottajaksi välityspalveluyhtiö 17 alueelle. Taksipalvelussa oli kilpailutuksen jälkeen käynnistysvaikeuksia. Uudellamaalla kilpailutus uusitaan, sillä alueellinen välityspalveluyhtiö totesi, ettei se pysty tuottamaan sovittua palvelua. Vuoden loppuun mennessä taksipalvelu toimi Uttamaata lukuun ottamatta normaalisti.

Kuntoutushankinnasta valmistui selvitys

Vuonna 2018 valmistui selvitys vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen aiemmasta hankinnasta. Se toteutettiin yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa.

Selvityksellä haluttiin hankkia tietoa muun muassa siitä, miten palveluntarjoajia voitaisiin kannustaa kilpailemaan sekä laadulla että hinnalla. Useissa vuoden 2018 aikana tehdyissä kilpailutuksissa laatu-kriteerit otettiin jo laajasti huomioon hankinnan perusvaatimuksissa.

Kilpailutuksia tehtiin lisäksi muun muassa tulkkauspalvelujen ja vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen hankinnassa. Kilpailutuksissa tavoiteltiin ratkaisua, joka palvelisi asiakkaita parhaiten ja varmistaisi muun muassa sen, että palvelu voitaisiin tuottaa kustannustehokkaasti lähellä asiakasta.

Kelan maksamat etuudet

Kelan etuuskulut olivat yhteensä 14,9 mrd. euroa. Ne suurenvat edellisvuodesta 3,5 %.

Kuvio: Kelan kulujen jakautuminen 2018, milj. euroa

Taulukko: Kelan maksamat etuudet 2017–2018

Kelan maksamat etuudet

	2018 milj. €	2017 milj. €	Muutos-%
Eläke-etuudet	2 357,2	2 391,3	-1,4
Vammaisetuudet	557,4	554,9	0,5
Sairausvakuutusetuudet	4 163,4	4 045,4	2,9
Kuntoutus	482,4	453,3	6,4
Työttömyysturvaetuudet	1 965,2	2 125,6	-7,5
Lapsiperheiden etuudet ¹	1 918,3	1 936,0	-0,9
Opintoetuudet	519,0	678,5	-23,5
Eläkkeensaajan asumistuki	600,1	581,0	3,3
Yleinen asumistuki	1 489,0	1 260,8	18,1
Perustoimeentulotuki	716,0	721,6	-0,8
Muut etuudet	103,9	95,8	8,5
Etuusmenot yhteensä	14 871,7	14 844,2	0,2

¹Vanhempainpäivärahat sisältyvät sairausvakuutusetuksiin.

Taulukko: Eläke-etuudet 2017–2018

Eläke-etuudet

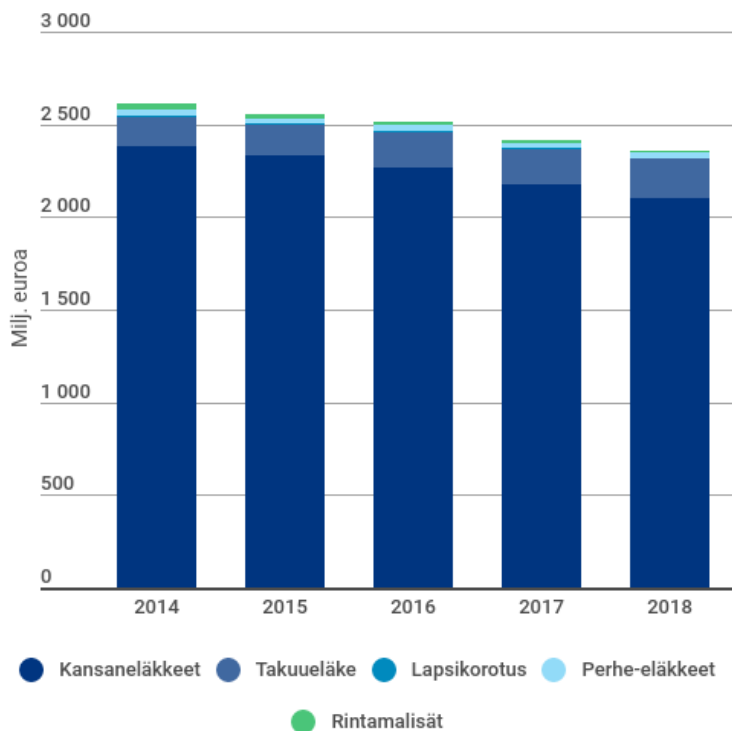
	2018 milj. €	2017 milj. €	Muutos-%
Maksetut etuudet			
Yhteensä	2 357,2	2 391,3	-1,4
Kansaneläkkeet	2 099,5	2 150,3	-2,4
Takuueläkkeet	214,1	192,6	11,2
Perhe-eläkkeet	26,5	27,6	-3,9
Lapsikorotukset	5,1	5,4	-4,2
Rintamalisät	7,1	9,1	-22,1
Ylimääräiset rintamalisät	4,8	6,4	-24,1
Etudensaajien määrä	31.12.2018	31.12.2017	
Kaikki etuudet	630 538	643 153	-2,0
Kansaneläkkeen saajia	596 986	606 914	-1,6
Takuueläkkeen saajia	103 122	101 669	1,4
Perhe-eläkkeen saajia	20 520	21 496	-4,5
Lapsikorotuksen saajia	11 228	11 798	-4,8
Rintamalisän saajia	10 582	13 791	-23,3

Taulukko: Vammaisetuudet 2017–2018

Vammaisetuudet

Maksetut etuudet	2018	2017	
Yhteensä	557 443 330	554 859 346	0,5
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	77 307 427	77 670 509	-0,5
16 vuotta täyttäneen vammaistuki	36 631 310	36 511 903	0,3
Eläkettä saavan hoitotuki	443 505 345	440 677 805	0,6
Etuidensaajien määrä	31.12.2018	31.12.2017	
Kaikki etuudet	267 364	268 537	-0,4
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	36 206	34 931	3,7
16 vuotta täyttäneen vammaistuki	13 693	12 997	5,4
Eläkettä saavan hoitotuki	217 515	220 667	-1,4

Kuvio: Maksetut eläke-etuudet (vuoden 2018 rahana), 2014–2018

**Maksetut eläke-etuudet 2014–2018, milj. euroa
(vuoden 2018 rahana)**

Sairausvakuutusetuudet

Sairausvakuutusetuuksia maksettiin vuonna 2018 yhteensä 4 163,4 milj. euroa. Etuuksien saajia oli 3 870 736.

Sairaanhoitokorvauksia maksettiin 1 889,0 milj. euroa, joista 1 460,1 milj. euroa kului lääkekorvauksiin. Lääkekorvausmenot kasvoivat 5,3 % edellisvuodesta. Sairausvakuutuksen päivärahoja maksettiin yhteensä 1 805,8 milj. euroa. YEL-päivärahamenot kasvoivat lainmuutoksen myötä, kun YEL-vakuutetun yrittäjän sairauspäivärahan omavastuu-aika lyheni neljästä päivästä yhteen päivään.

Taulukko: Sairausvakuutuskorvaukset 2017–2018

Sairausvakuutuskorvaukset	2018 milj. €	2017 milj. €	Muutos-%
Kaikki ¹	4 163,4	4 045,4	2,9
Sairausvakuutuksen päivärahat ²	1 834,0	1 814,2	1,1
Sairauspäiväraha	786,7	764,2	2,9
Osasairauspäiväraha	40,8	37,4	9,1
YEL-sairauspäiväraha	8,0	4,9	63,5
Vanhempainpäivärahat ³	998,2	1 007,3	-0,9
Sairaanhoitokorvaukset	1 889,0	1 815,3	4,1
Lääkkeet ⁴	1 460,1	1 386,7	5,3
Peruskorvatut lääkkeet	307,1	318,1	-3,5
Erityiskorvatut lääkkeet	978,7	910,2	7,5
Alempi korvaus	352,2	305,6	15,3
Ylempi korvaus	626,4	604,7	3,6
Lääkkeiden lisäkorvaukset	174,2	158,1	10,2
Yksityislääkärin palvelut	55,8	56,2	-0,6
Yksityiset hammashoitopalvelut ⁵	49,3	52,5	-6,0
Yksityinen tutkimus ja hoito	39,8	40,3	-1,2
Matkat ja sairaankuljetus ⁶	283,9	279,7	1,5
Muut etuudet (mm. työterveyshuollon ja opiskelijoiden terveydenhuollon)	432,4	410,6	5,3

¹ Sisältää sairauspäivärahasuoritukset Melalle 5,85 milj. euroa vuonna 2018.

² Sisältää myös tartuntatautipäivärahan sekä elimen tai kudoksen luovuttajalle maksetun luovutuspäivärahan.

³ Sisältää myös erityishoitorahat, perhevapaakorvaukset ja vuosilomakustannusten korvaukset työnantajalle.

⁴ Sisältää myös korvaukset annosjakelupalkkioista.

⁵ Sisältää suuhygienistien palkkioista maksetut korvaukset.

⁶ Sisältää matkojen lisäkorvaukset.

Taulukko: Sairausvakuutuskorvausten saajat 2017–2018

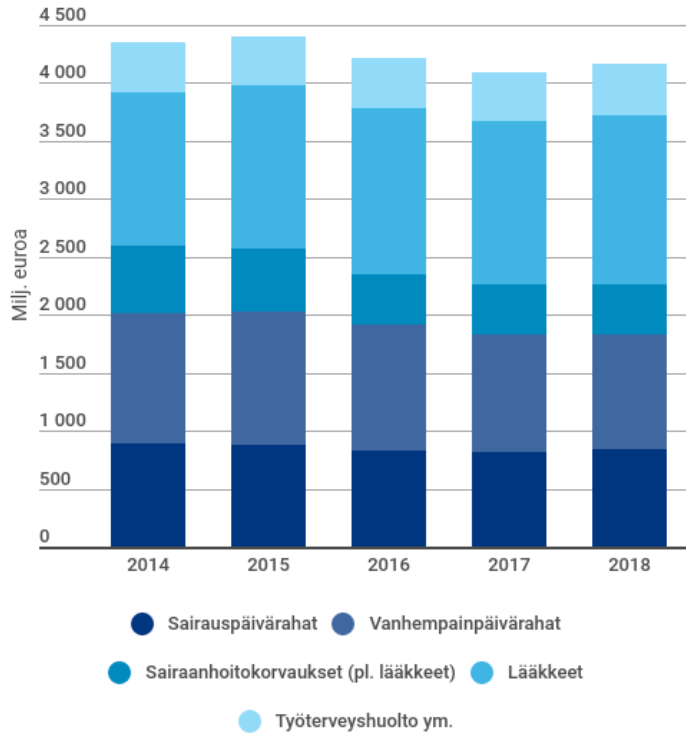
Sairausvakuutuskorvausten saajat	2018	2017	Muutos-%
Kaikki	3 870 736	3 866 569	0,1
Sairauspäiväraha ¹	294 633	286 630	2,8
Osasairauspäiväraha ¹	20 876	19 071	9,5
YEL-sairauspäiväraha ¹	17 302	14 780	17,1
Vanhempainpäivärahat	144 027	149 092	-3,4
Sairaanhoitokorvaukset	3 768 224	3 764 362	0,1
Lääkkeet	3 034 776	3 036 110	0,0
Peruskorvatut lääkkeet	2 925 818	2 925 270	0,0
Erityiskorvatut lääkkeet	1 223 764	1 204 567	1,6
Alempi korvaus	962 071	941 101	2,2
Ylempi korvaus	489 952	553 666	-11,5
Lääkkeiden lisäkorvaukset	253 892	238 958	6,2
Yksityislääkärin palvelut	1 526 144	1 542 388	-1,1
Yksityiset hammashoitopalvelut ²	974 390	997 680	-2,3
Yksityinen tutkimus ja hoito	1 162 843	1 179 336	-1,4
Matkat ja sairaankuljetus	575 884	573 479	0,4

¹ Sama henkilö voi saada yhtä tai useampaa erilaista sairauspäivärahaa.

² Sisältää suuhygienistien palkkioista korvausta saaneiden määrän.

Kuvio: Maksetut sairausvakuutusetuudet (vuoden 2018 rahana), 2014–2018

**Maksetut sairausvakuutusetuudet 2014–2018,
milj. euroa (vuoden 2018 rahana)**

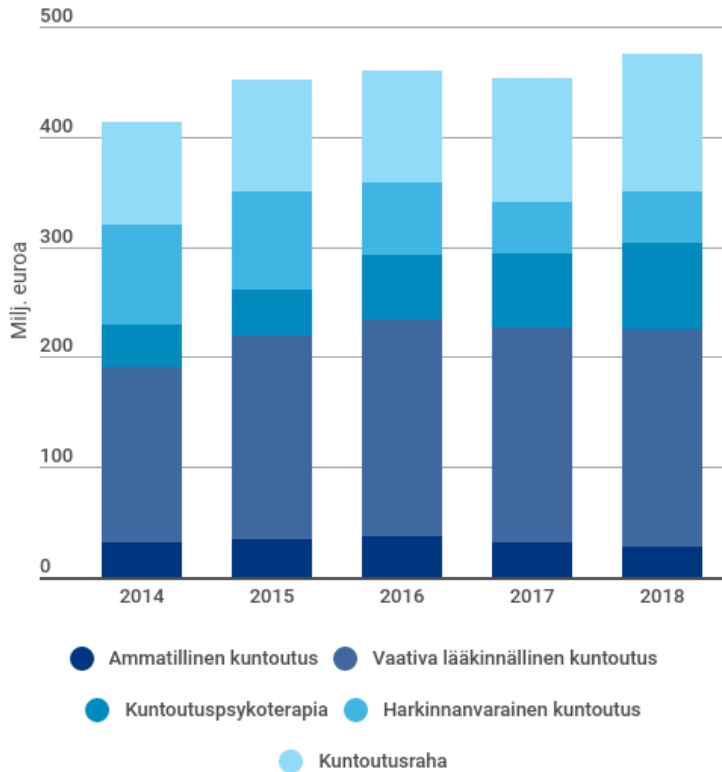

* Vanhempainpäivärahat sisältävät myös erityishoitorahat, perhevapaakorvaukset ja vuosilomakustannusten korvaukset työnantajille.

Kuntoutusetuudet

Kuvio: Maksetut kuntoutusetuudet (vuoden 2018 rahana), 2014–2018

Maksetut kuntoutusetuudet 2014–2018, milj. euroa (vuoden 2018 rahana)

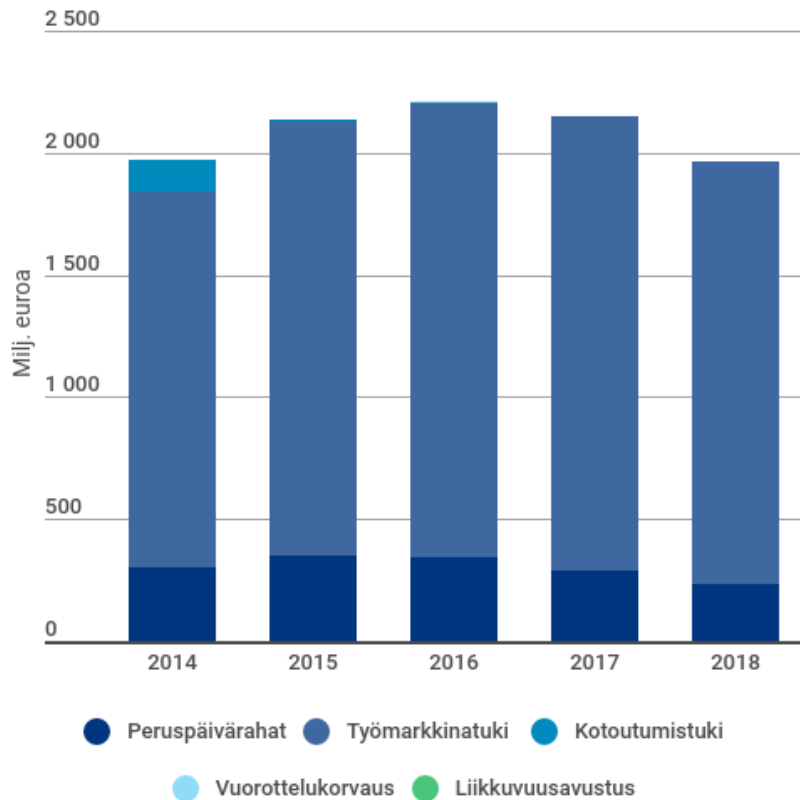

Työttömyysturva

Kelan työttömyysturvamenojen ja saajien määrä pieneni vuonna 2018 toista vuotta peräkkäin. Kela maksoi työttömyysturvaa 1 964 milj. euroa, mikä on 8 % vähemmän kuin edellisvuonna. Etuuksien saajia oli 345 838. Ansioturvan menot laskivat 18 %.

Kuvio: Maksettu työttömyysturva (vuoden 2018 rahana), 2014–2018

Maksetut työttömyysturvaetuudet 2014–2018, milj. euroa (vuoden 2018 rahana)

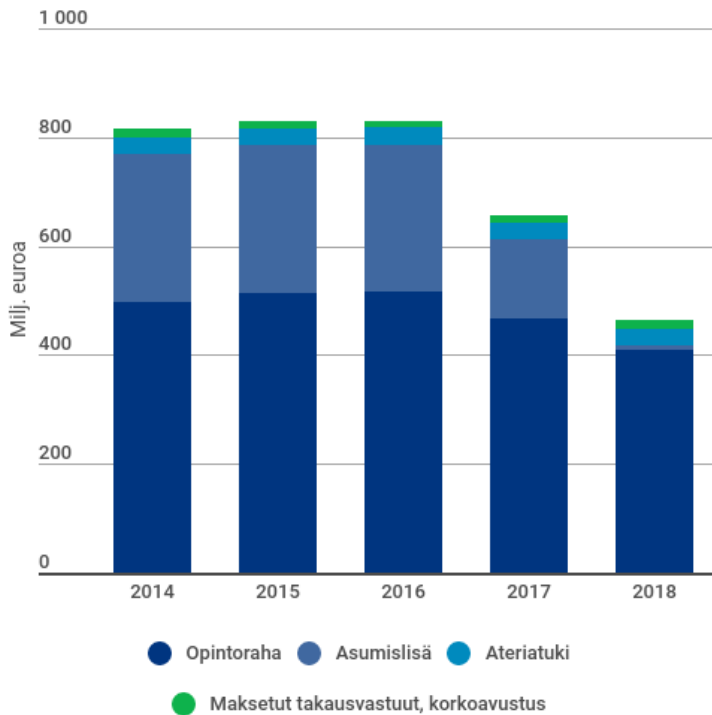

Opintoetuudet

Vuonna 2018 opiskelijoille maksettiin opintorahaa 408 milj. euroa ja asumislisää 9 milj. euroa. Opintorahamenot pienenevät 11 % ja asumislisämenot 94 % vuodesta 2017. Muutokset suhteessa vuoteen 2017 ovat suuria, koska elokuussa 2017 korkeakouluopiskelijoiden opintorahan määrät yhtenäistettiin toisella asteella opiskelevien opintorahan tasolle ja valtaosa opiskelijoista siirrettiin yleisen asumistuen piiriin.

Kuvio: Maksetut opintotuet (vuoden 2018 rahana), 2014–2018

Maksetut opintotuet 2014–2018, milj. euroa (vuoden 2018 rahana)

Asumisen tuet

Kela maksoi vuonna 2018 asumistukia yhteensä 2 112 milj. euroa. Asumistukimenot kasvoivat 5,5 % edellisvuodesta. Yleisen asumistuen menot olivat 1 489 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen oli 18,1 %. Eläkkeensaajan asumistukimenot kasvoivat 3,3 %, ja ne olivat 600 milj. euroa.

Valtaosa opiskelijoista siirtyi yleisen asumistuen piiriin elokuussa 2017. Vuosi 2018 oli ensimmäinen täysi vuosi, jolloin yleistä asumistukea maksettiin myös lapsettomille opiskelijoille. Opiskelijaruokakunnille maksettiin vuonna 2018 yleistä asumistukea 541 milj. euroa, joka on yli kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2017. Sen sijaan työttömien ruokakunnille maksettiin asumistukea 585 milj. euroa, joka on 8,2 % edellisvuotta vähemmän.

Kaikkiaan Kelan asumistukien piirissä oli vuoden 2018 lopussa 849 648 henkilöä, joka on 15 % väestöstä. Määrä oli 1,5 % pienempi kuin vuoden 2017 lopussa.

Kuvio: Maksetut asumistuet (vuoden 2018 rahana), 2014–2018

Maksetut asumistuet 2014–2018, milj. euroa (vuoden 2018 rahana)

Lapsiperheiden etuudet ja muut etuudet

Taulukko: Muut etuudet 2017–2018

Muut etuudet	2018 milj. €	2017 milj. €	Muutos-%
Kuntoutusetuudet	482,4	453,3	6,4
Työttömyysturvaetuudet	1 965,2	2 125,6	-7,5
Äitiysavustus ja adoptiotuki	9,3	8,9	4,3
Lapsilisä	1 369,3	1 366,2	0,2
Lastenhoidon tuet	393,3	417,9	-5,9
Elatustuki	207,6	205,6	1,0
Eläkkeensaajan asumistuki	600,1	581,0	3,3
Eläketuki ¹	27,6	17,1	61,2
Yleinen asumistuki	1 488,9	1 260,8	18,1
Perustoimeentulotuki	716,0	721,6	-0,8
Opintoetuudet	519,0	678,5	-23,5
Sotilasavustus	14,9	16,6	-10,4
Vammaisten tulkkauspalvelut	44,7	45,2	-1,2
Rintamaveteraanien matkakorvaukset	0,3	0,4	-22,7

¹ Eläketukea alettiin maksaa kesäkuussa 2017.

Taulukko: Muiden etuuksien saajat 2017–2018

Muiden etuuksien saajat	2018	2017	Muutos-%
Kuntoutujat	131 174	120 165	9,2
Työttömyysturvaetuudet	345 838	366 039	-5,5
Äitiysavustus (perheet)	45 223	48 910	-7,5
Lapsilisä			
Perheet (31.12.)	545 163	548 585	-0,6
Lapset (31.12.)	996 358	1 003 635	-0,7
Lastenhoidon tuet			
Perheet	133 481	138 598	-3,7
Lapset	175 453	186 999	-6,2
Elatustuki			
Perheet (31.12.)	72 369	72 392	0,0
Lapset (31.12.)	105 829	105 847	0,0
Eläkkeensaajan asumistuki (henkilöt 31.12.)	209 617	207 322	1,1
Eläketuki (31.12.)	2 679	3 134	-14,5
Yleinen asumistuki (ruokakunnat 31.12.)	376 529	381 526	-1,3
Perustoimeentulotuki (vuoden aikana)			
Saajakotitaloudet	281 448	277 316	1,5
Henkilöt	408 393	402 564	1,4
Opintoetuudet			
Opintotuki	276 264 ¹	280 271 ²	-1,4
Koulumatkatuki	49 926 ¹	49 985 ²	-0,1
Sotilasavustus (taloudet)	8 743	8 938	-2,2
Vammaisten tulkkauspalvelut (31.12.)	6 103	5 975	2,1

¹ Lukuvuonna 2017/2018.

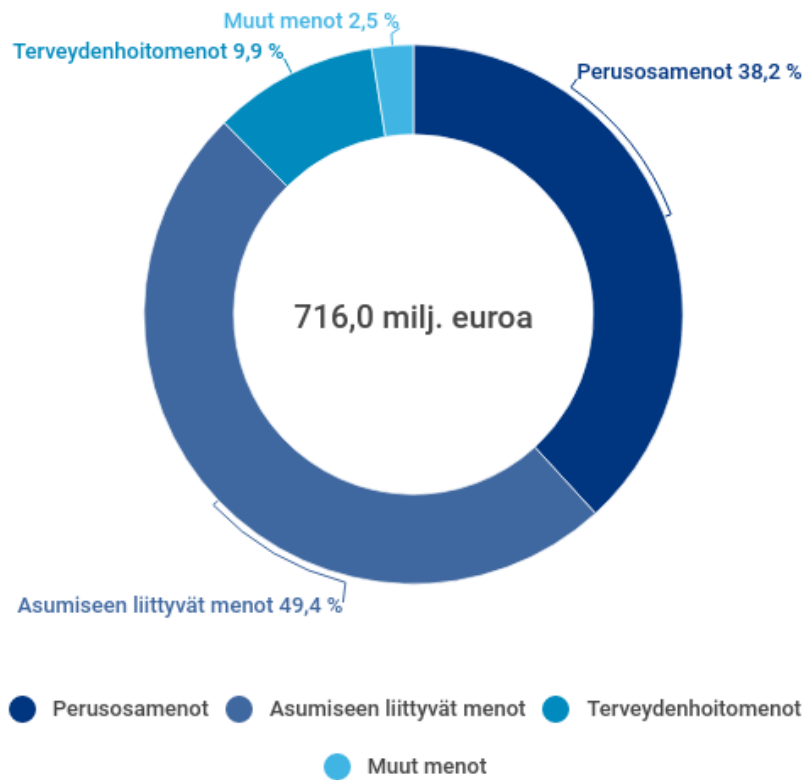
² Lukuvuonna 2016/2017.

Kela maksoi perustoimeentulotukea 716 milj. euroa vuonna 2018. Summa on 0,8 % pienempi kuin vuonna 2017. Tukea sai vuoden aikana 281 488 kotitaloutta, joissa oli 408 393 henkilöä. Perustoimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä suureni 1,5 % ja perustoimeentulotukea saavien henkilöiden määrä 1,4 %.

Perustoimeentulotukea sai 7,4 % väestöstä. Tuen saaminen on yleisintä 18–24-vuotiaiden ikäryhmässä, josta 16,8 % sai perustoimeentulotukea.

Kuvio: Perustoimeentulotuen menot vuonna 2018 ja tuen kohdentuminen eri menolajeihin

Perustoimeentulotuen menot vuonna 2018 ja tuen kohdentuminen eri menolajeihin

Taulukko: Etuuksien hakemukset ja ratkaisut 2017–2018

Etuuksien hakemukset ja ratkaisut

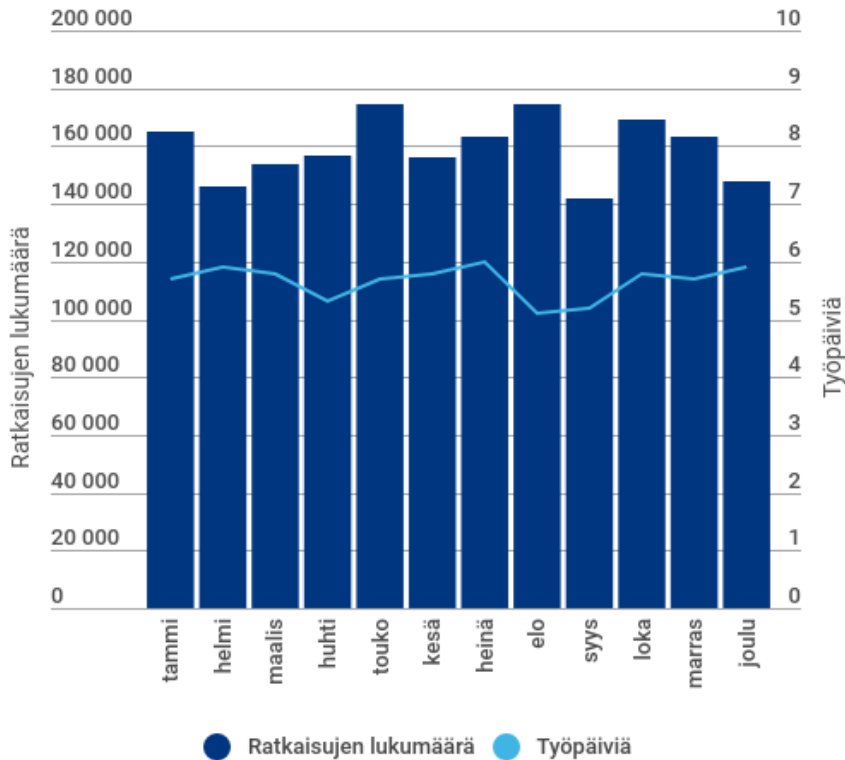
Etuus	Aika		Aika	
	2018	2017	2018	2017
	Ratkaisut	Läpime- noajan keskiarvo ¹⁾	Ratkaisut	Läpime- noajan keskiarvo ¹⁾
Elatustuki ja elatusavun maksuvapautus	60 176	19,8	60 604	22,0
Eläkkeet (ml. eläketuki ja takuueläke)	139 680	59,9	160 306	63,3
Eläkkeensaajan asumistuki	190 543	28,3	195 584	29,7
Erytyshoitoraha	9 636	16,1	9 757	13,9
Hoito-oikeus	20 141	9,6	9 714	10,9
Koulumatkatuki	72 785	11,6	72 723	11,5
Kuntoutus	182 940	32,5	161 224	28,3
Kuntoutusraha	71 375	15,0	68 500	12,8
Lapsilisät	87 390	27,2	110 199	21,8
Lastenhoidon tuet	214 860	12,2	234 006	15,9
Lääkkeiden korvaukset	272 266	17,7	234 184	19,2
Lääkkeiden lisäkorvaukset	150 072	20,8	149 828	24,6
Opintoetuudet (opintotukietuudet, opin- tolainavähennys ja -hyvitys)	355 349	15,5	349 657	13,1
Perustoimeentulotuki	1 911 415	11,0	1 707 828	9,4
Sairaanhoidokorvaukset	11 417 081	7,1	11 187 180	8,3
Sairauspäivärahat	644 050	23,3	620 444	19,5
Sotilasavustus	25 822	11,7	26 857	11,6
Työterveyshuolto, työnantajat	57 950	116,4	50 550	106,2
Työterveyshuolto, yrittäjät	56 761	19,9	56 212	21,8
Työttömyysturva	1 882 283	7,0	1 388 146	6,7
Vakuuttamisasiat	113 713	34,6	109 300	28,4
Vammaisetuudet	119 980	29,6	114 794	24,6
Vanhempainpäivärahat (ml. vuosiloma- kustannuskorvaus)	169 818	26,1	176 990	27,2
Yleinen asumistuki	826 177	17,3	808 094	11,1
Äitiysavustus	46 553	10,4	49 598	9,2

¹⁾ Taulukon tiedoissa läpimenoaika on laskettu kalenteripäivinä hakemuksen saapumisesta ratkaisupäivään ja siihen sisältyy myös mahdollinen lisäselvitysprosessiin kulunut aika.

Perustoimeentulotuen hakemukset ratkaistiin valtaosin seitsemässä työpäivässä eli lakisääteisen enimmäiskäsittelyajan mukaan. Keskimääräinen käsittelyaika oli viisi päivää.

Kuvio: Perustoimeentulotuen päätösten määrä ja keskimääräinen käsittelyaika työpäivinä

Perustoimeentulotuen ratkaisujen määrä ja keskimääräinen käsittelyaika työpäivinä, kun hakemukseen ei pyydetty lisäselvityksiä

Takaisinperintä

Takaisin perittävien etuuksien yhteismäärä (ml. opintotuen tulovalvonnan perusteella käynnistyneet perinnät) oli vuoden päättyessä 121,7 milj. euroa. Määrä pieneni 1,2 % vuoteen 2017 verrattuna. Opintolainojen takausvastuusaatavia oli perinnässä vuoden lopussa 116 milj. euroa. Määrä pieneni 5 % vuoteen 2017 verrattuna.

Kela on kansainvälinen

Kansainvälisyys vaikuttaa Kelan toimintaan monella eri tavalla. Kelan asiakkaina on Suomessa asuvia ja työskenteleviä henkilöitä, mutta tietyissä tilanteissa myös ulkomailla olevilla henkilöillä on oikeus Kelan etuuksiin.

EU-lainsäädäntö, maiden väliset sosiaaliturvasopimukset ja kansallinen lainsäädäntö määrittävät, minkä maan sosiaaliturvaan henkilö kuuluu ja mistä hän saa etuuksia, kun hän liikkuu maiden välillä. Sosiaaliturvaa koskevan EU-lainsäädännön tarkoituksena on sovittaa yhteen eri maiden sosiaaliturvajärjestelmät. Pääsääntö on se, että henkilö saa sosiaaliturvan sen maan lainsäädännön mukaisesti, missä hän työskentelee, vaikka asuisi vakinaisesti jossain muualla.

Useissa EU-maissa asunut tai työskennellyt henkilö saa kuitenkin eläkkeen niistä maista, joissa hän on ollut vakuutettuna. Näissä tilanteissa eläkehakemuksen voi jättää asuinmaahan, josta hakemus välitetään muiden EU-maiden eläkelaitoksille.

EU:n alueella liikkuvat henkilöt voivat käyttää eurooppalaista sairaanhoitokorttia. Kortilla saa hoidon samoilla ehdoilla ja hinnalla kuin he, jotka on vakuutettu kyseisessä maassa. Kotimaan sosiaaliturvajärjestelmä korvaa kustannukset. Suomessa Kela hoitaa tätä valtioiden välistä sairaanhoitokustannusten hallinnointia.

Kela tekee tiiviisti yhteistyötä muiden EU-maiden ja Pohjoismaiden sosiaaliturvalaitosten kanssa. Yhteistyön tavoitteena on ennen kaikkea prosessien sujuvoittaminen silloin, kun käsitellään eri valtioissa oleskelevien henkilöiden sosiaaliturva-asioita. Kela on mukana myös, kun EU-tasolla kehitetään esimerkiksi digitaalisuutta.

Vuonna 2018 yhteistyötä tehtiin erityisesti Viron, Pohjoismaiden ja Espanjan kanssa. Niiden kanssa käytiin niin sanottuja yhteyslaitosneuvotteluita eri etuuksiin ja sähköiseen tiedonvaihtoon liittyvistä asioista. Helsingissä pidettiin vuonna 2018 pohjoismaisten etuuskäsittelijöiden seminaari, joka järjestettiin Pohjoismaiden ministerineuvoston, Haloo Pohjolan, Kelan ja ETK:n yhteistyönä. Lisäksi Kela osallistui muun muassa EU:n komission järjestämiin tapaamisiin sekä muuhun EU-tason yhteistyöhön.

Yhteistyö ministeriöiden kanssa on aktiivista kansainvälisiä ulottuvuuksia sisältävän lainsäädännön valmistelussa. Vuonna 2018 on jatkettu valmistelua muun muassa asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön kohdentumista koskevan osakärkihankkeen ja EU:n sosiaaliturvan yhteensovittamisasetuksen muutosten parissa.

Kela tulee ylläpitämään Suomen osalta eurooppalaista sosiaaliturvatietojen sähköistä vaihtojärjestelmää EESSIä (Electronic Exchange of Social Security Information). EESSI on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2019. Järjestelmän avulla EU-maiden sosiaaliturvaviranomaiset vaihtavat tietoja tehokkaasti, nopeasti ja turvallisesti. Tietojenvaihtoa tarvitaan EU:n sosiaaliturvan yhteensovittamiseen.

Kelassa kansainvälisten etuushakemusten käsittely ja Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumisen ratkaiseminen on keskitetty Kansainvälisten asioiden keskukseseen. Siellä hoidetaan myös valtakunnallinen kansainvälisten asioiden puhelinpalvelu ja palvelupisteasioinnin taustatuki. Keskittäminen on osoittautunut perustelluksi muun muassa sen takia, että nämä asiat vaativat erityisosaamista. Vuonna

2018 tehtiin päätös siitä, että Kysy Kelasta -neuvontapalstan kansainvälisten tilanteiden neuvonta keskitetään Kansainvälisten asioiden keskuksen hoidettavaksi. Palvelu avataan 14.2.2019. Sen on tarkoitus tukea siihen muutokseen liittyvää viestintää, mikä nykyisen mallisessa, asumiseen perustuvassa sosiaaliturvassa tapahtuu.

Suomessa Kela on mukana International House Helsinki -palvelussa (IHH), johon liittyvä kokeilu käynnistyi joulukuussa 2017. IHH tarjoaa suurimman osan maahanmuuttajien tarvitsemista alkuvaiheen palveluista. Palvelu on suunnattu kaikille hiljattain pääkaupunkiseudulle tulleille maahanmuuttajille. IHH palvelee myös yrityksiä ja työnantajia ulkomaiseen työvoimaan ja sen rekrytointiin liittyvissä kysymyksissä.

Kokeiluun osallistuivat Helsingin maahanmuuttajaneuvonnan lisäksi Uudenmaan maistraatti, Verohallinnon ja Kelan yhteinen In To Finland -palvelu (joka sulautettiin sittemmin IHH-palveluun), Uudenmaan TE-palvelut, Eläketurvakeskus sekä Helsingin seudun kauppakamari. Maahanmuutto ja turvapaikan saaneiden määrän lisääntyminen näkyy Kelan asiakaspalvelussa. Tämän vuoksi Kelassa asiakaspalvelua tarjotaan yhä enemmän myös muilla kielillä kuin suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Kela on pitänyt kaksi kansainvälisiä asioita koskevaa asiakasraatia vuonna 2018. Toinen pidettiin Suomeen muuttaneille henkilöasiakkaille, ja toinen pidettiin yhteistyössä Eläketurvakeskuksen kanssa työnantajille, jotka lähettävät työntekijöitä Suomesta ulkomaille.

Jokaisessa EU-maassa toimii rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspiste, joka antaa tietoa terveyspalveluiden käyttämisestä kansainvälisissä tilanteissa. Suomen yhteyspiste on sijoitettu Kelaan. Yhteyspiste ylläpitää Hoitopaikanvalinta.fi-sivustoa, josta asiakas saa tietoa terveyspalvelujen käytöstä Suomessa ja ulkomailla, potilaan oikeuksista, hoitokustannusten korvauksista sekä palveluihin liittyvästä valinnanvapaudesta. Vuonna 2018 yhteyspiste on kehittänyt sivuston rakennetta ja selkeyttänyt tietosisältöjä. Tavoitteena on kehittää sivustoa niin, että se palvelee paremmin asiakkaiden tarpeita. Yhteyspiste järjesti muun muassa asiakastyöpajan, jonka yhteydessä kerättiin asiakkaiden palautetta ja ajatuksia. Yhteyspiste osallistui myös lukuisiin tapahtumiin ja seminaareihin sekä laajensi näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa perustamalla Facebook-tilin.

Kelan asiantuntijat ovat tiiviisti mukana maailmanlaajuisessa sosiaaliturvajärjestö ISSAssa (International Social Security Association). ISSA on maailman sosiaaliturvalaitosten yhteistyöjärjestö, johon kuuluu noin 320 sosiaaliturvalaitosta yli 150 maasta. Vuonna 2018 Kelan asiantuntijat kertoivat eri tilaisuuksissa esimerkiksi Suomen perustulokokeilusta, viestinnällisistä asioista ja EESSistä, sähköisestä tiedonvaihdesta.

Kela on vuonna 2018 osallistunut tarkkailijajäsenenä eurooppalaiseen sosiaalivakuutusalan etujärjestö ESIPiin (European Social Insurance Platform).

Tietoja henkilöstöstä

Kelan palveluksessa oli vuoden 2018 lopussa enemmän henkilöstöä kuin koskaan aikaisemmin, yhteensä 7 732 henkilöä. Vuoden lopussa Kelassa oli töissä 506 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Perustoimeentulotuen tehtäviin palkattiin lisää henkilöstöä vuoden 2018 aikana. Tämän lisäksi asiakaspalvelua vahvistettiin sekä pääkaupunkiseudulla että puhelinpalvelussa. Resursseja kohdennettiin myös Kanta-palveluihin ja järjestelmäkehittämiseen. Määräaikaisen henkilöstön osuus pysyi aiempaa suurempana jo toista vuotta peräkkäin.

Ylitöiden osuus pieneni hieman edellisen vuoden 1,5 %:sta 1,3 %:iin. Ylitöitä tehtiin erityisesti ratkaisutyössä ja tietojärjestelmien kehittämistehtävissä.

Kaksi kolmasosaa henkilöstöstä työskenteli lähellä asiakkaita: etuuksien ratkaisutyössä ja asiakaspalvelussa.

Keski-ikä aleni

Uusien työntekijöiden myötä henkilöstön keski-ikä ja keskimääräinen palveluaika Kelassa pienenevät jonkin verran, mutta miesten ja naisten osuudet pysyivät ennallaan (miehiä 17 %).

Kiireisestä vuodesta huolimatta henkilöstön työhyvinvointi oli hyvällä tasolla. Henkilöstökyselyn mukaan kiirettä koki 59 % vastaajista ja stressiä tuntevien osuus kasvoi edellisestä vuodesta (11 %:sta 14 %:iin). Työtyytyväisyys pysyi edellisen vuoden tasolla (82 %). Henkilöstö piti työtä mielenkiintoisena ja haastavana; näin koki 81 % vastanneista. Työn sovittamisen yhteen yksityiselämän kanssa koki mahdolliseksi 87 %. Työyhteisön toimivuus pysyi samalla tasolla (summaindeksi 8,2).

Yleisesti ottaen Kelaa pidetään hyvänä työpaikkana. Henkilöstökyselyn mukaan toimihenkilöt kokevat Kelan arvojen näkyvän työssään kohtuullisen hyvin. Heikoimman kouluarvosanan saa uudistuminen.

Suurin osa kelalaisista ei halua vaihtaa työpaikkaa lähitulevaisuudessa ja on valmiita suosittamaan Kelaa työpaikkana myös ystävilleen. Lähes jokainen toimihenkilöstä kokee, että työllä on vaikutusta asiakkaan palvelukokemukseen.

Kouluarvosana Kelalle työnantajana on 8+.

Kelassa tehdään myös erillinen henkilöstötilinpäätös.

Taulukko: Tietoja henkilöstöstä 2016–2018

Henkilöstön lukumäärät vuoden lopussa	2016	2017	2018
Koko henkilöstö	6 686	7 226	7 732
kokopäiväinen	5 834	6 320	6 810
osa-aikainen	852	906	922
määräaikainen	637	984	950
Vakinainen henkilöstö	6 049	6 242	6 782
kokopäiväinen	5 260	5 462	6 033
osa-aikainen	788	780	749
Tietoja vakinaisesta henkilöstöstä	2016	2017	2018
Keski-ikä	45,7	45,4	44,7
Sairauspoissaoloprosentti	5	4,8	4,8
Kelasta lähteneet toimihenkilöt	278	289	339
Kelaan tulleet toimihenkilöt	677	488	887
Eläkkeelle siirtymisikä	63,2	64,4	63,3
Vanhuuseläkkeelle siirtyneet	146	135	129
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	25	8	19

Tilastointi, laskelmat ja tutkimus

Kelan verkkosivuilla olevalla tilastotietokanta Kelastolla oli keskimäärin 2 500 käyttäjää kuukaudessa. Raportteja ladattiin noin 7 000 kuukaudessa. Verkkosivuilla julkaistiin kahdeksan etuuskohtaista Kelan vuositilastoa ja työttömyysturvan yhteisjulkaisu yhdessä Finanssivalvonnan kanssa. Kelan kokoomajulkaisut (Kelan tilastollinen vuosikirja ja taskutilasto) sekä yhteisjulkaisut Eläketurvakeskuksen kanssa toteutettiin edelleen myös painotuotteina. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean kanssa tuotettu Suomen lääketilasto julkaistiin tänä vuonna ainoastaan verkossa. Teemakohtaisia tilastokatsauksia julkaistiin 12.

Sosiaaliturvan kehittämistä ja toimeenpanoa varten tuotettiin laskelmia, ennusteita ja selvityksiä. Taloustilanteen kehittymistä seurattiin aktiivisesti. Ministeriöille laadittiin Kelan hoitamaa sosiaaliturvaa koskevat budjettilaskelmat ja julkisen talouden suunnitelmaan liittyvät laskelmat. Hallitusohjelman toteutukseen ja muihin uudistuksiin liittyviä kustannusarvioita tuotettiin lähes kaikista Kelan hoitamista etuuksista. Lisäksi laadittiin hallituksen esityksiä varten laskelmia muutosten taloudellisista vaikutuksista. Kelan tulossopimusprosessia tuettiin tekemällä seuraavan suunnittelukauden suoriteennusteet.

Kelan tutkimustyön keskeisiä teemoja vuonna 2018 olivat perustoimeentulotuki, asumisen tuet, työttömyysturvan aktiivimalli, opiskelun ja työelämän ulkopuolella olevat nuoret, sairausvakuutuskorvausten (erityisesti lääkekorvausten ja sairauspäivärahojen kohdentuminen), Kelan järjestämä kuntoutus, työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen sekä alueelliset hyvinvointi- ja terveyserot. Kela teki sosiaali- ja terveysministeriön kanssa sopimuksen vuosina 2017–2018 toteutetun perustulokokeilun arvioinnista. Ensimmäiset tulokset perustulokokeilun vaikutuksista julkaistiin helmikuussa 2019.

Vuonna 2018 Kelan julkaisusarjoissa julkaistiin yhdeksän tutkimusta sekä verkossa että painettuna kirjana ja 19 tutkimusta tai selvitystä yksinomaan verkkoversiona. Lisäksi ilmestyi viisi julkaisua uudessa Kuntoutusta kehittämässä -sarjassa. Kelan julkaisusarjojen tutkimukset ovat ladattavissa verkosta ilmaiseksi. Omien julkaisusarjojen lisäksi tutkimustuloksia julkaistiin laajasti kotimaisissa ja ulkomaisissa julkaisuissa.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on kiinteä osa Kelan päivittäistä toimintaa ja johtamista. Sillä varmistetaan tavoitteiden toteutuminen, toiminnan jatkuvuus ja henkilöstön hyvinvointi. Riskienhallinta varmistaa myös hyvän hallintotavan toteutumisen.

Kokonaisvastuu Kelan riskienhallinnasta on pääjohtajalla. Muut johtajat vastaavat riskienhallinnasta vastuutoimialoillaan. Kaikki tulosityksiköt ja niiden esimiehet vastaavat oman vastualueensa riskienhallinnasta ja raportoinnista. Lisäksi jokainen toimihenkilö huolehtii riskienhallinnasta omassa tehtävässään. Sisäinen tarkastus vastaa riskienhallinnan toimivuuden ja laadun arvioinnista.

Kela seuraa riskienhallinnan tilannetta säännöllisesti ja raportoi siitä vähintään neljännesvuosittain.

Keskeiset riskit

Vuonna 2018 suurimmat tunnistetut riskit olivat:

- lainsäädännön käsittelyn pitkittyminen
- toimintakyvyn vajeet kyber- ja tietoturvallisuusuhkien toteutuessa
- rahoituksen epävarmuus etuuksissa ja toimintakuluissa.

Lainsäädännön käsittelyn pitkittyminen aiheutti Kelalle aikataulu- ja työjärjestelypaineita. Muun muassa taksiliikenteen vapautuminen ja taksien enimmäishintasääntelystä päättäminen haastoi palveluntuottajien hankinnan ja toimeenpanon aikataulut. Työttömyysturvassa aktiivimallin lainvalmistelukai-kataulu oli tiukka, mutta Kela pysyi aikataulussa, vältti toimeenpanon ongelmat ja varmisti sujuvan toimeenpanon.

EU:n tietosuojasetuksen soveltaminen alkoi toukokuussa 2018, ja asetuksen mukaisia tietosuojaris- kien hallintamekanismeja otettiin käyttöön. Tietoturvan ja tietosuojan organisointia ja hallintamallia on kehitetty. Uusi kyberturvaryhmä on aloittanut toimintansa.

Rahoituksen varmistamiseksi olemme tiivistäneet yhteistyötä STM:n kanssa. Olemme tuoneet esiin muutostarpeita Kelan toimintaympäristössä.

Vuoden 2018 aikana myös tietojärjestelmien ja tietovarastojen tilanne sekä IT-palvelukeskuksen käynnistäminen ja toimintamallin muutos nousivat erittäin korkean tason riskeiksi, eli muutoksiksi, joiden hallintaan Kela kiinnittää erityistä huomiota. Vuoden lopussa näiden riskien arvioitu taso lie- ventyi korkean huomion riskiksi.

Perustoimeentulo, aktiivimalli ja sote

Perustoimeentulotuen hakemusten käsittely on pysynyt pääsääntöisesti lakisääteisessä ajassa. Hake- musten määrä on suurentunut, mutta saajien määrä ei, sillä joka viides hakemus hylätään. Tämän li- säksi alkuvuonna käyttöön otettu työttömien aktiivimalli ruuhkautti palvelupisteitä ja puhelinpalve- lua.

Kela sai vuonna 2018 toimenpidesuosituksia perustoimeentulotuen siirrosta ja toimeenpanosta. Näi- den suositusten toimeenpanoa jatkettiin vuoden 2018 aikana. Sote- ja maakunta-asioihin liittyvää ris- kienhallintaa on vahvistettu yhteistyössä kansallisten toimijoiden kanssa. Kelan sote-muutostyön ris- kienhallinnan menettelyjä on kehitetty suositusten mukaan.

Perustoimeentulotuen siirto vuonna 2017 lisäsi uhka- ja vaaratilanteita Kelan asiakaspalvelussa. Vuonna 2017 raportoitiin 1 148 uhka- ja vaaratilannetta. Vuonna 2018 kasvu jatkui: uhka- ja vaaratilanteita oli yhteensä 1 683.

Vuonna 2019 jatketaan keskeisten riskien hallintatoimenpiteitä ja riskienhallinnan kehittämistä.

Kuvaus palvelupisteiden uhkista: turvallisuus

Palvelupisteiden – sekä asiakkaiden että henkilökunnan – turvallisuuteen kiinnitetään Kelassa erityistä huomiota. Uhkatilanteiden kokonaismäärä kasvoi edellisvuodesta. Vuonna 2018 raportoitiin 1 685 uhka- ja vaaratilannetta, kun vuonna 2017 raportoitiin 1 148 uhka- ja vaaratilannetta. Vuonna 2016 vastaava luku oli 299.

Uhka- ja vaaratilanteiden lisääntymistä selittää Kelan asiakasmäärien suureneminen. Kun perustoimeentulotuki siirtyi vuoden 2017 alussa kunnista Kelaan, asiointi palvelupisteissä kasvoi kolmanneksen ja puhelinpalvelun asiakasmäärät kasvoivat viidenneksen. Tämä aiheutti ruuhkia ja pidensi jonotusaikoja erityisesti joissakin palvelupisteissä suurissa kaupungeissa.

Uhka- ja vaaratilanteiden määrä pieneni jonkin verran edellisvuoden tammikuusta. Vuoden 2019 tammikuussa niitä oli 125, vuoden 2018 tammikuussa puolestaan 151.

Raportoitujen uhka- ja vaaratilanteiden määrän kasvua selittää osittain se, että henkilökunta raportoi ohjeistuksen ja koulutuksen ansiosta uhkaavista tilanteista aikaisempaa herkemmin. Pääkaupunkiseudulla samoja tapauksia ovat kirjanneet niin vartijat kuin Kelan henkilökunta.

Vajaa puolet vuoden 2018 uhka- ja vaaratilanteista oli tapauksia, joissa asiakas käyttäytyi uhkaavasti tai etuili. Tällaisia tilanteita oli 793. Joka seitsemännessä tapauksessa uhkailtiin Kelaa tai Kelan toimihenkilöä, kuten palveluneuvojaa tai etuuskäsittelijää. Kelaan kohdistuvien uhkailujen määrä pysyi lähes samana edellisvuoteen verrattuna. Näitä tapauksia oli 233, vuonna 2017 vastaava luku oli 229. Kolmanneksi yleisimpiä olivat uhka- ja vaaratilanteet, joissa asiakas uhkasi omaa tai perheenjäsenensä henkeä tai terveyttä. Näin tapahtui vuonna 2018 kaikkiaan 215 tapauksessa. Kelan henkilökuntaan kohdistuneita lieviä väkivaltatapauksia oli viime vuonna muutamia.

Vartijapalveluiden käyttöä on lisätty Kelan palvelupisteissä tuntuvasti. Palvelupisteisiin on myös asennettu merkittävästi lisää turvalaseja. Lisäksi toimitilojen turvallisuutta on parannettu muun muassa kulunvalvonnan avulla sekä varmistamalla lukituksella, etteivät asiakkaat pääse henkilökunnan tiloihin. Henkilökunnalle on järjestetty koulutusta vaikean asiakkaan kohtaamisesta.

Viime vuonna koulutettiin noin 500 palveluasiantuntijaa, jotka ovat asiakaspalvelutyössä. Koulutuksessa käytiin läpi toimimista uhka- ja vaaratilanteissa. Suurimmissa toimipisteissä on tehty myös turvallisuusauditointeja, joissa on tarkastettu turvallisuusjärjestelyjen toimivuutta. Tätä toimintaa jatketaan kuluvana vuotena.

Myös palvelutoiminnan kehittäminen on lisännyt turvallisuutta. Uusi palveluopastuksen malli vähentää jonottamista ja rauhoittaa muutekin asiakaspalvelutilanteita.

Vastuullisuus

Vastuullisuus näkyy vahvasti Kelan strategiassa. Vastuullinen toiminta edistää kestävästä kehitystä, ja Kelassa keskeistä on erityisesti sosiaalisesti kestävä kehitys. Kela edistää kestävästä kehitystä huolehtimalla asiakkaidensa, henkilöstönsä ja ympäristön hyvinvoinnista sekä toimintansa taloudellisesta kestävydestä.

Kelan vastuullisuustyöstä on kerrottu tarkemmin toimintakertomuksen liitteenä olevassa vastuullisuusraportissa.

Kela julkaisi päivitetyn vastuullisuussuunnitelman keväällä 2018. Siitä löytyvät vastuullisuustavoitteet ja toimintatavat, joilla Kela edistää kestävästä kehitystä organisaatiossaan ja tehtävissään. Suunnitelmaa on täydennetty erillisellä toimintasuunnitelmalla, joka ohjaa toimintaa ja jota päivitetään vuosittain.

Vuonna 2018 Kela oli aktiivisesti mukana kansallisessa kestävästä kehityksen yhteistyössä. Kela on myös jäsen Suomen kestävästä kehityksen toimikunnassa. Toimikunnan tehtävänä on muun muassa edistää ja seurata, miten Suomen kestävästä kehityksen yhteiskuntasitoumus toteutuu osana YK:n asettamia maailmanlaajuisia tavoitteita.

Kela arvioi kestävästä kehityksen edistymistä erilaisilla mittareilla. Yksi mittareista on hiilijalanjälki, joka lasketaan vuosittain. Muita mittareita ovat muun muassa verkkoasioinnin kasvu ja henkilöstön arvioinnit vastuullisuuden eri osa-alueiden toteutumisesta.

Kela osallistuu vuosittain vastuullisuustapahtumiin. Yksi keskeinen kansainvälinen tapahtuma on Euroopan kestävästä kehityksen viikko. Kela osallistui eurooppalaiseen teemaviikkoon myös vuonna 2018. Teemaviikolla käsiteltiin muun muassa eriarvoisuuden vähentämistä, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Vuonna 2018 Kela on lisäksi ottanut osaa valtakunnalliseen Energiansäästöviikkoon ja järjestänyt muita kestävästä kehitystä tukevia tempauksia.

Kanta-palveluiden käyttö lisääntyi

Vuosi 2018 oli Kanta-palveluille kasvun vuosi. Lähes kaikki lääkemääräykset kirjoitettiin sähköisinä, ja palvelun käyttäjämäärät jatkoivat kasvuaan. Häiriötilanteiden määrä väheni, ja asiakkaiden toivomia uusia palveluita otettiin käyttöön.

Kanta-palvelut ovat vakiintuneet osaksi terveydenhuoltoa. Omakanta on kansalaisen palvelu, johon kirjaudutaan verkkopankkitunnuksilla, sähköisellä henkilökortilla tai mobiilivarmenteella. Omakannasta kansalainen näkee ammattilaisten kirjaamat hoitotiedot ja lääkemääräykset. Siellä voi jättää myös lääkemääräyksen uusimispyyntön.

Omakantaan kirjauduttiin vuonna 2018 lähes 17 milj. kertaa. Omakantaa on käyttänyt palvelun olemassaoloaikana kaikkiaan 2 796 618 eri henkilöä.

Omakantaa on käyttänyt alle 18-vuotiaista 1,9 %, 18–35-vuotiaista 50,7 %, 36–50-vuotiaista 48,9 %, 51–65-vuotiaista 51,1 % ja yli 65-vuotiaista 36,7 %.

Vuonna 2018 Omakannasta tehtiin 2,2 milj. lääkemääräyksen uusimispyyntöä.

Lähes kaikki lääkemääräykset kirjoitettiin sähköisinä. Vuonna 2018 kirjoitettiin 28 milj. sähköistä lääkemääräystä. Lääkemääräyksen määrä väheni jonkin verran edellisen vuoden 32 milj. reseptistä, koska niiden voimassaoloaikaa pidennettiin 2 vuoteen. Vuonna 2018 tehtiin 64 milj. lääketoimitusta. Vuotta aiemmin niitä oli 61 milj.

Potilastiedon arkisto mahdollistaa keskitetyn sähköisen arkistoinnin

Potilastiedon arkisto on terveydenhuollon tietojärjestelmä, joka mahdollistaa sähköisten potilastietojen keskitetyn arkistoinnin ja tietojen pitkäaikaisen säilyttämisen. Arkisto välittää tietoja terveydenhuollon palveluntuottajien kesken.

Vuoden 2018 vuoden loppuun mennessä Potilastiedon arkistoon oli arkistoitu kaikkiaan 1,4 mrd. asiakirjaa. Niissä oli lähes 6 miljoonan eri henkilön tietoja. (Luku sisältää myös Potilastiedon arkiston käyttöönoton jälkeen kuolleiden henkilöiden tietoja.) Yli 3 milj. henkilöä on antanut suostumuksen tietojensa luovuttamiseen terveydenhuollon ammattihenkilöille. Mukana on myös sellaisten Suomessa asuvien ulkomaalaisten tietoja, joilla on henkilötunnus.

Vuoden 2018 loppuun mennessä ainoastaan 93 700 henkilöä oli kieltänyt tietojensa luovuttamisen.

Uudet Kanta-palvelut

Vuoden 2018 aikana Kantaan tuotiin mukaan ensimmäiset sosiaalihuollon asiakastiedot. Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoa pilotoitiin yhdessä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen, Vaasan kaupungin, Ensi- ja turvakotien liiton sekä Turun kaupungin kanssa. Kokemukset olivat myönteisiä.

Omatietovarantoon voi tallentaa omia hyvinvointitietojaan erilaisilla sovelluksilla. Hyvinvointisovellus voi olla esimerkiksi mobiilisovellus älypuhelimessa, tietokoneen verkkoselaimella käytettävä verkkopalvelu tai mittalaite, kuten esimerkiksi verensokeri- tai aktiivisuusmittari. Omatietovarannossa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot säilyvät yhdessä paikassa kätevästi ja turvallisesti.

Nyt on mahdollista tallentaa sykemittarin, aktiivisuusrannekkeen tai vaa'an keräämiä tietoja Terveyskylän Omapolulle ja saada ne näkymään myös Kelan Omakanta-palvelussa.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä Siun sote otti lokakuussa ensimmäisenä käyttöön Kanta-palvelujen Kuva-aineistojen arkiston. Valtakunnalliseen palveluun voivat nyt liittyä myös muut terveydenhuollon organisaatiot.

Vuonna 2018 otettiin käyttöön myös vanhojen potilastietojen arkistointi. Terveydenhuollon yksikkö voi siirtää Vanhojen potilastietojen arkistoon sellaisia potilastietoja, jotka on tallennettu sähköisiin tietojärjestelmiin ennen Potilastiedon arkiston käyttöönottoa. Tällöin myös terveydenhuollon arkistointivelvoite päättyy, vaikka tietojen rekisterinpitäjyys säilyy yhä terveydenhuollon yksiköllä.

Päättynään vuonna Kanta-palvelut täydentyivät myös Kyselypalvelulla. Se välittää sähköisesti ajokykä koskevan lääkärinlausunnon liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin, jos asiakas on antanut siihen luvan. Kela toteuttaa palvelun teknisesti ja ylläpitää palvelua.

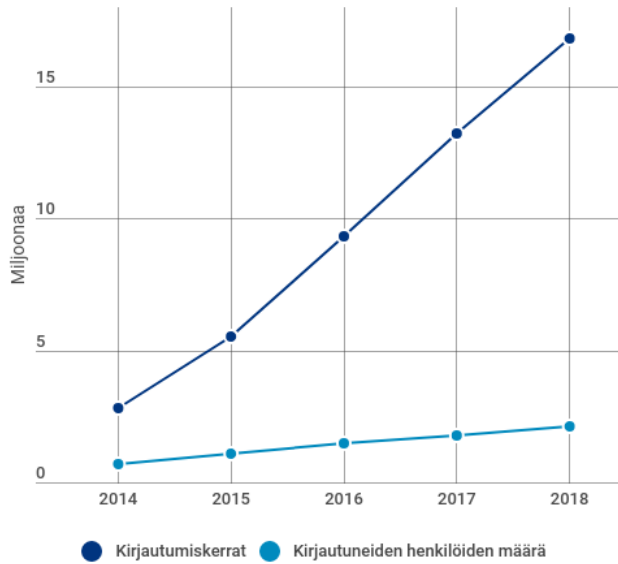
Palvelun kokonaissaatavuus parani, ja käyttövarmuus oli hyvällä tasolla. Kanta-palvelujen häiriötilanteet vähenivät aiempiin vuosiin verrattuna. Potilastiedon arkiston saatavuus oli koko vuonna 99,87 %. Resepti-palvelun vastaava luku on 99,98 % ja Omakanta-palvelun 99,78 %.

Kaikki Kanta-palvelut ovat lain vaatimusten mukaisesti sertifioituja, luokkaan A kuuluvia palveluja. Sertifiointit varmistavat asiakas- ja potilastietojen asianmukaisen käsittelyn sekä tietosuojan ja tietoturvallisuuden toteutumisen.

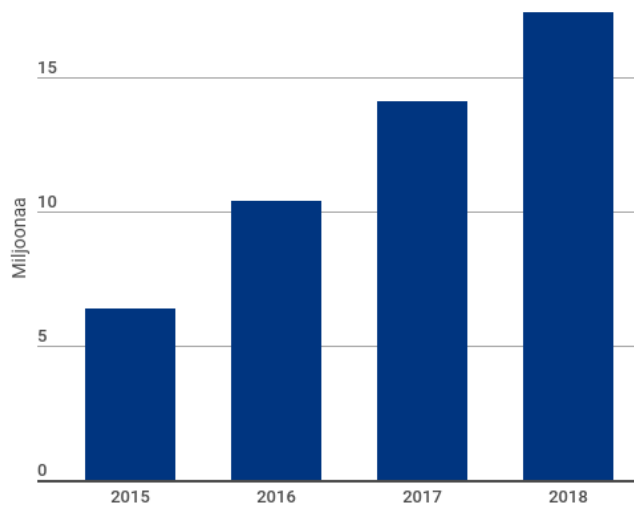
Kanta-palvelujen ilme uudistui

Kanta-palvelut sai uuden logon ja visuaalisen ilmeen kesällä 2018. Uudella ilmeellä ja rakenteella on julkaistu myös kanta.fi-verkkosivusto. Kanta yhdistää kansalaiset ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset saman tiedon äärelle.

Kuvio: Omakannan kirjautuneet käyttäjät 2014–2018

**Omakannan kirjautumiset ja kirjautuneiden määrä
2014–2018**

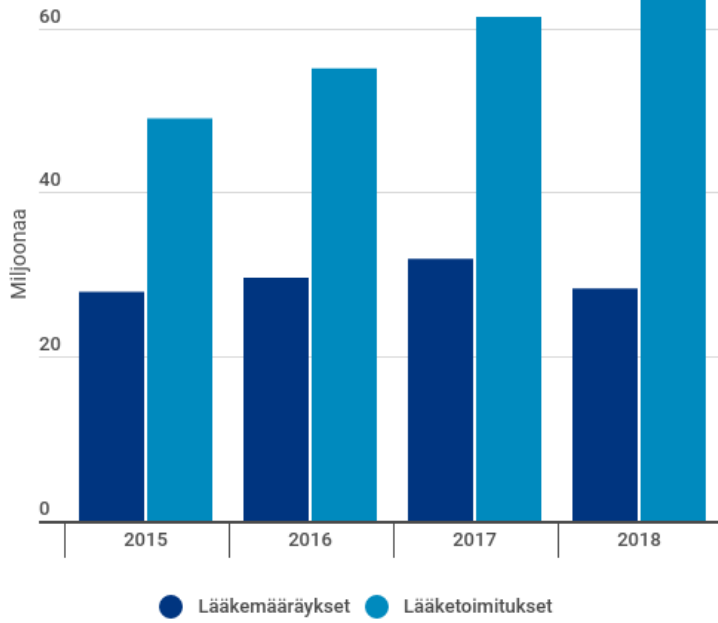
Kuvio: Kanta.fi-kävijät

Kanta.fi kävijät 2015–2018

Kuvio: Lääkemääräykset ja lääkehoito Kantassa

Lääkemääräykset ja toimitukset 2015–2018

Hallituksen toiminta

Vuosi 2018 oli Kelan hallituksen kolmivuotiskauden toinen toimintavuosi. Vuoden alussa hallitus teki seminaari- ja kokousmatkan Berliiniin, jossa se käsitteli Kelan strategiseen kehittämiseen liittyviä asioita. Hallitus piti vuoden aikana 12 kokousta. Hallitus teki tarkastusmatkan Kelan Jyväskylän toimipisteeseen.

Hallitus asetti vuosien 2019–2022 toiminta- ja taloussuunnitelman kehystavoitteet. Loppuvuodesta 2018 hallitus hyväksyi vuosien 2019–2022 toiminta- ja taloussuunnitelman ja strategian sekä teki pääjohtajan kanssa tulossopimuksen vuodelle 2019. Hallitus sai tiedoksi strategiset mittarit ja vaikutavuusmittarit.

Vuonna 2018 tunnistettuja, keskeisiä riskejä olivat lainsäädännön käsittelyn pitkittymisen vaikuttaminen toimeenpanoon, kyber- ja tietoturvallisuusuhkat sekä etuuksien ja toimintakulujen rahoituksen epävarmuus.

Hallituksen asettama tarkastustoimikunta kokoontui neljä kertaa. Toimikunnassa käytiin läpi sisäisen tarkastuksen raportteja ja keskeisiä havaintoja Kelan toiminnasta. Tarkastustoimikunnan puheenjohtajana toimi hallituksen puheenjohtaja. Jäseninä olivat hallituksen varapuheenjohtaja, kaksi hallituksen jäsentä, pääjohtaja ja valvontatilintarkastusta hoitava tilintarkastaja.

Pääjohtaja esitti hallituksen kokouksissa ajankohtaiskatsaukset Kelan toiminnasta. Katsaukseen sisältyi toiminta- ja taloussuunnitelman 2018–2021 sekä sijoitussuunnitelman seuranta. Hallitus seurasi säännöllisesti Kelan etuuksien käsittelyaikoja ja palvelutilannetta. Erityisesti hallitus seurasi perustoi-meentulotuen käsittelyn tilannetta, Kelan korvaamien taksimatkojen tilannetta ja kuntoutukseen liittyvien hankintojen tilannetta.

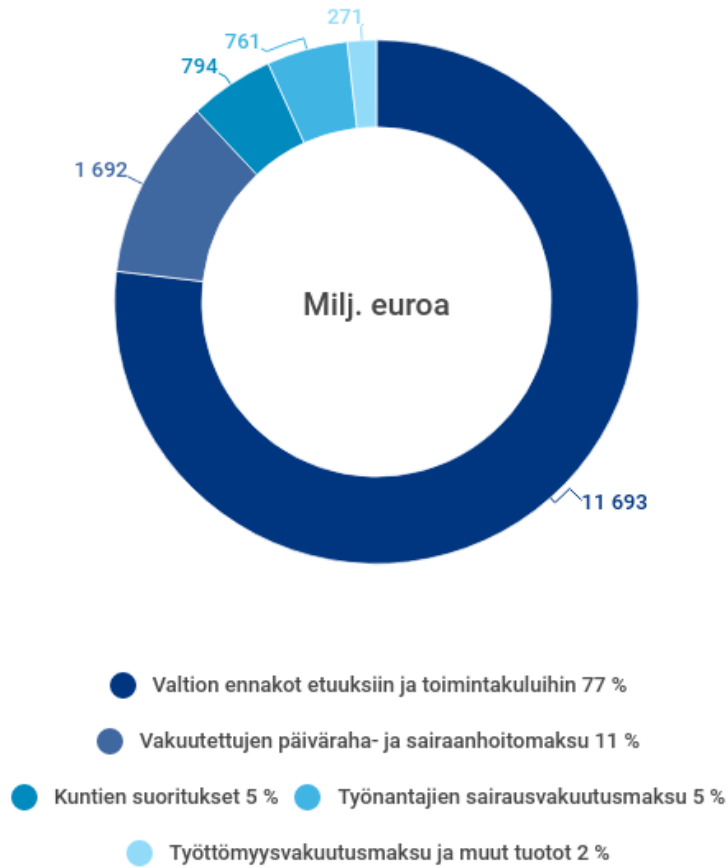
Hallitus laati vuoden 2017 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen valtuutetuille. Hallitus päätti IT-palvelukeskuksen käynnistämisestä ja tietopalvelujen yksikön käynnistämisestä aikaisintaan 1.4.2019 lukien. Lisäksi hallitus päätti perustaa johdon tukiyksikön ja viestintäyksikön 1.9.2018 lukien.

Hallitus hyväksyi sijoitussuunnitelman yleiset perusteet ja vuoden 2019 sijoitussuunnitelman. Vuoden aikana saatiin säännöllisesti raportit Kelan sijoitustoiminnasta.

Hallitus toteutti toimintaansa koskevan itsearvioinnin ja käynnisti työn johtamisjärjestelmän kehittämiseksi.

Kuvio: Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus vuonna 2018, milj. euroa.

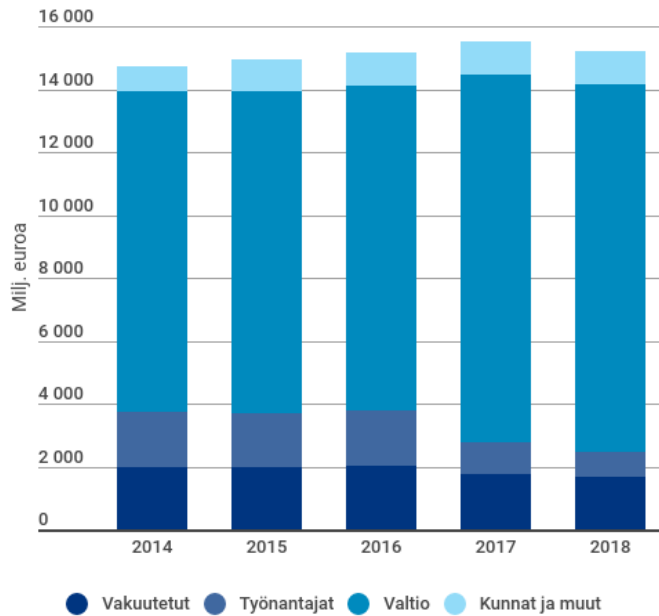
Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus vuonna 2018

Yhteensä 15 211 milj. euroa

Kuvio: Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus 2014–2018, milj. euroa, vuoden 2018 rahana

**Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus
2014–2018, milj. euroa (vuoden 2018 rahana)**

Rahoitus

Etuusrahastojen rahoitus

Kelan toimeenpanemat etuudet maksetaan kansaneläkerahastosta, sairausvakuutusrahastosta tai sosiaaliturvan yleisrahastosta (etuusrahastot). Vuonna 2018 Kela maksoi etuuksia yhteensä 14 872 milj. euroa. Kelan toimintakulut olivat 517 milj. euroa.

Kuluista rahoitettiin valtion suorituksilla 11 693 milj. euroa (77 %), työnantajien ja vakuutettujen sairausvakuutusmaksuilla 2 454 milj. euroa (16 %) sekä kuntien suorituksilla 794 milj. euroa (5 %).

Kansaneläkerahasto

Kansaneläkerahastosta maksetaan eläke- ja vammaisetuudet, eläkkeensaajien asumistuet sekä rintamalisät. Vuonna 2018 etuuksia maksettiin 3 546 milj. euroa. Rahaston toimintakulut olivat 68 milj. euroa.

Valtio rahoittaa kansaneläkevakuutuksen kulut kokonaan. Kansaneläkerahaston rahoitusomaisuudelle on säädetty kuluihin suhteutettu 3,5 %:n vähimmäistaso.

Sairausvakuutusrahasto

Sairausvakuutusrahastosta maksetaan sairaus- ja vanhempainpäivärahat, kuntoutus, työterveyshuollon korvaukset sekä sairaanhoitokorvaukset, joista suurin ryhmä ovat lääkekorvaukset. Vuonna 2018 etuuksien yhteismäärä oli 4 646 milj. euroa. Rahaston toimintakulut olivat 207 milj. euroa.

Sairausvakuutuksen rahoitus on jaettu työtulovakuutukseen ja sairaanhoitovakuutukseen. Työtulovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 321 milj. euroa. Työtulovakuutuksen rahoittavat työnantajat sairausvakuutusmaksulla, jota kertyi 761 milj. euroa, sekä palkansaajat ja yrittäjät päivärahamaksulla, jonka tuotto oli 1 273 milj. euroa vuonna 2018. Valtio rahoittaa vähimmäismääräiset päivärahat sekä osan vanhempainpäivärahoista ja yrittäjien työterveyshuollosta. Valtion suoritukset olivat yhteensä 194 milj. euroa. Yhteensä työtulovakuutuksen tuotot olivat 2 229 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 324 milj. euroa. Sairaanhoitovakuutuksen rahoittavat vakuutetut ja valtio. Palkansaajilta, yrittäjiltä ja etuudensaajilta perittävää sairaanhoitomaksua kertyi 419 milj. euroa. Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin ja toimintakuluihin oli 2 029 milj. euroa. Yhteensä sairaanhoitovakuutuksen tuotot olivat 2 457 milj. euroa.

Sairausvakuutusrahaston rahoitusomaisuudelle on säädetty kuluihin suhteutettu 8 %:n vähimmäistaso. Lisäksi on 4 prosenttiyksikön liikkumavara, jonka puitteissa rahoitusomaisuus voi vaihdella ilman vaikutusta seuraavan vuoden vakuutusmaksuperusteisiin.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Sosiaaliturvan yleisrahastosta maksetaan muun muassa työttömyysturvaetuedet, lapsiperheiden etuudet, opintoetuedet ja toimeentulotuki. Etuuksien yhteismäärä oli 6 680 milj. euroa. Rahaston toimintakulut olivat 242 milj. euroa.

Valtio rahoitti etuuksia ja toimintakuluja yhteensä 5 867 milj. eurolla. Kunnat rahoittivat lastenhoidon tukea ja työmarkkinatukea yhteensä 794 milj. eurolla.

Rahastoon tilitettiin palkansaajien työttömyysvakuutusmaksua 261 milj. euroa työttömyysturvan rahoittamista varten.

Toimintakulut

Toimintakulujen yhteismäärä vuonna 2018 oli 516,8 milj. euroa, joka oli 3,4 % etuusrahastojen kokonaiskuluista. Toimintakulut kasvoivat edellisvuodesta 7,9 %. Vuonna 2018 ei tehty osakesiirtoja eläkevastuurahastoon.

Toimintakulut, ilman osakesiirtoja eläkevastuurahastoon, kohdennetaan etuusrahastoille prosenttiosuuksien mukaan. Kansaneläkerahaston osuus oli 13,2 %, sairausvakuutusrahaston 40,0 % ja sosiaaliturvan yleisrahaston 46,8 %.

Palkka- ja palkkiokulut olivat 260,1 milj. euroa. Henkilösivukulut olivat yhteensä 92,2 milj. euroa.

Muiden toimintakulujen ja tuottojen yhteismäärä oli 111,5 milj. euroa. Muista toimintakuluista ICT-käyttökuluja oli 35,0 milj. euroa. Käyttöomaisuuden poistoja oli 14,3 milj. euroa. Toimintakuluja vähentäviä tuottoja oli 15,5 milj. euroa.

Ostopalveluiden yhteismäärä oli 53,0 milj. euroa. Verohallinnolle maksettavat verotuskustannukset olivat 22,2 milj. euroa. Muut ostopalvelut olivat yhteensä 30,8 milj. euroa.

Valtio rahoittaa vuosittain valtion talousarviossa vahvistettavalla määrällä kustannukset, jotka Kelalle aiheutuvat Kelassa toimivan Rajat ylittävän terveydenhuollon (RAJA) yhteyspisteen toiminnasta. Yhteyspiste aloitti toimintansa vuoden 2014 alussa. Vuonna 2018 yhteyspisteen kustannukset olivat 0,7 milj. euroa.

Palvelurahasto

Kelaan perustetun palvelurahaston avulla huolehditaan Kelan vastuulla olevista rahoituksen, kirjanpidon ja rahaliikenteen tehtävistä Kanta-palvelujen toteuttamisessa ja ylläpitämisessä. Ne määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007).

Valtio rahoitti Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kautta Kanta-palvelujen rakentamis- ja kehittämiskustannukset. Kanta-palvelujen ylläpito rahoitettiin palvelujen käyttäjiltä perittävillä käyttömaksuilla. Palvelurahaston kokonaiskustannukset vuonna 2018 olivat 30,1 milj. euroa, josta investointeja oli 4,8 milj. euroa. Valtio rahoitti kustannuksista 13,6 milj. euroa. Käyttömaksuilla ja muilla myyntituotoilla rahoitettiin kustannuksia 16,5 milj. eurolla.

Vuonna 2018 sähköisen lääkemääräyksen ylläpitokustannuksista apteekit rahoittivat 50 %, julkinen terveydenhuolto 35 % ja yksityinen terveydenhuolto 15 %. Potilastiedon arkiston ylläpitokustannuksista 80 % rahoitettiin julkisen terveydenhuollon ja 20 % yksityisen terveydenhuollon käyttömaksuilla.

Eläkevastuurahasto

Kelan toimihenkilöiden vakuutustekninen täysi eläkevastuu oli vuoden 2018 lopussa 1 999,5 milj. euroa, josta jo alkaneiden eläkkeiden osuus oli 1 158,3 milj. euroa. Täysi eläkevastuu kasvoi 19,4 milj. euroa. Kasvusta hieman yli puolet aiheutui työssä olevien eläkevastuun kasvusta ja vastaavasti hieman

alle puolet eläkkeellä jo olevien ja eläkkeelle vuoden aikana siirtyneiden aiheuttamasta eläkevastuusta.

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (745/2016) mukaan Kelan täydestä eläkevastuusta vähintään katettava osuus pienenee puoli prosenttiyksikköä vuosittain vuoteen 2038 asti. Vuonna 2018 katetaan 40,0 % täydestä eläkevastuusta. Työntekijöiden eläkemaksulla katetun vastuun määrä oli 74,2 milj. euroa. Katettava eläkevastuu vuoden 2018 lopussa oli yhteensä 820,4 milj. euroa. Eläkevastuurahastossa oli varoja yhteensä noin 1 447,9 milj. euroa. Vähimmäiskate ylittyi siis 627,5 milj. eurolla.

Eläkevastuurahastoon maksettiin työnantajan kannatusmaksuna 50,8 milj. euroa. Lisäksi rahastoon suoritettiin työntekijän eläkemaksua 19,3 milj. euroa, josta 9,4 milj. euroa rahastotiin.

Toimisuhte-eläkkeitä Kela maksoi kaikkiaan 104,9 milj. euroa, jossa oli kasvua edellisvuodesta 2,7 %.

Sijoitustoiminta

Kelan hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman. Sijoitustoiminnan tavoitteita ovat varmuus, tuotto ja rahaksi muutettavuus. Lisäksi sijoitusten pitää olla riittävän hajautettuja.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston, sosiaaliturvan yleisrahaston ja palvelurahaston sijoitustoiminnan painopiste on kassavarojen sijoittamisessa. Eläkevastuurahaston varat ovat henkilöstön Kelan palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Eläkevastuurahaston omaisuuden allokoinnilla pyritään kasvattamaan rahaston tuottoa ja varautumaan siihen, että sijoitukset voidaan tarvittaessa muuttaa tuottavasti rahaksi. Sijoitusten kansainväliselle hajauttamiselle on asetettu tavoitteet ja aika-taulu.

Vuonna 2018 taloussuhdannehuippu maailmalla taittui ja kasvu hidastui. Markkinoille tämä heijastui epävarmuutena, joka lisääntyi merkittävästi loppuvuoden aikana. Hitaamman talouskasvun lisäksi epävarmuuden taustalla vaikuttivat muun muassa

- Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppasota
- protektionismin nousu
- Yhdysvaltojen keskuspankin korkopolitiikka
- Euroopan keskuspankin poikkeuksellisen rahapolitiikan asteittainen alasajo
- Euroopan poliittiset haasteet Italiassa, Saksassa ja Ranskassa
- brexit-neuvottelujen vaiheet
- kehittyvien maiden haasteelliset näkymät sekä tapahtumat Turkissa, Brasiliassa, Argentiinassa ja Venäjällä.

Sijoittajalle vuodesta 2018 tuli kaikkien keskeisten omaisuusluokkien kohdalla haastava ja osakesijoittajille myös volatiili. Kehittyneillä osakemarkkinoilla vuosi oli heikoin sitten vuoden 2008 finanssikriisin ja tuotto jäi negatiiviseksi kaikilla markkina-alueilla. Maailman osakkeet tuottivat -3,9 %, Yhdysvaltojen osakkeet 0 %, Euroopan osakkeet -10,3 % ja kehittyvien talouksien -10,2 %. Kelan kannalta erityisen keskeiset Suomen osakemarkkinat tuottivat puolestaan -3,9 %. Myös korkomarkkinoilla tuotot jäivät negatiivisiksi lukuun ottamatta euroalueen valtionlainoja (kaikki luottoluokat), jotka ylsivät 1 %:n tuottoon. Eurooppalaisten hyvän luottoluokituksen yrityslainojen tuotto oli -1,1 % ja suuremman riskin yrityslainojen puolestaan -3,2 %. Kehittyvien maiden eurosuojatut lainat tuottivat -5,4 %. Yhden kuukauden euriborin tuotto oli -0,37 %.

Kansaneläkerahaston osakkeiden markkina-arvo laski vuoden alusta lähes 15 % (edellisvuonna arvo nousi 21 %). Laskun taustalla on kansaneläkerahaston osakeomistuksen keskittyminen Stora Enson A-sarjan osakkeisiin, joiden kurssi laski vuoden 2017 joulukuun lopusta vuoden 2018 loppuun noin 15 %. Vuoden 2018 aikana osakkeen kurssi vaihteli 11,00–18,25 euron välissä.

Eläkevastuurahaston tuotto jäi negatiiviseksi ja oli –4,79 % (edellisvuonna tuotto oli positiivinen, 17,7 %). Negatiivisen tuoton taustalla on kaikkien keskeisten omaisuuslajien negatiivinen tuotto erityisesti loppuvuoden aikana. Vielä syyskuun 2018 lopussa eläkevastuurahaston salkun tuotto oli 11,80 %. Myös pidemmällä aikavälillä salkku on suuren osakepainonsa ansiosta tuottanut hyvin.

Vuonna 2018 saadut osinkotuotot suurensivat edellisen vuoden 33,5 milj. eurosta 37,2 milj. euroon.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston ja sosiaaliturvan yleisrahaston kassavarojen yhteenlaskettu kuukausittainen keskiarvo oli 1 003 milj. euroa (edellisvuonna 1 203 milj. euroa). Kassavarojen keskiporkko oli –0,03 % (edellisvuonna 0,00 %).

Rahoituksen tulevaisuudennäkymät

Kun perustoimeentulon täytöntöönpano siirrettiin Kelaan vuoden 2017 alussa, työvoimatarve lisääntyi pysyvästi ja Kelan toimintakulut ovat kasvaneet. Toimintakulujen rahoitustarpeeseen vaikuttavat myös säästötoimenpiteet, joita valtio on aikaisempina vuosina kohdistanut Kelaan. Muuttuneen tilanteen edellyttämän pysyvän rahoituksen riittävyys on uhattuna tulevina vuosina. Nykyisessä ja tulevassa toimintaympäristössä Kelalta vaaditaan entistä kattavampaa ja nopeampaa palvelutarjontaa.

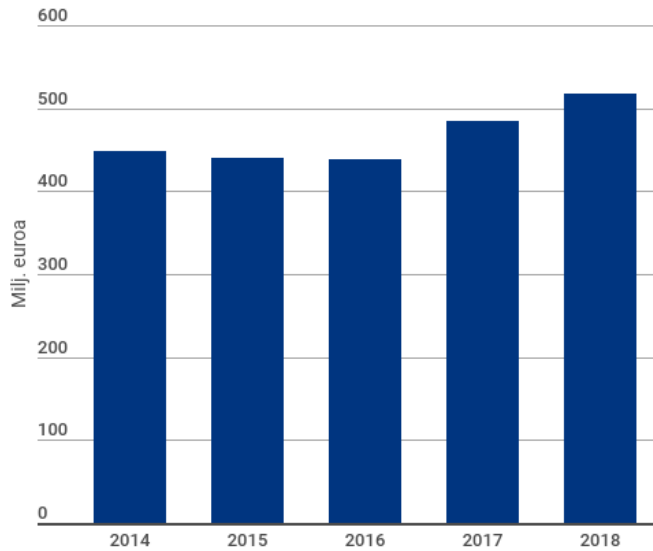
Kelan etuus- ja toimintakulujen arvioidaan vuonna 2019 olevan noin 15,8 mrd. euroa. Valtio rahoittaa näistä kuluista 78 %. Näillä varoilla katetaan kaikki kansaneläkerahaston etuudet, pääosa sosiaaliturvan yleisrahaston ja osa sairausvakuutusrahaston etuuksista sekä prosenttiosuuden mukainen määrä Kelan toimintakuluista. Vakuutetut maksavat etuus- ja toimintakuluista 13 % (määrä muodostuu sairausvakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksuista). Työnantajien vakuutusmaksuilla katettiin 4 % Kelan menoista vuonna 2018. Kunnat maksavat 5 %, ja nämä varat ohjataan lastenhoidon tukeen sekä työttömyysturvaan. Valtion rahoitusosuus Kelan etuus- ja toimintakulujen rahoituksesta on viime vuosina kasvanut pääosin Kelan toimeenpantaviksi tulleiden uusien etuuksien vuoksi.

Vuodesta 2013 vuoteen 2016 Kelan toimintakulut pienensivät muun muassa siksi, että valtio kohdisti Kelaan säästötoimia.

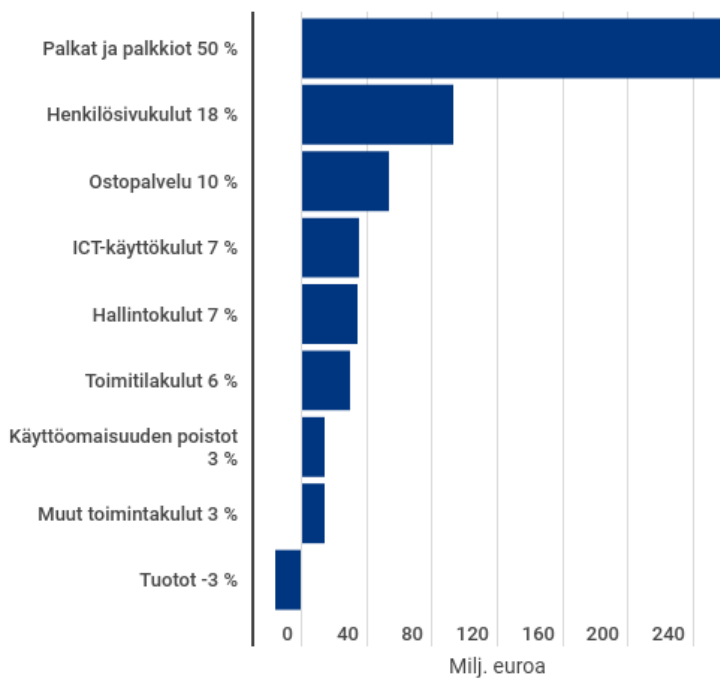
Kuvio: Kelan toimintakulut 2014–2018

Kelan toimintakulut 2014–2018 (vuoden 2018 rahana)

Kuvio: Toimintakulujen jakautuminen vuonna 2018

Toimintakulujen jakautuminen vuonna 2018

Toimintakulut yhteensä **516,8 milj. euroa**

Perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen siirtyivät kunnilta Kelan tehtäväksi vuoden 2017 alussa. Valtio ja kunnat vastaavat puoliksi perustoimeentulon etuusmenoista. Valtio suorittaa Kelalle perustoimeentulotuen maksamiseen tarvittavat varat, ja kuntien vastuu otetaan huomioon valtion-osuusjärjestelmän kautta. Vuodesta 2017 vuoteen 2018 Kelan toimintakulut kasvoivat noin 37,7 milj. euroa. Vuoden 2018 aikana yksittäisen toimeentulotukihakemuksen ratkaisemiseen käytettävää aikaa ei kyetty lyhentämään merkittävästi vuodesta 2017. Samanaikaisesti toimeentulotukiratkaisujen määrä suureni 12 %. Perustoimeentulotuen etuusmenot puolestaan vähenivät hieman edellisestä vuodesta.

Lähivuosina Kelan yhteenlaskettujen etuuskulujen on arvioitu reaalisesti hieman laskevan, vaikka talouskasvu ennusteiden mukaan vaimenee. Kokonaistyöttömyyden määrän pieneneminen vaikuttaa myös työttömän perusturvan, yleisen asumistuen ja toimeentulotuen tarpeeseen. Perusturvan matalaa tasoa on kuitenkin vaadittu nostettavaksi, mikä toteutuessaan mahdollisesti lisäisi juuri näitä etuusmenoja.

Kelan toimeenpaneman sosiaaliturvan rahoituksen haasteet liittyvät lähivuosina julkisen talouden alijäämään. Keskusteluun ovat nousseet sosiaaliturvaan liittyvät kannustinongelmat. Ratkaisuksi on esitetty muun muassa perusturvaetuuksien yhdenmukaistamista, perustuloa ja osallistavaa sosiaaliturvaa. Mitä enemmän nykyisiä etuuksia kyetään yhdistämään ja säädöksiä yksinkertaistamaan, sitä selkeämmäksi muodostuu myös niiden rahoitus. Sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa toteutuessaan merkittävästi Kelan hoitamiin sairausperusteisiin korvausjärjestelmiin ja etuuskorvauksiin. Linjausten mukaan osa matkakorvauksista siirtyy maakuntien rahoitettavaksi, opiskelijaterveydenhuoltoon tulee muutoksia ja yksityisen terveydenhuollon sairaanhoitokorvaukset lakkautetaan. Myös perusturvaetuuksien rahoitusperiaatteita saatetaan tarkistaa maakuntien myötä.

Kelan valmisteleva ainutlaatuinen, valtakunnallisesti edustava perustulokokeilu alkoi tammikuun alussa 2017 ja päättyi joulukuun lopussa 2018. Kokeilu rahoitettiin valtion talousarvion kärkihanke-momentilta. Kelan näkökulmasta perustulokokeilu on sujunut erittäin hyvin.

Taulukko: Sairausvakuutusmaksut 2017–2019

	2017	2018	2019
Sairaanhoitomaksu ¹			
– eläkkeen- ja etuudensaajat	1,45	1,53	1,61
– palkansaajat ja yrittäjät	0,00	0,00	0,00
Päivärahamaksu ²			
– YEL-vakuutetut yrittäjät ³	1,64	1,70	1,77
– palkansaajat ja muut yrittäjät ³	1,58	1,53	1,54
Työnantajan sairausvakuutusmaksu ⁴	1,08	0,86	0,77

¹ prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta, yrittäjillä prosenttia nettotyötulosta

² prosenttia veronalaisesta palkkatulosta ja yrittäjien työtulosta

³ päivärahamaksu 0,00, jos palkka- ja yrittäjätulo yhteensä alle 14 282 euroa

⁴ prosenttia palkoista

TOIMIELIMET 2018

Valtuutetut

Sarkomaa Sari, kansanedustaja, puheenjohtaja
 Varajäsen: Lehti Eero, kansanedustaja
 Keränen Niilo, kansanedustaja, varapuheenjohtaja
 Rantakangas Antti, kansanedustaja
 Alanko-Kahiluoto Outi, kansanedustaja
 Yanar Ozan, kansanedustaja
 Elomaa Ritva, kansanedustaja
 Niikko Mika, kansanedustaja
 Heikkinen Hannakaisa, kansanedustaja
 Hakanen Pertti, kansanedustaja
 Kiljunen Anneli, kansanedustaja
 Nurminen Ilmari, kansanedustaja
 Laitinen-Pesola Jaana, kansanedustaja
 Raassina Sari, kansanedustaja
 Louhelainen Anne, kansanedustaja
 Mäkelä Jani, kansanedustaja 1.3. asti
 Saarakkala Vesa-Matti, kansanedustaja 2.3. alkaen
 Meri Leena, kansanedustaja
 Saarakkala Vesa-Matti, kansanedustaja 1.3. asti
 Mäkelä Jani, kansanedustaja 2.3. alkaen
 Salonen Kristiina, kansanedustaja
 Taavitsainen Satu, kansanedustaja
 Suutari Eero, kansanedustaja
 Talvitie Mari-Leena, kansanedustaja
 Talja Martti, kansanedustaja
 Katainen Elsi, kansanedustaja 28.2.2018 asti
 Tölli Tapani, kansanedustaja 1.3.2018 alkaen

Tilintarkastajat

Rauhala Piia Tuulia, yksikön johtaja, KHT, puheenjohtaja
 Prepula Eero, toimitusjohtaja, KHT, JHTT
 Maijala Eeva-Maria, kansanedustaja, varapuheenjohtaja
 Ala-Nissilä Olavi, kansanedustaja
 Kurvinen Antti, kansanedustaja
 Järvinen Heli, kansanedustaja
 Kankaanniemi Toimi, kansanedustaja
 Kivelä Kimmo, kansanedustaja
 Mölsä Martti, kansanedustaja
 Rydman Wille, kansanedustaja
 Lauslahti Sanna, kansanedustaja 12.3. asti
 Laiho Mia, kansanedustaja 13.3. alkaen
 Multala Sari, kansanedustaja

Myller Riitta, kansanedustaja
Kymäläinen Suna, kansanedustaja
Tuomela Ulla-Maija, KHT, JHTT
Lehto Ari, KHT, JHT

Hallitus

Savolainen Terttu, ylijohtaja, hallituksen puheenjohtaja
Slunga-Poutsalo Riikka, puoluesihteerin varapuheenjohtaja
Antila Outi, ylijohtaja
Itkonen Pentti, toimitusjohtaja
Lehtinen Leila, johtaja
Rantahalvari Vesa, johtava asiantuntija
Siekkinen Saana, johtaja
Sipilä Timo, johtaja
Särkelä Riitta, pääsihteeri
Valpas Antti, pääsihteeri 13.3. alkaen
Vanhala Mauno, professori 12.3. asti
Martinmäki Heli, puheenjohtaja, henkilöstön edustaja, puhe- ja läsnäolo-oikeus

Johtajat

Aaltonen Elli, pääjohtaja
Forss Mikael, johtaja
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja

Johtavat toimihenkilöt

Tulosityksiköiden johtajat

Kivimäki Elise (asiakkuuspalvelujen tulosityksikkö)
Ollikainen Kai (esikuntapalvelujen tulosityksikkö, lakkautettu 1.9. lukien)
Neimala Anne (etuuspalvelujen tulosityksikkö)
Suominen Markku (ICT-palvelujen tulosityksikkö)
Karjala Esko (kehittämispalvelujen tulosityksikkö)
Nissilä Nina (ICT- ja kehittämispalvelujen tulosityksikkö) 15.10. lukien
Hänninen Sari (yhteisten palvelujen tulosityksikkö)

Sisäisen tarkastuksen päällikkö

Uusi-Autti Eeva

Johdon tukiyksikön johtaja (perustettu 1.9.)

Ollikainen Kai 31.10. asti
Korhola Heli 1.11. alkaen

Viestintäyksikön johtaja (perustettu 1.9.)

Marjamäki Pipsa Lotta

Johtava ylilääkäri

Autti-Rämö Ilona

Neuvottelukunnat

Kelan neuvottelukunta

Aaltonen Elli, pääjohtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja

Brax Tuija, pääsihteeri

Eskola Juhani, pääjohtaja

Hallia Antti, asiantuntija

Hellstén Harri, työmarkkina-asioiden päällikkö

Hiltunen Leea, puheenjohtaja

Hiltunen Virpi, neuvotteleva virkamies

Huumonen Hanna, asiantuntija

Ilveskivi Paula, lakimies 31.3. asti

Karjalainen Sakari, pääsihteeri

Korhonen Tiina, vs. hallitusneuvos 26.9. asti

Kuokka Nelli, viestinnän ja yhteiskuntasuhteiden johtaja

Lankinen Kari, kehitysjohtaja 18.4. asti

Laxåback Jonas, lakimies

Majanen Juha, apulaisbudjettipäällikkö

Manninen Eero, pääsihteeri

Myllärinen Tarja, johtaja

Norppa Tiina, työsuojelun päävaltuutettu

Ojala Katri, johtava asiantuntija 1.4. lukien

Partanen Iso, toiminnanjohtaja

Pohjonen Petri, pääjohtaja

Ruth Kimmo, työmarkkinaneuvos 27.9. lukien

Salonen Leila, toiminnanjohtaja

Siika-aho Liisa, johtaja

Säävälä Minna, perhetoimintojen johtaja 19.4. lukien

Tervonen Sari, toiminnanjohtaja 1.6. lukien

Tuomi Marja, toiminnanjohtaja 31.5. asti

Työljärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija

Sairausvakuutusasiain neuvottelukunta

Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja

Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja

Ahponen Helena, ryhmäpäällikkö, sihteeri

Voipio-Pulkki Liisa-Maria, johtaja
 varajäsen: Mäntyranta Taina, lääkintöneuvos

Antila Outi, osastopäällikkö
 Siika-Aho Liisa, johtaja

Vuorenkoski Lauri, terveyspolitiikan asiantuntija
 Pöyry Lauri, toiminnanjohtaja

Schugk Jan, ylilääkäri
 Kannisto Miia, asiantuntija

Kaukoranta Ilkka, ekonomisti
 Rahkola Joonas, ekonomisti

Työljärvi Riitta, terveys- ja sosiaalipoliittinen asiantuntija
 Ilveskivi Paula, lakimies

Talja Martti, kansanedustaja
 Elomaa Ritva, kansanedustaja

Sosiaalilääketieteellinen neuvottelukunta

Autti-Rämö Ilona, johtava ylilääkäri, neuvottelukunnan puheenjohtaja 30.11.2018 asti

Välimäki Jari, johtava ylilääkäri, neuvottelukunnan puheenjohtaja 1.12.2018 alkaen

Meurman Jukka, professori, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen

Keso Lauri, asiantuntijalääkäri, sihteeri ja jäsen

Hirvensalo Eero, dosentti

Holi Tarja, johtaja

Huupponen Risto, professori

Kivelä Tero, professori

Kosunen Elise, professori

Mäkelä Marjukka, professori

Pärnänen Heikki, lääketieteen lisensiaatti

Pöyry Matti, toiminnanjohtaja

Ranki Annamari, professori

Räsänen Kimmo, professori

Strandberg Timo, professori

Tiitinen Aila, professori

Turpeinen Miia, dosentti

Asiantuntijat:

Eronen Marianne, asiantuntijalääkäri

Helminen Sari, asiantuntijahammaslääkäri

Järvinen Asko, dosentti

Kalliokoski Annika, ylilääkäri

Karjaluoto Maria, suunnittelun asiantuntija

Komulainen Jorma, päätoimittaja

Kruuti Jaana, yliopviisori

Kälviäinen Reetta, professori

Laine Juhani, dosentti

Laukkala Tanja, asiantuntijalääkäri

Lehto Matti, johtaja

Mäkelä Mika, dosentti
 Mäkitalo Jorma, osaamiskeskuksen johtaja
 Rajaniemi Sinikka, ylijohaja
 Suominen Liisa, professori
 Timonen Markku, professori
 Turpeenniemi-Hujanen Taina, professori
 Vataja Risto, linjajohtaja
 Wartiovaara-Kautto Ulla, dosentti
 Ylöstalo Pekka, professori

Lääkejaosto:

Huupponen Risto, professori, jaoston puheenjohtaja
 Venho Markku, asiantuntijalääkäri, jaoston sihteeri
 Autti-Rämö Ilona, johtava ylilääkäri
 Järvinen Asko, osaston ylilääkäri, dosentti
 Kalliokoski Annika, ylilääkäri
 Karjaluoto Maria, suunnittelun asiantuntija
 Keso Lauri, asiantuntijalääkäri
 Turpeinen Miia, dosentti, arviointiylilääkäri
 Wartiovaara-Kautto Ulla, dosentti

Hammaslääketieteen jaosto:

Meurman Jukka, professori, jaoston puheenjohtaja
 Helminen Sari, asiantuntijahammaslääkäri, jaoston sihteeri
 Laine Juhani, dosentti
 Pöyry Matti, toiminnanjohtaja
 Suominen Liisa, professori
 Ylöstalo Pekka, professori

Eläkeasiain neuvottelukunta

Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
 Foudila Raija-Liisa, suunnittelija, neuvottelukunnan sihteeri
 Neimala Anne, etuusjohtaja
 Seppälä Marja-Leena, etuuspäällikkö
     Varajäsen: Turunen Marjukka, yksikön päällikkö 15.2.2018 asti
     Varajäsen: Ollila Regina, osaamiskeskuksen päällikkö 16.2.2018 alkaen
 Tossavainen Hanna, hallitussihteeri
     Moilanen Pirjo, neuvotteleva virkamies
 Isomäki Marja, lainsäädäntöneuvos
     Narikka Jouko, budjettineuvos
 Kautto Mikko, johtaja
     Kuivalainen Susan, osastopäällikkö
 Tanskanen Antti, asiantuntija
     Rantahalvari Vesa, johtava asiantuntija
 Hellsten Harri, työmarkkina-asioiden päällikkö
     Mäkelä Albert, lainopillinen asiamies

Näätasaari Sinikka, sosiaaliasioiden päällikkö
 Väänänen Pirjo, työllisyysasioiden päällikkö
 Veirto Katja, asiantuntija 19.4.2018 asti
 Ojala Katri, johtava asiantuntija 20.4.2018 alkaen
 Piispanen Pekka, johtaja
 Koskela Samppa, lakimies
 Työläjärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
 Tallavaara Marja, asiantuntija
 Lumiaho Maire, lakimies
 Kemppi Anssi, toiminnanjohtaja
 Kuuskoski Eeva, puheenjohtaja
 Kokko Timo, toiminnanjohtaja
 Pajunen Tarja, sosiaalipoliittinen asiantuntija
 Kyyrö Päivi, toiminnanjohtaja
 Hiltunen Leea
 Niiranen Matti, VTM
 Nyman Pia, YTM
 Dahlin Berit, toiminnanjohtaja
 West Markus, päätoimittaja
 Koskimies Jan, toiminnanjohtaja
 Talvila Tuomas, tiedottaja

Työterveyshuoltoneuvottelukunta

Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
 Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
 Melart Paula, asiantuntijalääkäri, neuvottelukunnan sihteeri
 Mukala Kristiina, lääkintöneuvos
 Partinen Ritva, ylitarkastaja
 Sauni Riitta, ylilääkäri
 Kantolahti Tarja, neuvotteleva virkamies
 Mäkitalo Jorma, tutkimus- ja palvelukeskuksen johtaja
 Leino Timo, ylilääkäri
 Larkio Johanna, johtava työterveyslääkäri
 Tiitola Katri, työterveyslääkäri
 Alanne Marja, johtava työterveyshoitaja
 Österman Pilvi, työterveyshoitaja
 Haring Kari, asiantuntijalääkäri
 Mironen Anne, neuvottelupäällikkö
 Schugk Jan, ylilääkäri
 Tanskanen Antti, asiantuntija
 Hämäläinen Taija, työmarkkina-asiamies
 Palola Jorma, neuvottelupäällikkö
 Tallavaara Marja, asiantuntija
 Aikio Kari, aluepäällikkö
 Työläjärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija

Kukka Anna, työympäristöasiantuntija
 Ilveskivi Paula, lakimies
 Meklin Jaana, lakimies
 Hellsten Harri, työmarkkina-asioiden päällikkö
 Mäkelä Albert, lainopillinen asiamies
 Mikkola Hennamari, yksikön päällikkö
 Hujanen Timo, erikoistutkija
 Laavi Elina, yhteiskuntasuhteiden päällikkö
 Pelkonen Janne, erityisasiantuntija
 Autti-Rämö Ilona, johtava ylilääkäri 30.11.2018 asti
 Jari Välimäki, johtava ylilääkäri 1.12.2018 alkaen

Kuntoutusasiain neuvottelukunta

Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
 Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
 Ahlgren Tuula, etuuspäällikkö, neuvottelukunnan sihteeri
 Autti-Rämö Ilona, johtava ylilääkäri 30.11.2018 asti
 Välimäki Jari, johtava ylilääkäri 1.12.2018 alkaen
 Toivanen Mikko, osaamiskeskuksen päällikkö
 Salminen Anna-Liisa, johtava tutkija
 Tuulio-Henriksson Anna-Mari, tutkija
 Haukipuro Kyösti, ylilääkäri
 Välimäki Jari, ylilääkäri 30.11.2018 asti
 Siika-aho Liisa, johtaja
 Tiainen Milja, hallitussihteeri
 Tötterman Patrik, erityisasiantuntija
 Liski-Wallentowitz Hanna, erityisasiantuntija 19.12.2018 asti
 Haavisto-Vuori Päivi, neuvotteleva virkamies alkaen 20.12.2018
 Sariola Jukka
 Hoffrén Tea
 Kokko Sari
 Parviainen Tarja
 Schugk Jan, asiantuntijalääkäri 8.11.2018 asti
 Eveliina Vigelius, asiantuntijalääkäri alkaen 9.11.2018
 Ronkainen Hannu, toimitusjohtaja
 Pekkonen Mika, hallituksen puheenjohtaja
 Hurri Heikki, hallituksen jäsen
 Haring Kari, asiantuntijalääkäri
 Kaukoranta Ilkka, ekonomisti
 Työljärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija
 Koskela Samppa, lakimies
 Tallavaara Marja, asiantuntija
 Lumiaho Maire, lakimies
 Hellstén Harri, työmarkkina-asioiden päällikkö
 Mäkelä Albert, lainopillinen asiamies

Vogt Ellen, erityisasiantuntija
     Kock Tuula, asiantuntijalääkäri
 Tervonen Hilppa, valmistelupäällikkö
     Heimo Marika, avustusvalmistelija
 Laavi Elina, päällikkö
     Pelkonen Janne, erityisasiantuntija
 Hämäläinen Harri, ylilääkäri
 Kuitunen Soile, toimitusjohtaja

Työttömyysturva-asiain neuvottelukunta

Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
 Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
 Vartio Eeva, lakimies, neuvottelukunnan sihteeri
 Koskela Samppa, lakimies
     Sund Ralf, pääekonomisti
 Maisonlahti Marjaana, neuvotteleva virkamies
     Päivänsalo Kirsi, neuvotteleva virkamies
 Metsämäki Janne, toimitusjohtaja
     Oksanen Juho, vakuutusjohtaja
 Meling Timo, vanhempi hallitussihteeri
     Nyberg Johanna, vanhempi hallitussihteeri 15.6.2018 asti
     Rehunen Joni, erityisasiantuntija 16.6.2018 alkaen
 Väänänen Pirjo, työllisyysasioiden päällikkö
     Naukkarinen Tytti, ekonomi
 Aarnio Marko, toimistopäällikkö
     Luojola Satu, lakimies
 Hellstén Harri, työmarkkina-asioiden päällikkö
     Mäkelä Albert, lainopillinen asiamies
 Jussila Niina, toiminnanjohtaja
     Mäki Outi, hallituksen puheenjohtaja
 Rantahalvari Vesa, johtava asiantuntija
     Räsänen Mikko, asiantuntija
 Lumiaho Maire, lakimies
     Tallavaara Marja, asiantuntija
 Veirto Katja, asiantuntija 19.4. 2018 asti
 Taulu Heikki, ekonomisti 20.4.2018 alkaen
     Turunen Taru, johtaja

Toimeentulokiasiaain neuvottelukunta

Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
 Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
 Rainakari Kaisa, lakimies, sihteeri
 Kauhanen Heli, yksikön päällikkö
 Taponen Petteri, asiakasyksikön päällikkö
 Rahkonen Susanna, hallitussihteeri

Liukonen Ritva, erityisasiantuntija
Moisio Pasi, tutkimusprofessori
Karjalainen Pekka, erikoistutkija
Vogt Ellen, erityisasiantuntija
Uotinen Sami, johtava lakimies
Heikkinen Arja, sosiaalihoitaja
Salo Marja, erityisryhmien sosiaalipalveluiden palvelupäällikkö
Kirmanen Tiina, yhteiskunnallisen osallisuuden palvelujen ja työelämäpalvelujen johtaja
Sirkka Pennanen, palvelupäällikkö
Lindqvist Hans-Erik, kaupunginjohtaja
Lindén Yvonne, perhepalvelupäällikkö 31.8. lukien
Piironen Juha, kaupunginjohtaja
Karhu Sari, henkilöstöpäällikkö
Rämö Heidi, kunnanjohtaja
Salminen Jukka T., apulaiskaupunginjohtaja
Cantell-Forsbom Anna, perhepalveluiden johtaja

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma ja tase vuosilta 2018 ja 2017, 1 000 euroa

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma

Kansaneläkelaitoksen tuotot

	2018	2017
Etuusrahastojen tuotot		
Kansaneläkerahasto		
Työnantajien maksut	0	0
Valtion osuudet kansaneläkevakuutuksen etuuksista	-3 535 500	-3 541 750
Kansaneläkerahaston tuotot yhteensä	-3 535 500	-3 541 750
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Työtulovakuutuksen vakuutusmaksut	-2 034 424	-2 266 512
Valtion osuudet työtulovakuutuksen etuuksista	-194 362	-175 879
Työtulovakuutus yhteensä	-2 228 786	-2 442 391
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitovakuutuksen vakuutusmaksut	-419 144	-454 129
Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin	-1 928 636	-1 738 534
Saadut EU-korvaukset	-48 215	-42 400
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	0	0
Takautumissuoritukset	-313	-337
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	-2 396 309	-2 235 399
Sairausvakuutusrahaston tuotot yhteensä	-4 625 095	-4 677 790
Sosiaaliturvan yleisrahasto (Sty)		
Valtion osuus Sty:n etuuksista	-5 625 000	-5 740 585
Kuntien osuus Sty:n etuuksista	-794 098	-849 032
Palkansaaajan työttömyysvakuutusmaksu	-261 000	-208 340
Muut Sty:n tuotot etuuksiin	-126	-113
Sosiaaliturvan yleisrahaston tuotot yhteensä	-6 680 224	-6 798 070
Etuusrahastojen sijoitusten tuotot ja kulut	-1 076	-3 046
Etuusrahastojen rahoitustuotot ja kulut	264	-18
Etuusrahastojen muut tuotot ja kulut	-7	-1 418
Etuusrahastojen tuotot yhteensä	-14 841 637	-15 022 092
Valtion osuus etuusrahastojen toim. kuluista	-369 672	-334 021
Palvelurahaston tuotot		
Toimintatuotot	-12 038	-10 471
Myyntituotot	-16 498	-12 793
Rahoitustuotot ja kulut	0	0
Muut tuotot ja kulut	0	0
Palvelurahaston tuotot yhteensä	-28 536	-23 264
Eläkevastuurahaston tuotot		
Kannatusmaksut	-50 812	-49 918
Omaisuuksien tuotot	-30 319	-33 454
Työntekijöiden eläkemaksut	-19 283	-17 328
Vilma-laitosten hyvitykset	-8 906	-7 982
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-2 101	-2 641
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	-111 420	-111 324
Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä	-15 351 265	-15 490 700

Kansaneläkelaitoksen kulut

Etuusrahastot		
Etuuskulut		
Kansaneläkevakuutus		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 545 816	3 547 513
Sairausvakuutus		
Työtulovakuutus	2 321 375	2 276 918
Sairaanhoitovakuutus	2 324 330	2 221 736
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Työttömyysturvaetuudet	1 965 169	2 125 644
Lapsiperheiden etuudet	1 918 312	1 936 048
Opintoetuudet	518 960	678 478
Asumistuki	1 488 966	1 260 819
Perustulokokeilu	12 976	13 286
Muut etuudet	775 841	783 795
Etuuskulut yhteensä	14 871 744	14 844 237
Etuusrahastojen toimintakulut		
Toimintakulujen tuotot	-15 466	-9 908
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	260 052	243 482
Henkilösivukulut	92 199	81 995
Henkilöstökulut yhteensä	352 252	325 477
Muut toimintakulut	127 009	108 233
Ostopalvelut	52 997	55 289
Sosiaaliturvan yleisrahaston investointien poistot	0	0
Etuusrahastojen toimintakulut yhteensä	516 791	479 091
Etuusrahastojen kulut yhteensä	15 388 535	15 323 328
Kuntoutusvarauksen muutos	5 850	6 980
Palvelurahaston kulut		
Henkilöstö- ja tilaresurssien ostot	12 539	9 349
IT-käyttökulut	9 272	9 004
Muut kulut	3 420	2 075
Käyttöomaisuuden poistot	2 371	2 450
Palvelurahaston kulut yhteensä	27 602	22 879
Eläkevastuurahaston kulut		
Toimisuhte-eläkkeet	104 873	102 132
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	7 763	7 440
Muut kulut	-198	-34
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	-2 121	2 298
Eläkevastuurahaston kulut yhteensä	110 317	111 836
Kansaneläkelaitoksen kulut yhteensä	15 532 305	15 465 024
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä +/- alijäämä -	-181 040	25 677

Kansaneläkelaitoksen tase

Kansaneläkelaitoksen vastaavaa	2018	2017
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Etuusrahastojen IT-ohjelmat	8 789	10 487
Palvelurahaston IT-ohjelmat	1 841	2 093
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	10 630	12 580
Aineelliset hyödykkeet		
Etuusrahastojen rakennukset	39 974	40 305
Etuusrahastojen perusparannukset	45 702	34 444
Etuusrahastojen koneet ja kalusto	4 708	5 613
Palvelurahaston koneet ja kalusto	5 268	2 557
Sote-hankkeen investoinnit	370	
Etuusrahastojen kiinteistöennakot	2 545	11 643
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	98 567	94 561
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset	0	0
Etuusrahastojen käyttöomaisuussijoitukset	52 543	52 854
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	52 543	52 854
Etuusrahastojen korkorahastot	39 711	20 000
Eläkevastuurahaston korkorahastot	253 364	256 186
Etuusrahastojen osakkeet ja osuudet	28 988	34 628
Eläkevastuurahaston osakkeet ja osuudet	1 121 801	1 236 247
Eläkevastuurahaston muut sijoitukset	35 107	35 105
Muut sijoitukset yhteensä	1 478 971	1 582 166
Kansaneläkelaitoksen sijoitukset yhteensä	1 531 514	1 635 020
Kansaneläkelaitoksen pysyvät vastaavat yhteensä	1 640 712	1 742 161
Eläkevastuurahaston vajeus	68 828	68 871
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	1 591	486
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	1 591	486
Lyhytaikaiset saamiset		
Etuusrahastojen rahastojen väliset saamiset	35 265	12 650
Eläkevastuurahaston rahastojen väliset saamiset	0	1 257
Etuusrahastojen myyntisaamiset	1 985	3 815
Palvelurahaston myyntisaamiset	1 160	4 790
Etuusrahastojen siirtosaamiset	1 385	894
Palvelurahaston siirtosaamiset	3 960	3 197
Etuusrahastojen muut saamiset	73 003	32 717
Palvelurahaston muut lyhytaikaiset saamiset	0	0
Eläkevastuurahaston muut saamiset	10 590	7 840
Etuusrahastojen ennakkomaksut	311 471	306 440
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	438 818	373 600

Rahat ja pankkisaamiset		
Etuusrahastojen rahat ja pankkisaamiset	921 260	1 132 688
Palvelurahaston rahat ja pankkisaamiset	13 243	9 450
Eläkevastuurahaston rahat ja pankkisaamiset	27 030	11 865
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	961 532	1 154 003
Kansaneläkelaitoksen vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 401 942	1 528 090
Kansaneläkelaitoksen vastaavaa yhteensä	3 111 482	3 339 123
Kansaneläkelaitoksen vastattavaa		
Oma pääoma		
Etuusrahastot		
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-70 143	-76 301
Rahaston muutos	10 316	6 159
 Kansaneläkerahasto yhteensä	-59 827	-70 143
Tilikauden tulos	-10 316	-6 159
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-718 584	-686 621
Rahaston muutos	172 761	-31 963
 Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-545 824	-718 584
Tilikauden tulos	-172 761	31 963
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-455	-455
Rahaston muutos	0	0
 Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-455	-455
Tilikauden tulos	0	0
Etuusrahastot yhteensä	-789 181	-763 377
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-973	-588
Rahaston muutos	-933	-386
Palvelurahasto yhteensä	-1 907	-973
Tilikauden tulos	933	386
Eläkevastuurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-822 476	-820 178
Rahaston muutos	2 121	-2 298
Eläkevastuurahasto yhteensä	-820 355	-822 476
Tilikauden tulos	1 103	-513
Rahastot yhteensä	-1 609 407	-1 586 953
Arvonkorotusrahastot		
Etuusrahastot		
Rahastot vuoden alussa		
Kansaneläkerahasto	-83 580	-78 069
Sairausvakuutusrahasto	-40 213	-42 644
 Rahastot vuoden alussa yhteensä	-123 793	-120 713
Rahastojen muutos		
Kansaneläkerahasto	5 765	-5 511
Sairausvakuutusrahasto	187	2 431

Rahastojen muutos yhteensä	5 951	-3 080
Eläkevastuurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-744 797	-597 296
Rahaston muutos	100 627	-145 782
Eläkevastuurahasto yhteensä	-644 171	-743 077
Arvonkorotusrahasot yhteensä	-762 013	-866 871
Muu oma pääoma		
Palvelurahasto		
Kanta-puskurivarat	-2 177	-2 177
Eläkevastuurahasto		
Muu oma pääoma	-48 648	-47 545
Muu oma pääoma yhteensä	-50 825	-49 722
Kansaneläkelaitoksen alijäämä	181 040	
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä		-25 677
Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä	-2 241 205	-2 529 223
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa	-55 889	-48 908
Varauksen muutos	-61 164	-57 208
Varojen käyttö	55 314	50 228
Kuntoutusvaraus yhteensä	-61 739	-55 889
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Etuusrahastojen pitkäaikainen vieras pääoma	-3 297	-7 085
Palvelurahaston pitkäaikainen vieras pääoma	-4 000	-4 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-7 297	-11 085
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Etuusrahastojen saadut ennakot	-365 204	-375 124
Palvelurahaston saadut ennakot	-5 342	-9 014
Etuusrahastojen rahastojen väliset velat	-32 861	-13 023
Palvelurahaston rahastojen väliset velat	-2 023	-885
Eläkevastuurahaston rahastojen väliset velat	-381	0
Etuusrahastojen ostovelat	-8 901	-9 706
Palvelurahaston ostovelat	-3 239	-850
Etuusrahastojen siirtovelat	-127 164	-52 540
Palvelurahaston siirtovelat	-6 771	-4 187
Eläkevastuurahaston siirtovelat	0	-1 607
Etuusrahastojen muut lyhytaikaiset velat	-246 177	-273 324
Palvelurahaston muut lyhytaikaiset velat	-12	0
Eläkevastuurahaston muut lyhytaikaiset velat	-3 164	-2 667
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-801 241	-742 926
Kansaneläkelaitoksen vieras pääoma yhteensä	-808 538	-754 011
Kansaneläkelaitoksen vastattavaa yhteensä	-3 111 482	-3 339 123

Tuloslaskelmat ja taseet rahastoittain vuosilta 2018 ja 2017, 1 000 euroa

Kansaneläkerahaston tuloslaskelma

	2018	2017
Tuotot		
Vakuutusmaksut	0	0
Valtion osuudet etuuksista	-3 535 500	-3 541 750
Sijoitusten tuotot ja kulut	-1 076	-3 046
Rahoitustuotot ja kulut	0	0
Muut tuotot ja kulut	-1	-27
Tuotot yhteensä	-3 536 577	-3 544 824
Eläke- ja vammaisetuudet	3 545 816	3 547 513
Etuuskate	9 239	2 689
Toimintakulut	68 359	74 788
Valtion osuus toimintakuluista	-67 282	-71 318
Ylijäämä + / alijäämä -	-10 316	-6 159

Kansaneläkerahaston tase

	2018	2017
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	4 392	1 613
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	4 392	1 613
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	31 752	31 885
Perusparannukset	25 541	19 279
Koneet ja kalusto	1 433	1 550
Sote-hankkeen investoinnit	370	
Ennakkomaksut	4 784	5 966
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	63 880	58 680
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	20 620	20 744
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	20 620	20 744
Muut sijoitukset		
Osakkeet	28 988	34 628
Muut sijoitukset yhteensä	28 988	34 628
Sijoitukset yhteensä	49 608	55 372
Pysyvät vastaavat yhteensä	117 880	115 666
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	11 146	3 838
Myyntisaamiset	659	899
Siirtosaamiset	579	41
Muut saamiset	62	700
Ennakkomaksut	153	170
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	12 598	5 648

Rahat ja pankkisaamiset	106 311	134 174
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	118 909	139 822
Vastaavaa yhteensä	236 789	255 488

Vastattavaa

	2018	2017
Oma pääoma		
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-70 143	-76 301
Rahaston lisäys/vähennys	10 316	6 159
Kansaneläkerahasto yhteensä	-59 827	-70 143
Tilikauden tulos	-10 316	-6 159
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-83 580	-78 069
Rahaston lisäys/vähennys	5 765	-5 511
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-77 816	-83 580
Alijäämä	10 316	6 159
Oma pääoma yhteensä	-137 642	-153 723
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-866	-1 808
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-866	-1 808
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-55 125	-53 685
Rahastojen väliset velat	-17 125	-8 483
Ostovelat	865	766
Siirtovelat	-18 355	-16 109
Muut lyhytaikaiset velat	-8 484	-22 402
Tilitettävä arvonlisävero	-57	-44
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-98 281	-99 957
Vieras pääoma yhteensä	-99 146	-101 765
Vastattavaa yhteensä	-236 789	-255 488

Sairausvakuutusrahaston tuloslaskelma

	2018	2017
Tuotot		
Työtulovakuutus		
Vakuutusmaksut		
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	-1 273 050	-1 287 445
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	-761 373	-979 067
Vakuutusmaksut yhteensä	-2 034 424	-2 266 512
Valtion osuudet etuuksista	-194 362	-175 879
Työtulovakuutus yhteensä	-2 228 786	-2 442 391
Sairaanhoitovakuutus		
Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu	-419 144	-454 129
Takautumissuoritukset	-313	-337
Valtion osuudet sairaanhoitovakuutukseen	-1 928 636	-1 738 534
Saadut EU-korvaukset	-48 215	-42 400
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	0	0

Sairaanhoitovakuutus yhteensä	-2 396 309	-2 235 399
Rahoitustuotot ja kulut	266	-17
Muut tuotot ja kulut	-3	-1 340
Tuotot yhteensä	-4 624 832	-4 679 192
Etuuskulut		
Työtulovakuutus		
Päivärahasuoritukset	1 963 476	1 931 298
Työterveyshuolto	357 899	345 621
Harkinnanvarainen kuntoutus	0	0
Työtulovakuutus yhteensä	2 321 375	2 276 918
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitokorvaukset	1 891 123	1 815 238
Työterveyshuolto	22 376	23 537
Kuntoutuspalvelut	358 699	341 557
Muut etuudet yhteensä	52 132	41 404
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 324 330	2 221 736
Etuuskulut yhteensä	4 645 704	4 498 654
Etuuskate	20 872	-180 538
Toimintakulut	206 590	200 111
Valtion osuus toimintakuluista	-60 552	-58 517
Kuntoutusvarauksen muutos	5 850	6 980
Ylijäämä + / alijäämä -	-172 761	31 963

Sairausvakuutusrahaston tase

Vastaavaa	2018	2017
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	2 587	4 645
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 587	4 645
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	8 222	8 420
Perusparannukset	16 181	12 645
Koneet ja kalusto	2 383	2 749
Ennakkomaksut	3 395	7 034
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	30 181	30 849
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset	32 182	32 368
Korkorahastot	39 711	20 000
Sijoitukset yhteensä	71 892	52 368
Pysyvät vastaavat yhteensä	104 660	87 862
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	6 994	5 123
Myyntisaamiset	1 102	1 827
Siirtosaamiset	660	682
Muut saamiset	72 941	32 017

Ennakkomaksut	117 393	112 719
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	199 090	152 368
Rahat ja pankkisaamiset	482 494	645 824
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	681 584	798 191
Vastaavaa yhteensä	786 244	886 053
Vastattavaa	2018	2017
Oma pääoma		
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-718 584	-686 621
Rahaston lisäys/vähennys	172 761	-31 963
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-545 824	-718 584
Tilikauden tulos	-172 761	31 963
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-40 213	-42 644
Rahaston lisäys/vähennys	187	2 431
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-40 026	-40 213
Ylijäämä		-31 963
Alijäämä	172 761	
Oma pääoma yhteensä	-585 850	-758 797
Varaukset		
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa	-55 889	-48 908
Varauksen lisäys	-61 164	-57 208
Varojen käyttö	55 314	50 228
Kuntoutusvaraus yhteensä	-61 739	-55 889
Varaukset yhteensä	-61 739	-55 889
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-19	-2 294
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-19	-2 294
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-2	1 571
Rahastojen väliset velat	-8 741	-1 586
Ostovelat	-5 065	-5 290
Siirtovelat	-94 077	-29 539
Muut lyhytaikaiset velat	-30 751	-34 230
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-138 636	-69 074
Vieras pääoma yhteensä	-138 655	-71 368
Vastattavaa yhteensä	-786 244	-886 053
Sosiaaliturvan yleisrahaston tuloslaskelma	2018	2017
Tuotot		
Valtion osuus etuuksista	-5 625 000	-5 740 585
Kuntien osuus etuuksista	-794 098	-849 032
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	-261 000	-208 340

Takautumissuoritukset työnantajilta	-22	-30
EU:n asetuksen nro 883 korvaukset	-65	-45
ETA-työttömyyskorvaukset	-1	0
Ahvenanmaan suoritukset vammaisten tulkkauspalveluun	-39	-38
Rahoitustuotot ja kulut	-1	0
Muut tuotot ja kulut	-3	-6
Tuotot yhteensä	-6 680 229	-6 798 076
Etuuskulut		
Työttömyysturvaetuudet	1 965 169	2 125 644
Lapsiperheiden etuudet	1 918 312	1 936 048
Opintoetuudet	518 960	678 478
Asumistuki	1 488 966	1 260 819
Perustulokokeilu	12 976	13 286
Muut etuudet	59 882	62 190
Toimeentulotuki	715 959	721 605
Etuuskulut yhteensä	6 680 224	6 798 070
Etuuskate	-5	-6
Toimintakulut	241 842	204 192
Valtion osuus toimintakuluista	-241 837	-204 186
Investointituotot	0	0
Ylijäämä + / alijäämä -	0	0

Sosiaaliturvan yleisrahaston tase

	2018	2017
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	1 810	4 228
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 810	4 228
Aineelliset hyödykkeet		
Perusparannukset	3 980	2 519
Koneet ja kalusto	892	1 313
Ennakkomaksut	-5 634	-1 357
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	-762	2 475
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset	0	0
Osakkeet ja osuudet	-258	-258
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	-258	-258
Sijoitukset yhteensä	-258	-258
Pysyvät vastaavat yhteensä	791	6 445
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	1 591	486
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	1 591	486
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	17 125	3 689
Myyntisaamiset	224	1 090

Siirtosaamiset	146	171
Muut saamiset	0	0
Ennakkomaksut	193 926	193 551
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	211 421	198 501
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	213 012	198 987
Rahat ja pankkisaamiset	332 455	352 691
Vastaavaa yhteensä	546 258	558 123

Vastattavaa

Oma pääoma	2018	2017
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-455	-455
Rahaston lisäys/vähennys	0	0
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-455	-455
Tilikauden tulos	0	0
Ylijäämä	0	0
Oma pääoma yhteensä	-455	-455
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-820	-2 497
Muut pitkäaikaiset velat	-1 591	-486
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-2 412	-2 984
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-310 077	-323 010
Rahastojen väliset velat	-6 994	-2 954
Ostovelat	-4 702	-5 182
Siirtovelat	-14 732	-6 892
Muut lyhytaikaiset velat	-1 790	-216 648
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-543 391	-554 685
Vieras pääoma yhteensä	-545 803	-557 669
Vastattavaa yhteensä	-546 258	-558 123

Palvelurahaston tuloslaskelma

	2018	2017
Tuotot		
Toimintatuotot	-12 038	-10 471
Myyntituotot	-16 498	-12 793
Rahoitustuotot ja kulut	0	0
Muut tuotot ja kulut	0	0
Tuotot yhteensä	-28 536	-23 264
Kulut		
Henkilöstö- ja tilaresurssien ostot	12 539	9 349
IT-käyttökulut	9 272	9 004
Käyttöomaisuuden poistot	2 371	2 450
Muut kulut	3 420	2 075
Kulut yhteensä	27 602	22 879
Ylijäämä + / alijäämä -	933	386

Palvelurahaston tase

Vastaavaa	2018	2017
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	1 841	2 093
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 841	2 093
Aineelliset hyödykkeet		
IT-kone- ja laiteinvestoinnit	5 264	2 551
Koneet ja kalusto	4	6
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	5 268	2 557
Pysyvät vastaavat yhteensä	7 109	4 650
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 160	4 790
Siirtosaamiset	3 960	3 197
Muut saamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	5 119	7 987
Rahat ja pankkisaamiset	13 243	9 450
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	18 362	17 437
Vastaavaa yhteensä	25 471	22 087
Vastattavaa		
Oma pääoma	2018	2017
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-973	-588
Rahaston lisäys/vähennys	-933	-386
Palvelurahasto yhteensä	-1 907	-973
Kanta-puskurivarat		
Kanta-puskurivarat vuoden alussa	-2 177	-2 177
Kanta-puskurivarat lisäys/vähennys	0	0
Kanta-puskurivarat yhteensä	-2 177	-2 177
Tilikauden tulos	933	386
Alijäämä	0	0
Ylijäämä	-933	-386
Oma pääoma yhteensä	-4 084	-3 150
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle	-4 000	-4 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-4 000	-4 000
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-5 342	-9 014
Rahastojen väliset velat	-2 023	-885
Ostovelat	-3 239	-850
Siirtovelat	-6 771	-4 187
Muut lyhytaikaiset velat	-12	0
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-17 387	-14 936
Vieras pääoma yhteensä	-21 387	-18 936
Vastattavaa yhteensä	-25 471	-22 087

Eläkevastuurahaston tuloslaskelma

	2018	2017
Tuotot		
Kannatusmaksut	-50 812	-49 918
Omaisuuuden tuotot	-30 319	-33 454
Muut tuotot ja kulut	0	0
Työntekijöiden eläkemaksut	-19 283	-17 328
Vilma-laitosten hyvitykset	-8 906	-7 982
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-2 101	-2 641
Tuotot yhteensä	-111 420	-111 324
Kulut		
Toimisuuhde-eläkkeet	104 873	102 132
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	7 763	7 440
Muut kulut	-198	-34
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	-2 121	2 298
Kulut yhteensä	110 317	111 836
Ylijäämä + / alijäämä -	1 103	-513

Eläkevastuurahaston tase

	2018	2017
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Sijoitukset		
Korkorahastot	253 364	256 186
Osakkeet ja osuudet	1 121 801	1 236 247
Muut sijoitukset	35 107	35 105
Sijoitukset yhteensä	1 410 272	1 527 538
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 410 272	1 527 538
Eläkevastuurahaston vajeus	68 828	68 871
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	0	1 257
Saamiset Vilma-laitoksilta	2 866	2 148
Saamiset Kevalta	7 723	5 692
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	10 590	9 097
Rahat ja pankkisaamiset	27 030	11 865
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	37 620	20 962
Vastaavaa yhteensä	1 516 720	1 617 371
Vastattavaa		
Oma pääoma	2018	2017
Eläkevastuurahasto		
Katettava vastuu vuoden alussa	-822 476	-820 178
Katettavan vastuun lisäys/vähennys	2 121	-2 298
Eläkevastuurahasto yhteensä	-820 355	-822 476
Muu oma pääoma	-48 648	-47 545
Tilikauden tulos	1 103	-513

Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-744 797	-597 296
Rahaston lisäys/vähennys	100 627	-145 782
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-644 171	-743 077
Ylijäämä	-1 103	0
Alijäämä	0	513
Oma pääoma yhteensä	-1 513 174	-1 613 098
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Rahastojen väliset velat	-381	0
Siirtovelat	0	-1 607
Velat Vilma-laitoksille	0	0
Velka Kevalle	-3 164	-2 667
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-3 546	-4 273
Vieras pääoma yhteensä	-3 546	-4 273
Vastattavaa yhteensä	-1 516 720	-1 617 371

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen rakenne, perusteet ja arvostusperiaatteet

Kelan tuloslaskelma ja tase esitetään tilinpäätöksessä yhdistettynä siten, että kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen ja yleisen sosiaaliturvan luvut on yhdistetty. Eläkevastuurahasto ja palvelurahasto esitetään omakatteisina rahastoina. Yhdistetystä taseesta on eliminoitu kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen ja yleisen sosiaaliturvan väliset erät. Yhdistetyn tuloslaskelman ja taseen lisäksi kustakin osasta on oma tuloslaskelmansa ja taseensa.

Tilinpäätöksen perusteet noudattavat valtuutettujen päätöksen mukaisesti pääosin maksuperustetta etuuskien osalta. Olennaisia suoriteperusteisia kirjauseriä ovat rahastojen väliset tilitykset, ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut, sairauksien ehkäisemis- ja kuntoutusvaraus, korot, käyttö- ja sijoitusomaisuuden ostot ja myynnit, kurssierot ja vastaavat erät sekä toimintakulut.

Harkinnanvaraisen kuntoutuksen varauksen käyttö kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti kuluksi yksilökohtaisen kuntoutuksen osalta ja muilta osin sitoumusperusteella. Myös varauksen muutos merkitään tuloslaskelmaan.

Valtuutettujen päätöksen mukaisesti omaisuuden arvostusperiaatteena käytetään käypiä arvoja tilinpäätöksestä vuodesta 2006 alkaen. Arvonkorotukset ja niiden peruutukset on kirjattu taseeseen ja arvonalennukset ja niiden oikaisut tuloslaskelmaan. Käyvän arvon määrittelyssä on osakkeissa käytetty tilinpäätöshetken pörssikursseja. Kiinteistöjen ja kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osakkeiden arvot perustuvat kiinteistöryhmän arvioihin ja osittain ulkopuolisiin arvioihin.

Toimintakulujen 40/60-jaosta kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston kesken luovuttiin vuoden 2009 alussa. Toimintakulut jaetaan kansaneläkerahastosta, sairausvakuutusrahastosta ja sosiaaliturvan yleisrahastosta maksettaviksi osuuksiksi. Jo ennen kirjanpito vuoden alkua määritellään toimintolaskentaan perustuvat rahastoittaiset toimintakulujen osuusprosentit. Toimintakulut jaetaan kirjanpidon kuukausitason- ja tilinpäätöslaskelmissä näiden prosenttien mukaan. Rahastojen välisiä toimintakuluosuuksia ei pääsääntöisesti muuteta kesken vuoden, vaan vasta seuraavan vuoden alusta lukien, jos muutosten ennakoidaan olevan olennaisia.

Syksyllä 2017 aktuaari- ja talouspalveluryhmä vahvisti toimintakulujen rahastoittaisiksi jakosuhteiksi vuodelle 2018 seuraavat osuudet: kansaneläkerahasto 13 %, sairausvakuutusrahasto 40 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 47 %.

Ennen 1.1.2009 tehtyjen investointihankintojen poistot kohdistetaan kirjanpidossa kansaneläkerahastolle ja sairausvakuutusrahastolle jakosuhteessa 40/60. Vuodesta 2009 alkaen tehdyt käyttöomaisuusinvestoinnit ja niiden poistot kohdistetaan kansaneläkerahastolle, sairausvakuutusrahastolle ja sosiaaliturvan yleisrahastolle edellä mainittujen toimintakulujen jakosuhteiden mukaisesti. Jos investointi kohdistuu selkeästi vain osaan rahastoista tai yhteen rahastoon, kohdistetaan se sekä siitä tehtävät poistot kuitenkin vain ko. rahastoille tai rahastolle.

Vuoden 2018 toimintakuluosuudet poistojen kohdistamisen jälkeen ovat seuraavat: kansaneläkerahasto 13,23 %, sairausvakuutusrahasto 39,98 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 46,79 %.

Vuoden 2003 tilinpäätöksestä lukien käyttöomaisuudesta on tehty suunnitelman mukaiset tasapoistot. Poistoajat ovat seuraavat:

kalustoinvestoinnit	10 vuotta	it-kone- ja laiteinvestoinnit	4 vuotta
puhelinvaiheinvestoinnit	10 vuotta	muut kone- ja laiteinvestoinnit	5 vuotta
it-ohjelmainvestoinnit (ostetut)	5 vuotta	toimitilojen peruskorjaukset	5 vuotta
kiinteistöjen peruskorjaukset	20 vuotta	kiinteistöt	30 vuotta

Vuoden 2019 toimintakuluosuudet

Kansaneläkelaitoksen aktuaari- ja talouspalveluryhmä on vahvistanut toimintakulujen rahastoittaisiksi jakosuhteiksi vuodelle 2019 seuraavat: kansaneläkerahasto 12 %, sairausvakuutusrahasto 39 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 49 %. Poistojen todellinen jakautuminen rahastoittain muuttaa vahvistettuja prosentteja vähäisessä määrin.

2. Kansaneläkelaitoksen tuotot, 1 000 euroa

	2018	2017
Kansaneläkerahasto		
Valtion osuudet kansaneläke-etuuksista	2 132 719	2 189 523
Valtion osuudet vammaisetuuksista	556 834	554 060
Muut valtion osuudet	845 947	798 168
Kansaneläkerahasto yhteensä	3 535 500	3 541 750
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	1 273 050	1 287 445
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	761 373	979 067
Valtion osuudet etuuksista	194 362	175 879
Työtulovakuutus yhteensä	2 228 786	2 442 391
Sairaanhoitovakuutus		
Vakuutusmaksut	419 144	454 129
Takautumissuoritukset	313	337
Valtion osuudet etuuksista	1 928 636	1 738 534
Saadut EU-korvaukset	48 215	42 400
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 396 309	2 235 399
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	4 625 095	4 677 790
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Valtion osuus etuuksista	5 625 000	5 740 585
Kuntien suoritukset lastenhoidon tukeen	391 361	415 649
Kuntien suoritukset työmarkkinatuen passiiviosaan	402 737	433 384
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	261 000	208 340
Muut tuotot	126	113
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	6 680 224	6 798 070

Etuusrahastojen etuustuotot yhteensä	14 840 819	15 017 610
Etuusrahastojen muut tuotot		
Sijoitusten tuotot ja kulut	1 076	3 046
Rahoitustuotot ja kulut	-264	18
Muut tuotot ja kulut	7	1 418
Etuusrahastojen muut tuotot yhteensä	818	4 482
Valtion osuus etuusrahastojen toimintakuluista	369 672	334 021
Palvelurahasto		
Toimintatuotot	12 038	10 471
Myyntituotot	16 498	12 793
Palvelurahaston tuotot yhteensä	28 536	23 264
Eläkevastuurahasto		
Kannatusmaksut	50 812	49 918
Omaisuuuden tuotot	30 319	33 454
Työntekijöiden eläkemaksut	19 283	17 328
Vilma-laitosten hyvitykset	8 906	7 982
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	2 101	2 641
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	111 420	111 324
Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä	15 351 265	15 490 700

3. Etuuskulut, 1 000 euroa

	2018	2017
Kansaneläkerahasto		
Eläke- ja vammaisetuudet		
Kansaneläkkeet	2 104 664	2 155 631
Perhe-eläkkeet	26 485	27 566
Suoritukset Melalle	3 413	3 152
Takuueläke	214 103	192 618
Eläketuki	27 610	17 132
Rintamasotilasetuudet	11 937	15 481
Eläkkeensaajien asumistuet	600 128	581 044
Vammaisetuudet	557 443	554 859
Muut etuudet	33	31
Eläke- ja vammaisetuudet yhteensä	3 545 816	3 547 513
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Sairauspäivärahat	797 430	768 530
Vanhempainpäivärahat	891 559	913 742
Kuntoutusrahat	123 653	111 730
Työpaikkakassojen maksamat	53 177	59 819
Lomakustannuskorvaukset työnantajille	39 934	51 487
Perhevapaakustannuskorvaukset työnantajille	43 833	15 698

Sairauspäivärahat YEL-vakuutetuille	8 045	4 916
Päivärahasuorituksen Melalle	5 845	5 376
Työterveyshuolto	357 899	345 621
Harkinnanvarainen kuntoutus	0	0
Työtulovakuutus yhteensä	2 321 375	2 276 918
Sairaanhoitovakuutus		
Lääkekorvaukset	1 434 675	1 361 833
Lääkäripalkkiokorvaukset	103 232	106 434
Tutkimus- ja hoitokorvaukset	38 440	38 748
Matkakorvaukset	285 800	279 465
Työpaikkakassojen maksamat suoritukset	28 975	28 759
Työterveyshuolto	22 376	23 537
Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus	27 608	31 734
Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus	197 161	192 073
Harkinnanvarainen kuntoutus	133 930	117 750
Terveydentilan ja työkyvyn lisäselvitykset	104	120
Suoritukset Melalle	2 879	2 693
EU-korvaukset	49 149	38 591
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 324 330	2 221 736
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	4 645 704	4 498 654
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Peruspäivärahat	233 533	285 018
Työmarkkinatuki	1 731 569	1 840 531
Vuorottelukorvaus	70	64
Työttömien opiskelun tuki	-3	31
Lastenhoidon tuki	393 310	417 898
Lapsilisät	1 369 269	1 366 243
Äitiysavustus	9 409	8 448
Adoptiotuki	180	268
Elatustuki	146 144	143 191
Opintoetuudet	518 960	678 478
Asumistuki	1 488 966	1 260 819
Perustulokokeilu	12 976	13 286
Rintamaveteraanien matkakorvaukset	292	378
Sotilasavustus	14 891	16 610
Vammaisten tulkkauspalvelut	44 678	45 202
Paperittomien sosiaalihuoltomaksut	21	
Perustoimeentulotuki	715 959	721 605
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	6 680 224	6 798 070
Etuuskulut yhteensä	14 871 744	14 844 237

4. Etuuskate, 1 000 euroa

	2018	2017
Tuotot		
Kansaneläkerahasto	3 535 500	3 541 750
Sairausvakuutusrahasto	4 625 095	4 677 790
Sosiaaliturvan yleisrahasto	6 680 224	6 798 070
Sijoitusten tuotot ja kulut	1 076	3 046
Rahoitustuotot ja kulut	-264	18
Muut tuotot ja kulut	7	1 418
Tuotot yhteensä	14 841 637	15 022 092
Kulut		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 545 816	3 547 513
Työtulovakuutus	2 321 375	2 276 918
Sairaanhoidonvakuutus	2 324 330	2 221 736
Työttömyysturvaetuudet	1 965 169	2 125 644
Lapsiperheiden etuudet	1 918 312	1 936 048
Opintoetuudet	518 960	678 478
Asumistuki	1 488 966	1 260 819
Perustulokokeilu	12 976	13 286
Muut etuudet	775 841	783 795
Kulut yhteensä	14 871 744	14 844 237
Etuuskate	-30 107	177 855

5. Sijoitusten tuotot ja kulut sekä rahoitustuotot ja kulut, 1 000 euroa

	2018	2017
Kansaneläkerahasto		
Sijoitusten tuotot ja kulut		
Osinkotuotot	1 076	1 038
Sijoitusten myyntituotot	0	2 008
Sijoitusten tuotot ja kulut yhteensä	1 076	3 046
Kansaneläkerahasto yhteensä	1 076	3 046
Sairausvakuutusrahasto		
Rahoitustuotot ja kulut	-266	17
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-266	17
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahoitustuotot ja kulut	1	0
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	1	0
Eläkevastuurahasto		
Sijoitusten tuotot ja kulut		
Osinkotuotot	36 083	32 491

Sijoitusten myyntituotot	34 751	11 814
Sijoitusten myyntitappiot	-913	-195
Vuokratuotot	2 234	1 567
Arvonmuutokset sijoituksista	-41 837	-12 224
Sijoitusten tuotot ja kulut yhteensä	30 319	33 453
Eläkevastuurahasto yhteensä	30 319	33 454

6. Henkilöstökulut, 1 000 euroa

	2018	2017
Palkat ja palkkiot	273 531	252 893
Lomapalkkavelan muutos	3 775	1 456
Muut korvaukset	-6	-4
Kanta korvaukset	-12 539	-9 349
RAJA-yhteyspisteen korvaukset	-450	-379
Etätulkkauksen korvaukset	-84	-96
Sote-hankkeen korvaukset	-4 174	-1 040
Palkat ja palkkiot yhteensä	260 052	243 482
Kannatusmaksut	50 812	49 918
Lakisääteiset henkilösivukulut	18 818	11 319
Muut henkilösivukulut	22 570	20 758
Henkilösivukulut yhteensä	92 199	81 995
Henkilöstökulut yhteensä	352 252	325 477
Palkkoihin liittyvien luontoisetujen verotusarvo	8 250	8 188
Hallitukselle ja johtajille maksetut palkat ja palkkiot	853	921
Valtuutettujen, hallituksen ja tilintarkastajien muut kulut		
Valtuutetut	27	4
Hallitus	22	64
Tilintarkastajat (sisäiset)	0	0
Tilintarkastajat (BDO Audiator Oy)	100	149
Kulut yhteensä	150	217
Kelan toimielinten kuukausi- ja kokouspalkkiot	2018	2017
Valtuutetut		
Valtuutettujen puheenjohtaja:		
Kuukausipalkkio	583,08 €	573,92 €
Kokouspalkkio	145,77 €	143,48 €
Valtuutettu:		
Kuukausipalkkio	466,47 €	459,13 €
Kokouspalkkio	116,62 €	114,78 €

Tilintarkastajat

Tilintarkastajien puheenjohtaja:		
Kuukausipalkkio	403,67 €	397,33 €
Kokouspalkkio	116,62 €	114,78 €
Tilintarkastaja:		
Kuukausipalkkio	269,12 €	264,88 €
Kokouspalkkio	116,62 €	114,78 €

Hallitus

Hallituksen puheenjohtaja:		
Kuukausipalkkio	821 €	821 €
Kokouspalkkio	232 €	232 €
Hallituksen jäsen:		
Kuukausipalkkio	532 €	532 €
Kokouspalkkio	232 €	232 €
Henkilöstön edustaja:		
Kuukausipalkkio	0 €	0 €
Kokouspalkkio	131 €	131 €

Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet hallituksen kokouksiin vuonna 2018 seuraavasti:
 Terttu Savolainen, pj (11 kertaa), Riikka Slunga-Poutsalo (9), Pentti Itkonen (11),
 Vesa Rantahalvari (9), Saana Siekkinen (9), Timo Sipilä (9), Riitta Särkelä (10),
 Mauno Vanhala (2, hallituksen jäsen 28.2.2018 asti), Leila Lehtinen (10), Outi Antila (9),
 Antti Valpas (6, hallituksen jäsen 1.3.2018 lähtien)
 Heli Martinmäki, henkilökunnan edustaja (11)

Pääjohtajan ja johtajien palkat	2018	2017
Kelan johtajien kokonaispalkkaus määräytyi seuraavasti:		
Pääjohtaja Elli Aaltonen	17 855,97€/kk	17 644,24 €/kk
Johtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma	15 321,63€/kk	15 139,95 €/kk
Johtaja Mikael Forss	14 259,89€/kk	14 090,80 €/kk

Kokonaispalkkaus sisältää mahdollisen autoedun. Lisäksi johtajilla on puhelinetu.
 Oikeus ravintoetuun ja työpaikkaterveydenhuoltoon määräytyy kuten muillakin toimihenkilöillä.

7. Kansaneläkelain 98§:n ja 103§:n mukainen valtion osuus, 1 000 euroa

	2018	2017
Nettorahoitusomaisuus 1.1.	79 057	81 717
+ Tuotot yhteensä	2 201 078	2 261 906
Vakuutusmaksut		
Valtion osuus kansaneläkkeistä	2 132 719	2 189 523
Valtion osuus toimintakuluista	67 282	71 318
Omaisuuksien tuotot	1 077	1 065
- Kulut yhteensä	2 202 957	2 258 768

Etuudet	2 134 598	2 186 384
Toimintakulut	68 359	72 384
+ Merkintäoikeuksien myyntituotot		
= Nettorahoitusomaisuus 31.12.	77 178	84 855
- 3,5 % tilikauden kuluista	77 103	79 057
= Rahaston vaje (-) tai ylijäämä (+)	74	5 799
+ KEL 103§:n mukainen suoritus		0
= Velka valtiolle toimintakuluista	866	1 808
= Saatava valtiolta toimintakuluista		
Lisäys/vähennys valtion osuuteen toimintakuluista		
Valtion osuus toimintakuluista, kertymä		
Valtion osuus rahoitusomaisuuden vähimmäismäärästä	74	5 799

8. Sairausvakuutusrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa

	2018	2017
Sairausvakuutus		
+ Vakuutusmaksut	2 453 568	2 720 641
+ Takautumissuoritukset	313	337
+Valtion osuudet etuuksiin	2 122 998	1 914 412
+ Saadut EU-korvaukset (sh-vakuutus)	48 215	42 400
+ Muut tuotot	0	0
- Etuudet	4 645 704	4 498 654
- Ennakkomaksujen lisäys (-)	4 674	-3 442
= Kassajäämä I	-25 283	182 578
Velka valtiolle/saatava (etuudet), muutos(+/-)	-42 263	-22 088
+ Omaisuustuotot	-263	1 402
= Kassajäämä II	-67 809	161 891
+ Valtion osuus toimintakuluista	60 552	58 517
- Toimintamenot	201 546	196 436
- Käyttöomaisuuden poistot	5 044	3 675
= Kassajäämä III	-213 847	20 297
Velka valtiolle/saatava (toimintakulut), muutos(+/-)	8 186	6 048
=Kassajäämä IV	-222 033	14 249
Pääomien lisäys (-)/vähennys (+)	-19 711	-20 000
Omaisuuden lisäys (-)/vähennys (+)	2 726	-2 105
Lyhytaikaisten velkojen / saatavien muutos (+/-)	-75 688	-7 500
+ Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	645 824	646 179
- Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	482 494	645 824
=	0	0

9. Sosiaaliturvan yleisrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa

	2018	2017
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
+Valtion osuudet etuuksiin	5 625 039	5 740 623
+Kuntien osuudet	794 098	849 032
+Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	0	0
+Saadut ETA-korvaukset	66	46
+Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	261 000	208 340
+Takautumissuoritukset	22	30
-Etuudet	6 680 224	6 798 070
-Ennakkomaksujen lisäys (-)	375	85 679
=Kassajäämä I	-375	-85 679
Velka valtiolle/saatava (etuudet), muutos(+/-)	-7 407	-83 714
Velka kunnille/saatava, muutos(+/-)	29	-203
Velka tyött.vak.rhsto/saat., muut.(+/-)	0	0
+Omaisuuustuotot	5	6
=Kassajäämä II	7 008	-1 755
+Valtion osuus toimintakuluista	241 837	204 186
+Investointituotot	0	0
-Toimintamenot	236 817	201 046
-Käyttöomaisuuden poistot	5 025	3 146
=Kassajäämä III	7 003	-1 761
Velka valtiolle/saatava (toimintakulut), muutos(+/-)	16 607	4 691
=Kassajäämä IV	-9 603	-6 453
Omaisuuuden lisäys(-)/vähennys (+)	5 655	-1 164
Lyhytaik. velkojen/saatavien muutos(+/-)	16 287	-90 503
+Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	352 691	269 805
+Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	332 455	352 691
=	0	0

10. Eläkevastuurahaston kannatusmaksulaskelma, 1 000 euroa

	2018	2017
Täysi eläkevastuu 31.12.	1 999 456	1 980 007
Kateprosentti	40,0 %	40,5 %
Katettava vastuu 31.12.	799 782	801 903
Katettava vastuu 31.12. edellinen vuosi	801 903	801 879
Muutos	-2 121	24
Työntekijäin maksuista kertynyt osuus eläkevastuusta 31.12.	0	66 179
Työntekijäin maksuista kertynyt osuus eläkevastuusta 31.12. edellisen vuosi	0	60 299
Muutos	0	5 880
Vähimmäiskatteen ylittävän osan purku 31.12.	20 573	-3 606

Ylimääräistä katetta purettu yhteensä	0	-45 606
Ylimääräistä katetta purkamatta 1.1.	20 573	20 573
Koko vastuu 31.12.	820 355	822 476
Koko vastuu 31.12. edellinen vuosi	822 476	820 178
Eläkevastuurahaston katteen lisäys / vähennys	-2 121	2 298
Kannatusmaksu:		
Toimisuhte-eläkkeet	+ 104 873	102 132
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	+ 7 763	7 440
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	+ -2 121	2 298
Eläkevastuurahaston muut kulut	+ -198	-34
Edellisen vuoden kustannustenjaon tarkistus	+ 231	92
Vilma-hyvitykset	- 8 906	7 982
Työntekijäin eläkemaksut	- 19 283	17 328
Omaisuuuden tuotot ilman arvomuutoksia ja myyntivoittoja	- 38 316	34 059
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	- 2 101	2 641
Koko kannatusmaksu vuonna 31.12.	41 941	49 918
Kannatusmaksu ilman osakesiirtoa Kavasta 31.12.	50 812	47 514
Siirretään osakkeita kansaneläkerahastosta (vähintään)	0	2 404

11. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, 1 000 euroa

Tilivuonna hankittu käyttöomaisuus on aikaisempina vuosina tilinpäätöksessä poistettu kansaneläkeasetuksen 19 §:ään perustuen kertapoistona. Poistot ovat sisältyneet kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston muihin toimintakuluihin. Vuoden 2003 tilinpäätöksestä lukien käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset poistot. Vuoden 1998 tilinpäätöksestä lukien ei kulumattomasta käyttöomaisuudesta ole tehty enää poistoja.

	2018	2017
Eläkevastuurahaston muut sijoitukset		
Kiinteistöt		
Hankintameno 1.1.	46 838	46 838
Kertyneet arvonalennukset	-13 068	-11 188
Arvonkorotukset tilikauden alussa	1 330	3 050
Tasearvo 1.1.	35 100	38 700
Lisäykset tilikaudella	0	0
Arvonmuutokset tilikaudella	0	-3 600
Tasearvo 31.12.	35 100	35 100
Kiinteistöt		
Hankintameno 1.1.	33 308	33 308
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-28 808	-28 477

Arvonkorotukset tilikauden alussa	35 805	37 805
Tasearvo 1.1.	40 305	42 636
Lisäykset tilikaudella	0	0
Tilikauden poistot	-331	-331
Arvonmuutokset tilikaudella	0	-2 000
Tasearvo 31.12.	39 974	40 305
IT-ohjelmat		
Hankintameno 1.1.	54 703	47 406
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-44 216	-41 202
Tasearvo 1.1.	10 487	6 204
Lisäykset tilikaudella	4 276	7 297
Vähennykset tilikaudella	-3 448	0
Vähennysten kertyneet poistot	924	0
Tilikauden poistot	-3 449	-3 013
Tasearvo 31.12.	8 789	10 488
Rakennusten perusparannukset		
Hankintameno 1.1.	64 022	52 628
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-29 578	-26 025
Tasearvo 1.1.	34 444	26 603
Lisäykset tilikaudella	16 253	11 394
Tilikauden poistot	-4 994	-3 553
Tasearvo 31.12.	45 702	34 444
Ennakkomaksut 1.1.	11 643	16 451
Ennakkomaksujen muutos	-9 098	-4 808
Ennakkomaksut 31.12.	2 545	11 643
	2018	2017
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	31 794	29 245
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-26 182	-24 050
Tasearvo 1.1.	5 613	5 195
Lisäykset tilikaudella	2 148	2 721
Vähennykset tilikaudella	-1 430	-172
Vähennysten kertyneet poistot	686	162
Tilikauden poistot	-2 309	-2 293
Tasearvo 31.12.	4 708	5 613
Palvelurahaston käyttöomaisuus		
Hankintameno 1.1.	17 426	15 896
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-12 776	-10 327
Tasearvo 1.1.	4 650	5 569
Lisäykset tilikaudella	4 829	1 531
Tilikauden poistot	-2 371	-2 450
Tasearvo 31.12.	7 109	4 650

Käyttöomaisuusosakkeet (toimisto-osakkeet)

Hankintameno 1.1.	92 276	92 439
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-84 295	-84 458
Arvonkorotukset tilikauden alussa	48 462	49 229
Kertyneet arvonalennukset	-3 589	-3 589
Tasearvo 1.1.	52 854	53 621
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-163
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	0	0
Vähennysten kertyneet poistot	0	163
Arvonkorotukset tilikaudella	0	0
Arvonalennukset tilikaudella	0	0
Arvonkorotusten peruutukset tilikaudella	-311	-767
Tasearvo 31.12.	52 543	52 854

Sote-hankkeen investoinnit

Hankintameno 1.1.	0	0
Kertyneet poistot tilikauden alussa	0	0
Tasearvo 1.1.	0	0
Lisäykset tilikaudella	398	0
Tilikauden poistot	-28	0
Tasearvo 31.12.	370	0

12. Muut sijoitukset, 1 000 euroa

Kansaneläkerahasto	2018	2017
Osakkeet		
Tasearvo 1.1.	34 628	29 176
Hankinta-arvo 1.1.	5 704	6 100
Arvonkorotukset 1.1.	28 924	23 076
Kertyneet arvonalennukset 1.1.		
<i>Muutokset</i>		
Lisäykset hankinta-arvo		
Vähennykset hankinta-arvo		-396
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset		-2 008
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset		
Arvonkorotukset	15 347	12 092
Arvonalennukset		
Arvonkorotusten peruutukset	-20 987	-4 236
Arvonalennusten oikaisut		
Tasearvo 31.12.	28 988	34 268
Hankinta-arvo 31.12.	5 704	5 704
Arvonkorotukset 31.12.	23 284	28 924
Kertyneet arvonalennukset 31.12.		

Eläkevastuurahasto	2018	2017
Osakkeet, kv-osakerahastot ja pääomarahastot		
Tasearvo 1.1.	1 209 872	1 078 232
Hankinta-arvo 1.1.	557 516	557 883
Arvonkorotukset 1.1.	713 895	571 229
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	61 539	50 880
<i>Muutokset</i>		
Lisäykset hankinta-arvo	28 991	8 176
Vähennykset hankinta-arvo	-25 514	-8 543
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-15 698	-7 536
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	0	0
Arvonkorotukset	360 743	351 250
Arvonalennukset	-54 527	-48 713
Arvonkorotusten peruutukset	-427 529	-201 046
Arvonalennusten oikaisut	14 084	38 054
Tasearvo 31.12.	1 090 422	1 209 872
Hankinta-arvo 31.12.	560 993	557 516
Arvonkorotukset 31.12.	631 411	713 895
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	101 982	61 539
Korkorahastot		
Tasearvo 1.1.	256 185	249 822
Hankinta-arvo 1.1.	235 270	232 085
Arvonkorotukset 1.1.	21 015	18 152
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	100	415
<i>Muutokset</i>		
Lisäykset hankinta-arvo	198 463	40 361
Vähennykset hankinta-arvo	-182 464	-37 176
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-15 467	-3 275
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	135	140
Arvonkorotukset	2 788	10 601
Arvonalennukset	-5 069	-1 587
Arvonkorotusten peruutukset	-4 747	-4 463
Arvonalennusten oikaisut	3 540	1 762
Tasearvo 31.12.	253 364	256 185
Hankinta-arvo 31.12.	251 269	235 270
Arvonkorotukset 31.12.	3 589	21 015
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	1 494	100

13. Osakkeet ja osuudet

Alla on lueteltu ne yhtiöt, joissa Kansaneläkelaitoksella on markkina-arvoltaan yli kahden miljoonan euron omistus 31.12.

Osakemäärät kpl

	Yhteensä 31.12.2018	Yhteensä 31.12.2017
Elisa	103 488	103 488
Fortum	7 030 896	7 030 896
Huhtamäki	400 000	400 000
Metso	396 316	396 316
Neste	2 648 424	2 648 424
Nokia	4 288 896	4 288 896
Nordea	5 292 935	5 292 935
Orion B	1 658 368	1 658 368
Oriola B	1 991 481	1 991 481
Outokumpu	9 298 625	9 298 625
Stora-Enso A	23 825 086	23 825 086
Stora-Enso R	973 982	1 279 062
Telia Company	997 327	997 327
UPM-Kymmene	1 603 690	1 603 690
Valmet	396 316	396 316
Wärtsilä	5 807 730	1 935 910

Kansaneläkelaitoksen 20 - 100 % osakeomistukset kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöissä

Tilinpäätöstiedot 31.12.2017

Kotipaikka	Yhtiö	Omistus- osuus %	Yhtiön oma pääoma €	Yhtiön voitto/tappio 31.12.17/30.6.18 €
ALAVUS	Kiinteistö Oy Alavuden Kuulantien Liiketalo	27,29	2 537 408,75	14 478,48
EURA	Asunto Oy Euran Yhdystie 11	27,61	1 774 219,01	6 999,78
FORSSA	Asunto Oy Forssan Karhunpesä	44,05	1 650 026,52	28,27
HAAPA-JÄRVI	Kiinteistö Oy Haapavarpu	34,21	521 592,27	-1 639,17
HAMINA	Kiinteistö-osakeyhtiö Haminan Teräskulma	22,92	920 186,16	-1 495,04
HARJA-VALTA	Kiinteistö Oy Harjavallan Kultakulma	27,23	769 032,57	1 726,44

HEINOLA	Kiinteistö Oy Heinolan Virta- katu 9	100,00	1 804 036,31	-12 432,04
HELSINKI	Kiinteistö Oy Sectagoona	100,00	4 283 990,21	26 553,30
HUITTI- NEN	Kiinteistö Oy Karpintie 8	59,64	757 766,65	9 100,27
HYVINKÄÄ	Kiinteistö Oy Oikokuja	32,98	5 811 908,47	151,06
IISALMI	Kiinteistö Oy Iisalmen Päiviön- katu 14	100,00	1 203 631,34	-7 904,38
INARI	Asunto Oy Ivalon Venevalkama	23,20	432 005,01	41 876,30
JOENSUU	Joensuun Metsätalo Oy	21,45	3 187 122,81	-79 319,11
JÄMSÄ	Kiinteistö Oy Jämsän Keskuskatu 6	21,24	1 085 508,26	-447,88
JÄRVEN- PÄÄ	Kiinteistö Oy Mannilantie 41	44,62	2 247 296,58	-23 112,83
KAJAANI	Kiinteistö Oy Kajaanin Keskus- puisto	58,06	1 447 907,11	6 772,14
KANGAS- ALA	Asunto Oy Kangasalan Hermannin	22,90	3 872 741,68	-1 105,55
KANKAAN- PÄÄ	Kiinteistö Oy Järvi-Jussi	31,17	927 860,17	920,06
KANNUS	Kiinteistö Oy Kannuksen Torin- kulma	53,97	719 132,06	351,03
KAUHA- JOKI	Kiinteistö Oy Topeeka 24	23,84	1 296 623,17	18 144,55
KAUSTI- NEN	Kiinteistö Oy Kelankulma	49,06	806 273,07	-669,44
KEMI	Kiinteistö Oy Kemin Klubin- kulma	23,76	797 986,75	6 063,96
KERIMÄKI	Kiinteistö Oy Kerimäen Liikekes- kus	27,34	659 171,48	1 805,39
KOKKOLA	Kiinteistö Oy Kokkolan Torikatu 16 Fast Ab	29,67	1 956 550,39	24,05
KOTKA	Kiint. Oy Keskuskatu 7	40,47	3 714 983,52	22,37
KOUVOLA	Kiinteistöosakeyhtiö Valtakatu 19	100,00	1 257 194,00	-4 602,31
KUHMO	Kiinteistö Oy Kuhmon Kela	38,76	1 094 663,13	-236,88
KUUSAMO	Asunto Oy Kitkankartano	22,44	889 597,07	6 510,56
LAUKAA	Asunto Oy Laukaan Sarakoti	25,74	2 146 337,99	0,00
LEPPÄ- VIRTA	Kiinteistö Oy Leppävirran Liike- kulma	38,79	1 211 678,96	12 174,37
LOHJA	Kiinteistö Oy Lohjan Kauppatori	59,77	2 085 759,23	9,86
LOPPI	Kiinteistö Oy Lopen Kauppatie	44,70	713 088,40	135,17
LOVIISA	Kiinteistö Oy Loviisan Kirkko- puisto	20,00	775 725,70	54 914,00
LUUMÄKI	Kiinteistö Oy Luumäen Apteek- kinkulma	34,30	462 182,91	4 998,52
MERIKAR- VIA	Kiinteistö Oy Merikarvian Kaup- patie	40,17	puuttuu, kokousta ei ole pidetty	
MIKKELI	Kiinteistö Oy Säästömikko	49,80	1 218 976,65	38,85
MUHOS	Kiinteistö Oy Muhoksen Kivi- pirtti	32,14	840 485,81	-5 067,66

MUONIO	Kiinteistö Oy Muonion Erkin Kulma	78,57	389 770,81	-4 315,00
MYNÄ-MÄKI	Kiinteistö Oy Liiketalo Mynä-Center	27,08	905 532,15	2 111,82
MÄNTTÄ	Kiinteistö Oy Mäntän Hippohovi	41,94	779 850,24	1 944,92
NASTOLA	Nastolan Virastotalokiinteistö Oy	20,63	1 128 076,65	-23 332,53
NILSIÄ	Kiinteistö Oy Nilsiänportti	24,00	1 425 674,14	3,22
NOKIA	Kiinteistö Oy Nokian Pirkkalais-tori	30,48	776 181,01	4,15
NURMES	Asunto Oy Porontalo	27,72	349 826,06	-326,59
ORIVESI	Kiinteistö Oy Oriveden Koti-kontu	35,26	820 121,54	3 217,35
OULAINEN	Kiinteistö Oy Lanttikela	21,93	655 008,64	0,00
PALTAMO	Kiinteistö Oy Paltamon Säästö-kulma	20,98	458 854,97	-22 055,34
PARIK-KALA	Kiinteistö Oy Liikepiha	23,60	259 112,13	51,25
PARKANO	Kiinteistö Oy Parkanon Puisto-kulma	45,00	836 766,11	2 271,55
PIEKSA-MÄKI	Kiinteistö Oy Pieksämäen Tori-hovi	66,83	1 242 235,18	0,97
PIELAVESI	Kiinteistö Oy Pielaveden Puus-tellintie 10	100,00	389 395,95	2 050,32
PIETAR-SAARI	Bostads Ab Kvarnbacksgatan 10 i Jakobstad Asunto Oy	20,66	741 611,45	0,91
PORI	Kiinteistö Oy Palojoenkulma	30,82	5 323 149,74	1 757,77
PORVOO	Kiinteistö Oy Porvoon Kaivo-puisto	41,33	1 715 952,58	-9 922,57
RAAHE	Kiint. Oy Raahen Raatihuoneen-puisto	40,55	1 248 146,77	0,00
RAISIO	Kiinteistö Oy Vasarantori	51,25	923 855,25	11 832,13
RAUMA	Kiinteistö Oy Nortamonkatu 24	67,30	2 820 506,19	0,00
RIIHIMÄKI	Kiinteistö Oy Riihimäen Jarru-miehenkatu 10	40,42	2 047 099,66	5,75
ROVA-NIEMI	Kiinteistö Oy Vilhontalo	24,07	2 304 646,71	142 211,54
SAARI-JÄRVI	Kiinteistö Oy Paavonrinne	45,39	396 405,55	15 618,72
SALO	Kiinteistö Oy Hämeentie 18	100,00	172 244,62	11 307,65
SAVON-LINNA	Asunto Oy Jalavajousi	23,80	5 602 075,87	8 253,14
SIILIN-JÄRVI	Siilinjärven Kauppapuisto Oy	36,78	3 722 055,73	-9 850,86
SODAN-KYLÄ	Asunto Oy Sodankylän Kaivola	30,81	760 037,89	-1 727,68
SOMERO	Asunto Oy Jukolanhovi	21,27	331 772,92	10 154,65
SOTKAMO	Asunto Oy Sotkamon Seppälä	31,39	922 405,40	25,09
SUOLAHTI	Kiinteistö Oy Suolahden Kello-sepänkatu 21	32,03	801 634,65	13 054,52

SUOMUS-SALMI	Kiinteistö Oy Suomussalmen Uitonkulma	24,79	1 994 173,57	876,81
SUONEN-JOKI	Kiinteistö Oy Suonenjoen Kelankulma	100,00	544 121,66	-46,08
SYSMÄ	Kiinteistö Oy Uotinkukkaro	21,52	488 137,38	1 565,93
TAIVAL-KOSKI	Kiinteistö Oy Sähkökela	35,26	201 557,77	0,00
TAMPERE	Ahvenisjärven Liikekeskus Oy	49,20	1 292 117,48	4,36
TAMPERE	Sini-Kulma Oy	50,10	5 927 417,71	-3 225,35
TORNIO	Kiinteistö Oy Laivurinkela	53,19	347 497,24	-1 110,43
UUSIKAU-PUNKI	Kiinteistöosakeyhtiö Uudenkaupungin Itä-Tulli	64,33	1 715 561,76	0,00
VAALA	Kiinteistö Oy Vaalan Torinkulma	40,70	484 037,73	-41,15
VAASA	Kiinteistö Oy Ravatti Fastighets Ab	100,00	1 177 099,49	-10 665,63
VAMMALA	Asunto Oy Marttilankatu 23	24,94	622731.48	26.52
VANTAA	Kiinteistö Oy Myyrinmarja	27,74	4 526 208,32	25,39
VANTAA	Kiinteistö Oy Silkinkulma	23,15	6 010 270,52	9 907,36
VANTAA	Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskus	22,89	6 039 845,79	24,53
VARKAUS	Kiinteistö Oy Varkauden Kelankulma	65,85	512 975,99	6 934,90
VARPAIS-JÄRVI	Kiinteistö Oy Varpakulma	35,84	477 911,14	-528,60
VESANTO	Kiinteistö Oy Vesannon-Savo	34,44	685 344,26	0,00
VIHTI	Kiinteistö Oy Nummelan Linja-autoasema	22,02	3 355 447,92	2 444,41
VIITA-SAARI	Kiinteistö Oy Viitasaaren Saarikeskus	31,92	1 161 262,76	-2 526,08
YLITORNIO	Kiinteistö Oy Ylitornion Liiketalo	27,25	959 605,44	-5 151,30
YLÖJÄRVI	Kiinteistö Oy Ylöjärven Mikkola	20,84	2 859 386,41	-40 623,99
		101 kpl	138 890 637,07	187 978,42

Luvut on poimittu asunto-osakeyhtiöiden ilmoittamista tilinpäätöstiedoista. Asunto-osakeyhtiöiden tilinpäätöstiedot on raportoitavissa kiinteistötiedon hallintajärjestelmästä.

14. Muut saamiset, 1 000 euroa

Muiden saamisten olennaiset erät	2018	2017
Saamiset valtiolta sairausvakuutusrahastolle	64 351	22 088
Saamiset EU-korvauksista	8 421	9 698
Saamiset Vilma-laitoksilta	2 866	2 148
Saamiset Kevalta	7 723	5 692
Muut saamiset	230	930
Muut saamiset yhteensä	83 592	40 557

15. Ennakkomaksut, 1 000 euroa

Ennakkomaksujen olennaiset erät	2018	2017
Työpaikkakassojen ennakot	5 313	7 403
Apteekkiennakot	102 948	98 105
Opintotuen ennakot	48 992	45 192
Asumistuen ennakot	120 729	121 274
Työttömyystuen ennakot	6 363	4 128
Vanhempainpäiväraha ennakot	2 432	2 209
Perustoimeentulotuen ennakot	16 228	21 400
Muut etuusrahastojen ennakot	8 467	6 729
Ennakkomaksut yhteensä	311 471	306 440

16. Oma pääoma, 1 000 euroa

	2018	2017
Kansaneläkerahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	70 143	76 301
Rahaston muutos	-10 316	-6 159
Rahasto yhteensä	59 827	70 143
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	54 657	54 993
Sijoitukset	28 924	23 076
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	83 580	78 069
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	-124	-336
Sijoitukset	-5 640	5 847
Rahasto yhteensä	-5 765	5 511
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä 31.12.	77 816	83 580
Oma pääoma yhteensä	137 642	153 723
Sairausvakuutusrahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	718 584	686 621
Rahaston muutos	-172 761	31 963
Rahasto yhteensä	545 824	718 584
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	40 213	42 644
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	40 213	42 644
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	-187	-2 431
Rahasto yhteensä	-187	-2 431
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä 31.12.	40 026	40 213
Oma pääoma yhteensä	585 850	758 797

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Oma pääoma

Rahasto vuoden alussa 455 455

Rahaston muutos 0 0

Oma pääoma yhteensä 455 455**Palvelurahasto****Oma pääoma**

Rahasto vuoden alussa 973 588

Rahaston muutos 933 386

Rahasto yhteensä 1 907 973

Kanta-puskurivarat

Kanta-puskurivarat vuoden alussa 2 177 2 177

Kanta-puskurivarojen muutos 0 0

Kanta-puskurivarat yhteensä 2 177 2 177**Oma pääoma yhteensä 4 084 3 150****Eläkevastuurahasto****Oma pääoma**

Rahasto vuoden alussa 822 476 820 178

Rahaston muutos -2 121 2 298

Rahasto yhteensä 820 355 822 476

Muu oma pääoma

Muu oma pääoma 48 648 47 545

Muu oma pääoma yhteensä

Arvonkorotusrahasto 1.1.

Käyttöomaisuus 3 512 3 512

Sijoitukset 741 285 593 784

Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä 744 797 597 296

Arvonkorotusrahaston muutos

Käyttöomaisuus -1 720 -1 720

Sijoitukset -98 907 147 502

Rahasto yhteensä -100 627 145 782**Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä 31.12. 644 171 743 077****Oma pääoma yhteensä 1 513 174 1 613 098****Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä 2 241 205 2 529 223**

17. Kuntoutusvaraus 31.12.2018, 1 000 euroa

2018**2017****Yksilökohtainen kuntoutus**

Varaus vuoden alussa 31 561 18 619

Varauksen lisäys tilikaudella 52 800 53 640

Varauksen käyttö tilikaudella -46 260 -40 698

Yksilökohtainen kuntoutus yhteensä 38 101 31 561

Kuntoutuksen kehittämishankkeet

Varaus vuoden alussa	19 943	25 488
Varauksen lisäys tilikaudella	5 085	1 602
Varauksen käyttö tilikaudella	-6 917	-7 146
Kuntoutuksen kehittämishankkeet yhteensä	18 111	19 944

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Varaus vuoden alussa	4 384	4 801
Varauksen lisäys tilikaudella	3 279	1 966
Varauksen käyttö tilikaudella	-2 136	-2 383
Tutkimus- ja kehittämistoiminta yhteensä	5 527	4 384

Kuntoutusvaraus yhteensä 31.12.2018**61 739**   **55 889****Varauksen muutos yhteensä****5 850**   **6 980**

Varauksesta sidottu päätöksin

26 639   26 128

18. Pitkäaikainen vieras pääoma, 1 000 euroa

	2018	2017
Velka valtiolle toimintakuluista	1 705	6 599
Velka toimeentulotuen vakuuksista	1 591	486
Palvelurahaston pitkäaikainen laina	4 000	4 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	7 297	11 085

19. Saadut ennakot, 1 000 euroa

Saatujen ennakoiden olennaiset erät	2018	2017
Kansaneläkerahaston etuuksien ennakkomaksut	54 131	51 804
Ennakot työmarkkinatukeen	6 363	4 128
Ennakot perustulokokeiluun	4 447	3 679
Ennakot opintotukeen	52 855	53 311
Ennakot asumistukeen	129 170	128 200
Ennakot toimeentulotukeen	115 500	132 000
Palvelurahaston ennakkomaksut	231	5 286
Palvelurahaston investointiennakot	5 111	3 657
Muut ennakot	2 738	2 075
Saadut ennakot yhteensä	370 546	384 139

20. Siirtovelat ja lyhytaikaiset velat, 1 000 euroa

Siirtovelat, olennaiset erät	2018	2017
Lomapalkkavelka	58 594	46 300
Etuuksien siirtovelat	3 000	1 800
Velka verohallinnolle kausitilityksistä	56 652	0
Muut siirtovelat	8 919	6 047
Palvelurahaston muut siirtovelat	6 771	4 187
Siirtovelat yhteensä	133 935	58 334
Lyhytaikaiset velat, olennaiset erät	2018	2017
Velka kansaneläkkeiden ennakonpidätyksistä	5 463	6 176
Velka sairauspäivärahan ennakonpidätyksistä	8 644	8 641
Velka vanhempainpäivärahan ennakonpidätyksistä	11 582	12 940
Velka kuntoutusrahojen ennakonpidätyksistä	2 396	2 267
Velat EU-korvauksista	3 116	55
Velka peruspäivärahasta	33 557	9 375
Velka työmarkkinatuesta	12 321	11 260
Velka työmarkkinatuen passiiviosasta	17 599	15 988
Velka lapsilisistä	7 566	5 780
Velka äitiysavustuksesta	2 610	2 869
Velka opintotuesta	24 405	29 941
Velka asumistuesta	20 792	15 358
Velka sotilasavustuksesta	3 739	2 530
Velka Kavan toimintakuluista	1 808	9 276
Velka Savan toimintakuluista	722	6 633
Velka Sty:n toimintakuluista	2 497	17 427
Velka elatustuesta	4 399	5 141
Velka perustoimeentulotuesta	27 102	50 815
Velka pakolaisten toimeentulotuesta (3 v)	3 565	1 995
Velka peruspäivärahojen ennakonpidätyksistä	3 094	3 837
Velka työmarkkinatuen ennakonpidätyksistä	25 639	27 183
Velka lasten kotihoid.tuen ja osittaisen hoitorah. ennakonpidätyksistä	6 065	6 519
Velka opintotuen ennakonpidätyksistä	4 225	4 065
Velka Kevalle ennakonpidätyksistä	3 164	2 667
Muut lyhytaikaiset velat	13 284	17 254
Lyhytaikaiset velat yhteensä	249 354	275 990

Vakuudet, vastuusitoumukset ja taseen ulkopuoliset järjestelyt

21. Eläkevastuurahasto, 1 000 euroa

	2018	2017
Henkilöstön eläkevastuu	1 999 456	1 980 007
Vähimmäiskate	799 782	801 903
Katettu kannatusmaksuilla ja tuotoilla	799 782	756 297
Katettu työntekijäin eläkemaksuilla		66 179
Vähimmäismäärän ylittävä kate	20 573	
Eläkevastuurahasto	820 355	822 476
Eläkevastuurahaston vajeus	68 828	68 871
Eläkevastuurahaston arvonkorotusrahoitus	644 171	743 077
Rahaston ulkopuolella oleva osa kokonaiseläkevastuusta	1 179 100	1 157 531

22. Leasingvastuut, 1 000 euroa

	2018	2017
IT-laitteiden leasingvastuut		
Seuraavana tilikautena maksettavat	5 565	3 835
Myöhemmin maksettavat	7 103	6 148
IT-laitteiden leasingvastuut yhteensä	12 668	9 983

23. Perustoimeentulotuen maksusitoumukset, 1 000 euroa

	2018	2017
Perustoimeentulotuen maksusitoumukset		
Seuraavana tilikautena maksettavat	3 960	2 788
Myöhemmin maksettavat*	38 059	17 615
Perustoimeentulotuen maksusitoumukset yhteensä	42 020	20 403

*Maksusitoumuksen voimassaolon loppuaika on v. 2018 jälkeen tai myöhemmin tai voimassaoloajan loppuaikaa ei ole määrätty

24. Takaisinperinnässä olevien etuuskien määrä, 1 000 euroa

Etuus	2018	2017
Työttömyysturvaetuudet	41 385	41 429
Yleinen asumistuki	31 829	30 018
Opintotuki	9 899	11 437

Eläkkeet ja vammaisetuudet	3 800	4 073
Muut etuudet	16 259	17 543
Yhteensä	103 172	104 500

25. Perittävän elatusavun määrä, 1 000 euroa

	2018	2017
Elatusapu	186 681	194 283

26. Opintotuen tulovalvonnan perusteella syntyneet perinnät, 1 000 euroa

	2018	2017
Opintotuen vuosivalvonta	18 570	18 658

Opintotukilain (17§) mukaan opiskelija huolehtii itse, ettei vuosituloraja ylitä.
Perittävään määrään sisältyy 15% korotus (27§).
Kela ei voi vaikuttaa takaisinperittävän määrän syntyyn.

27. Opintolainojen valtiontakaukset ja takaussaatavat, 1 000 euroa

Alla on valtion opintotukilain nojalla takaama pankeissa oleva opintolainakanta sekä takaajana maksetuista lainoista syntynyt takaussaatavakanta, jotka sisältyvät valtion hallinnolliseen kirjanpitoon. Kela huolehtii opintotukilain nojalla takausvastuiden maksamisesta, takaussaatavien perinnästä ja tuottojen tilittämisestä opetusministeriölle. Kela ei voi vaikuttaa takaajana maksettaviin määriin.

	2018	2017
Valtion takaama opintolainakanta	3 400 927	2 752 576
Valtion takaussaatavat	115 900	122 021

28. Vakuutusjäämät, 1 000 euroa

	2018	2017
Verovirastojen jäämäperinnässä olevat vakuutusmaksusaatavat	116 433	129 911

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä maaliskuun 21. päivänä 2019

Terttu Savolainen

Riikka Slunga-Poutsalo

Outi Antila

Vesa Rantahalvari

Saana Siekkinen

Timo Sipilä

Pentti Itkonen

Riitta Särkelä

Leila Lehtinen

Antti Vilpas

The logo for Kela, featuring the word "Kela" in a bold, blue, sans-serif font. To the right of the word is a circular orange icon containing a white stylized human figure with arms raised, representing a person or a family.

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä huhtikuun 25. päivänä 2019

Piia-Tuulia Rauhala
KHT

Eeva-Maria Maijala

Antti Kurvinen

Toimi Kankaanniemi

Martti Mölsä

Mia Laiho

Riitta Myller

Ulla-Maija Tuomela
KHT, JHT

Kelan kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat vuonna 2018

Tiivistetty tositepäiväkirja	atk-tuloste
Tasekirja	sidottu tilikausikohtainen kirja

Keskitetysti maksettavien kirjanpitotiedot:

keskitetysti maksettavien MP-tositekanta	koneellinen
keskitetysti maksettavien maksumääräykset	tosite, kirjallinen
katteensiirrot	kirjallinen tosite + koneellinen
muistiotositteet	kirjallinen tosite + koneellinen

Toimistojen kirjanpitotiedot:

Kirjanpitotiedosto (FK) tositteittain	koneellinen
---------------------------------------	-------------

YHTE-mallin mukaiset etuusjärjestelmät

MP:ssä pankkimaksut, FK:ssa käteismaksut ja palautukset

- Päiväraha (SP)
- Kuntoutusraha (KB)
- Työttömyysturva (TI)
- Vanhempainpäivärahat (VQ ja VR)
- Opintoetuudet (OT)
- Lastenhoidon tuki (WH)
- Lastenhoidon tuen työkorvaus (WY)
- Erytishoitorahat (SM)
- Asumistuki (AY)
- Maahanmuuttajan erityistuki (MM)
- Yrittäjien työterveyshuolto (TO)
- Valtakirjasopimustilitykset (SQ)
- Sairaanhoitokorvaukset (SY)
- Lääkkeiden lisäkorvaukset (SH)
- Lapsilisät (LL)
- Kuntoutusmaksut (KQ)
- Valtion korvaukset terveydenhuollolle (QK)
- Työpaikkakassat (TK)
- Valtion korvaukset (QK)
- Elatustuki (LU)
- Eläkkeensaajien asumistukit (AE)
- Kansaneläke (QE)
- Ulkomaanperintä (UP)
- Vammaisetuudet (VJ)
- Perustoimeentulotuki (PC)
- Perustulokokeilu (PU)

Selainsovellukset ja yhteistoiminnalliset järjestelmät

Vain FK-liittymä, paitsi TW:n MP-liittymässä pankkimaksut ja keskushallinnon maksamien korvausten palautukset

- Apteekkitilitysten käsittelyjärjestelmä (SH)
- Työterveyshuolto (TW)

Järjestelmät, joissa pelkkä keskitetty maksatus ja palautusten käsittely

Vain MP-liittymä

Eläke- ja vammaisetuudet (RAKE)
 Kansaneläkkeet (KE)
 Perhe-eläkkeet (PE)
 Rintamasotilaseläkkeet (RE)
 Vammaisetuudet (VY)
 Rintamalisät ulkomaille (UR)
 Vammaistuet (VT)
 Ruokavaliokorvaus (RV)
 Lapsen hoitotuki (HT)
 Pitkäaikaistyöttömien eläketuki (ET)

Keskitetty maksatus ja liittymä toimistojen osakirjanpitoon

MP:ssä varsinaisen maksupäivän pankkimaksut, FK:ssa yksittäismaksut, käteismaksut ja palautukset

Sotilasavustukset (SF)
 Äitiysavustus (VB)
 Adoptiotuki (AD)

Hallinnolliset järjestelmät:

Toimistojen maksut (LM)

FK-liittymä
 MP-liittymä

Työpaikkakassojen maksuliikenne (TK)

FK-liittymä
 MP-liittymä

Muut talousosaston aineistot:

Sijoitusomaisuus:

Osakekortisto manuaalinen, Tahti-järjestelmä

Käyttöomaisuus:

Toimisto-osakeluettelo manuaalinen, Tahti-järjestelmä

Muut käyttöomaisuus manuaalinen, Tahti-järjestelmä

Taululuettelo kirja

Kelan kirjanpidossa käytetyt tositelajit vuonna 2018

a) pääkirjanpidon tositteet kirjallinen

Tahti-järjestelmän tositteet (tositelajiluettelo liitteenä)

Liitetietotosite

b) muut tositteet

Toimistojen kirjanpilotiedosto:

Koontitosite ja maksuluettelo kirjallinen

(kassoittain juokseva numerointi vuoden alusta)

Kirjanpilotiedosto (FK) tositteittain koneellinen

MP-kirjanpidon tositekanta

keskitetysti maksettavien MP-tositekanta koneellinen

järjestelmäkohtainen tositesarja

keskitetysti maksettavien maksumääräykset kirjallinen/koneellinen

Tuotannossa käytettävät Tahti-järjestelmän tositelajit 2018

12	AD Adoptiotuki
13	AE Eläkk.saaaj. as.tu
14	AY Asumistuki
15	EL El- ja vammaiset.
17	KB Kuntoutusraha
18	QK Valt. korv.maksut
20	KQ Kuntoutusmaksut
21	LL Lapsilisät
22	MM Maahanm.erit.tuki
23	Vammaisetuudet
24	OT Opintotuki
27	SA Sotilasavustus
28	SH Sairaanhoidokorv.
29	SM Erityishoitoraha
30	SP Sairauspäiväraha
31	SQ Valtak.sop.tilit.
33	TK TP-kass.enn.maksu
34	TM Työmarkkinatuki
35	TO Yritt. tt-huolto
36	TP Peruspäiväraha
37	TQ Koulutustuki
39	TW Työnant.tt-huolto
40	VB Äitiysavustus
42	VR Vanh.päiväraha
43	WH Lastenhoidon tuki
44	WY Last.h.tuen tkorv
45	WH Lastenhoidon tuki
46	F2 Asumistuki ja lap
47	MA Eläketuki / Menoj
48	LU Elatustuki
49	Takuueläke
50	PC Toimeentulotuki
51	PU Perustulo
53	Ulkomaan perintä/883
90	HA Toimisuhte-eläkk.
91	YM Toimistot
92	HP Palkat
93	Toimistojen LM-maksu
94	LP Laskut ja palkk.
95	SOKY-laskut
96	VU Vuokrat ja vast.
97	FK Toimist.kirj.pito
98	M2 Keskushall.pal.
99	M3 Katteensiirto
AA	Käyttöom.kirjaus
AB	Kirjanpitosite
AF	Poistokirjaukset
AN	Käyttöom.kirj: netto
AZ	Saldokirjaus
CH	Sopimuksen selvitys

DA	Asiakastosite
DG	Asiakkaat - hyvitys
DR	Asiakkaat - lasku
DS	Vuokravakuudet
DT	Vuokratulot
DZ	Asiakkaat - maksu
EU	Euro - pyöristysero
EX	Ulkoinen numero
KA	Toimittajatosite
KG	Toimittajat - hyvit.
KN	Toimittajat - netto
KO	Vuokramenot
KP	Tilin ylläpito
KR	Toimittajat - lasku
KY	Toimittajat - KH hyv
KZ	Toimittajat - maksu
ML	ML-tilitys
PR	Hinnanmuutos
RA	Hyvitys - nettosuor.
RB	Saatavien varaus
RE	Lasku - brutto
RN	Lasku - netto
RT	KH Siirtokirjaukset
RV	Myyntilasku
SA	Pääkirjatilitosite
SB	Pääkirjatilikirjaus
SC	Pääkirjavyörytys
SJ	Sijoitukset
SK	Kassatosite
SM	Sähköinen muistiotos
SO	KH sisäiset vuokrat
SU	Jälkikirjaustosite
UE	Tiedonsiirto
WA	Tavaranluovutus
WE	Tavaranvastaanotto
WI	Inventointitosite
WL	Varast.otto/toimitus
WN	Tav.vast.otto netto
ZA	Automaattitiliöinnit
ZB	Korv. tt-laskut
ZH	Palkat
ZK	Konversiot
ZM	Matkalaskut
ZP	Maksukirjaus
ZR	Pankki - täsmäytys
ZS	Maksu per shekki
ZT	Sähköinen tiliote
ZV	Maksuselvitys